

Gáborjáni Mocorgó
Óvoda és Mini
Bölcsőde

Helyi Pedagógiai
Program

2025.

Tartalomjegyzék:

I. BEVEZETŐ.....	4
I/1. Jogszabályi háttér.....	5
I/2. Helyzetelemzés.....	6
I/3. A pedagógiai programunk küldetése-filozófiája.....	8
II. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP, PEDAGÓGUSKÉP, VEZETŐKÉP.....	9
II/1. Gyermekkép.....	9
II/2. Óvodakép.....	10
II/3. Pedagóguskép.....	12
II/4. Vezetőkép.....	12
II/4.1. Az intézményi pedagógiai folyamatok – nevelési, tanulási, tanítási, fejlesztési, diagnosztikai - stratégiai vezetése és irányítása.....	12
II/4.2. Az intézmény szervezetének és működésének stratégiai vezetése és operatív irányítása.....	13
II/4.3. Az intézményi változások stratégiai vezetése és operatív irányítása.....	14
II/4.4. Az intézményben foglalkoztatottak stratégiai vezetése és operatív irányítása.....	14
II/4.5. A vezetői kompetenciák fejlesztése.....	15
III. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI.....	16
III/1. Az egészséges életmód alakítása/Egészségfejlesztési program.....	18
III/2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés.....	22
III/3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.....	25
IV. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI.....	27
IV/1. Személyi feltételek.....	27
IV/2. Tárgyi feltételek.....	29
IV/3. A pedagógiai működés feltételei.....	30
IV/4. Az óvodai élet megszervezése.....	33
IV/5. Az óvoda kapcsolatai.....	36
V. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI.....	41
V/1. Játék.....	41
V/2. Verselés, mesélés.....	45
V/3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc.....	47
V/4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka.....	49
V/5. Mozgás.....	51
V/6. A külső világ tevékeny megismerése.....	54
V/6.1. A környezet megismerése.....	55
V/6.2. Matematikai készségek megalapozása.....	56
V/7. Munka jellegű tevékenységek.....	58
V/8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás.....	59
VI. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE.....	63
VI/1. Az iskolába lépés feltételei.....	63
VII. HAGYOMÁNYOK, ÜNNEPEK.....	65
VIII. GYERMEKVÉDELEM.....	67
IX. AZ ÓVODA MÉRÉSI, ÉRTÉKELÉSI RENDJE.....	70
IX/1. A pedagógiai folyamatok és a gyermekek személyiségfejlődésének folyamatos értékelése, elemzése	70

IX/2. Szakmai munka ellenőrzése.....	74
X. INTEGRÁCIÓ A SAJÁTOSSÁGOK MEGŐRZÉSÉVEL, A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK.....	74
X/1. Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek fejlődésének elősegítése.....	79
XI. SPECIÁLIS SZOLGÁLTATÁSAINK.....	82
XII. INTÉZMÉNYI INTÉZKEDÉS RENDKÍVÜLI SZÜNETRE.....	83
Legitimációs záradék	

I. BEVEZETŐ

A 2011. évi CXC. törvény a Nemzeti köznevelésről előírja a nevelési intézmények számára, hogy helyi pedagógiai programot dolgozzanak ki.

A Helyi pedagógiai programunkat az óvoda nevelőtestülete készítette el az Óvodai nevelés országos alapprogramjában foglalt elvi irányításoknak és a helyi igényeknek, szükségleteknek megfelelően.

Az Alapprogram és az azzal összhangban lévő óvodai pedagógiai programunk egymásra épülő, szakmailag összehangolt rendszere a biztosíték arra, hogy intézményünk szakmai önállósága, az óvodai nevelés sokszínűsége mellett érvényesüljenek azok az általános szakmai igények, amelyeket az óvodai neveléssel szemben a társadalom a gyermek harmonikus fejlődése érdekében megfogalmaz.

Az intézményünk pedagógiai programja koherens, megfelel az Alapprogramban foglaltaknak.

Az óvodai nevelésünk pedagógiai alapelveinek meghatározásánál abból indulunk ki, hogy:

- a gyermeket – mint fejlődő személyiséget – szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg,
- a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet töltenek be,
- az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakozásának elősegítésére kell irányulnia, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával; oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben és
- az óvodás gyermek tapasztalatait, érzelmeit, vágyait tevékenységein keresztül fejezi ki, ezért a gyermeki tevékenységnek a teljes nevelési időben érvényesülnie kell.
- a pedagógiai program a jogszabályi és tartalmi elvárásokkal összhangban fogalmazzuk meg az intézményünk sajátos nevelési-oktatási feladatait, céljait;
- az intézményünk folyamatosan nyomon követi a pedagógiai programjában foglaltak megvalósulását;
- minden nevelési év tervezésekor megtörténik az intézményünk tevékenységeinek terveinek ütemezése, ami az éves munkatervben és más fejlesztési, intézkedési tervekben rögzítésre is kerül;
- a tervek nyilvánossága biztosított;
- a tervekben (éves munkaterv, továbbképzési terv, ötéves intézkedési terv) jól követhetők a pedagógiai program kiemelt céljaira vonatkozó részcélok, feladatok, felelősök, a megvalósulást jelző eredménymutatók;
- a humán erőforrás képzési és fejlesztési tervek elkészítése az eredmények ismeretében, azokra épülve, annak érdekében történik, hogy a munkatársak szakmai tudása megfeleljen az intézmény jelenlegi és jövőbeli igényeinek, elvárásainak;
- a nevelést, tanítást segítő eszközök és a nevelés tanítási módszerek kiválasztása és alkalmazása rugalmasan, a pedagógiai prioritásokkal összhangban történik.

A gyermekeket törekszünk jó hangulatban, nyugodt, családi környezetben nevelni, hozzásegítve őket ahhoz, hogy kibontakoztathassák a bennük rejlő lehetőségeket. A gyermekek számára sokféle tevékenységet szervezünk. Minden döntésünkben, cselekedetünkben a gyermek szempontjai az elsődlegesek.

Pedagógiai hitvallásunk: elfogadás, bizalom, szeretet, tisztelet.

Már az óvodában próbáljuk „megtanítani”, amit tudni érdemes. Az, hogy hogyan éljünk, mit tegyünk.

*„Ossz meg mindent másokkal! Ne csalj a játékban!
Ne bántsd a másikat! Mindent oda tegyél vissza, ahonnan elvitted!
Rakj rendet magad után. Ne vedd el a másét!
Kérj bocsánatot, ha valakinek fájdalmat okoztál! Evés előtt moss kezet.
Húzd le a vécét. A frissen sült sütemény és a hideg tej tápláló!
Élj mértékkel!*

*Mindennap tanulj, gondolkodj, rajzolj, fess, énekelj, táncolj, játssz és dolgozz egy keveset.
Délutánonként szundíts egyet!*

*A nagyvilágban óvatosan közlekedj, fogd meg a társad kezét és ne szakadjatok el egymástól!
Ismerd fel a csodát!”*

(Robert Fulghum)

I/1. Jogszabályi háttér

- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok életpályájáról
- 401/2023. (VIII.30.) Korm. rendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról
- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
- A kormány 363/2012. (XII.17.) kormányrendelete Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- A Kormány 77/2025. (IV. 15.) Korm. rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet, valamint egyes köznevelési tárgyú kormányrendeletek módosításáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 2003. évi CXXV. Törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 2011. évi CLXXIX. Törvény a nemzetiségek jogairól
- 1997. évi XXXI. tv. a Gyermekek védeleméről és gyámügyi igazgatásról
- 331/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet a gyermekvédelmi és gyámügyi feladat- és hatáskörök ellátásáról, valamint a gyámhatóság szervezetéről és illetékességéről
- Az 1998. évi XXVI. Törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
- 15/1998 (IV. 30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
- 17/2013. (III. 1.) EMMI rendelet a nemzetiség óvodai nevelésének irányelve és a nemzetiség iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 48/2012. (XII. 12.) EMMI rendelet a pedagógiai – szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiai – szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről

- 277/1997. (XII. 22.) kormányrendelet a pedagógus – továbbképzésekről, a pedagógus szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről
- A nemzeti köznevelési törvény végrehajtásáról szóló 229/2012. (VIII. 28) Korm. rendelet
- 77/2025. (IV. 15.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet, valamint egyes köznevelési tárgyú kormányrendeletek módosításáról
- 22/2013. (III. 22.) EMMI rendelet egyes köznevelési tárgyú miniszteri rendeletek módosításáról
- 2011. évi CXII. törvény az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról
- 26/1997. (IX. 3.) NM rendelet az iskola-egészségügyi ellátásról
- Az oktatási miniszter 1/1998. (VII. 24.) OM rendelete a nevelési-oktatási intézmények működéséről szóló 11/1994. (VI. 8.) MKM rendelet módosításáról
- Az óvoda hatályos Alapító Okirata

I/2. Helyzetelemzés

Az óvoda társadalmi környezete: Gáborján egy kis község, Hajdú-Bihar vármegyében, legközelebbi városunk Berettyóújfalu. Eltűnően van az a tendencia, hogy az itt élő emberek nagy része növénytermesztésből, ill. állattartásból él. Kis számban vannak jelen az értelmiségiek és a mezőgazdasági vállalkozók. Sok az időskorú ember a faluban. A faluban kevés munkalehetőség van, többen a közmunka programban vesznek részt, vagy a közeli városba járnak dolgozni, illetve alkalmi munkából élnek. Megállapíthatjuk, hogy a családok szociokulturális háttere, annak ellenére, hogy a szülők nagy százaléka közfoglalkoztatott, alig mutat javulást.

Óvodába járó összes gyermek	40-50 fő között
Ebből HH	kb. 45%
Ebből HHH	kb. 40%
Mindkét szülő dolgozik	kb. 40%
Egyik szülő dolgozik	kb. 40%
Munkanélküli mindkét szülő	kb. 7%
Ingyenesen étkezik	100 %
Térítési díjat fizet	0 %

A községben jelentős számban élnek a nemzetiséghez tartozó emberek, gyarapodó tendenciával.

A község szépségét adják: a Berettyó-part, a falu határában szépen megművelt szántóföldek, a templom, amelyben néhány éve egyedi kazettákat találtak a felújítás alkalmával. A Hortobágyi Nemzeti Parkhoz tartozó Csere-erdő, ahol védett növények és fák is fellelhetők – egyre kisebb számban.

Műemlék is található községünkben, a nádfedeles tájház, de sok a paraszt-barokk stílusú ház is, fel lehet fedezni az utcai górért és a kerekese kutat is. Szépen rendezett parkok, kopjafák és szobrok várják az érdeklődőket. Szabadidejükben a játszótéren kapcsolódhatnak ki a gyermekek és szüleik egyaránt.

Az emberek többsége óvja, védi, gondozza környezetét és arra neveli a gyerekeket is.

Az előbbieken bemutatott természeti és társadalmi környezetben élnek a gáborjáni emberek,

köztük a gyermekek, óvodapedagógusok és dolgozók is.

Az óvodai nevelést 2 óvodai csoporttal biztosítja a fenntartó. Részben osztott csoportok szervezése történik, a helyi sajátosságok figyelembevételével.

Különböző pályázatokon való részvétellel szeretnénk továbbra is bővíteni forrásainkat.

A gáborjáni óvodában két gyermekcsoport működik 50 férőhelyen.

A hátrányos helyzetű gyermekek aránya: kb.45%

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya: kb.40%

Az épület nem óvodának készült, átalakítással, ill. felújítással vált óvodaépületté, több mint 100 éves.

Fűtés korszerűsítés, nyílászárók cseréje, az óvoda épületének belső-külső felújítása, ill. óvodánk melegvíz igényének napkollektorral történő kielégítése valósult meg az elmúlt években.

A kiszolgáló helyiségek szűkössége, ill. hiánya a mindennapokban mutatkozik meg. Nincs megfelelő öltöző, a szűk folyosó tölti be ezt a funkciót. A két csoport részére egy mosdóhelyiség áll rendelkezésre. Hiányzik az elkülönítő szoba, az orvosi szoba és a fejlesztő szoba is. Nincs tornaszoba, így a csoportszoba tölti be ezt a funkciót. Nincs az óvodapedagógusok számára kialakított nevelői szoba, de a dolgozók öltözője sem megfelelően van kialakítva, itt történik a mosás és vasalás is

Bizonyos helyiségek fala salétromos, dohos. Főzőkonyha 2013. január 1-től megszűnt, melegítőkonyhaként üzemel tovább.

2022-ben megépült a bölcsőde az óvoda udvarán, és megtörtént az udvari játékok cseréje.

"Álmaink" között szerepel fedett terasz kialakítása - így biztosíthatnánk esős, sáros időben is a szabad levegőn való tartózkodás lehetőségét.

Mindkét csoportszobában pályázati pénzből sikerült galériát kialakítani.

A két részben osztott csoportunkban minden óvodai ellátást igénylő gyermeket fogadni tudunk.

A szomszéd községből (Hencida) több éve járnak hozzánk gyerekek, számuk változó.

A gyerekek igen eltérő fejlettséggel érkeznek óvodába. A jelenlegi bizonytalan gazdasági helyzet, a szakképzetlen réteget leginkább fenyegető munkanélküliség, az állandó áremelkedések, különösen a nagycsaládosok esetében az elszegényedés, a hátrányok mélyülése tapasztalható.

A fejlesztésük nélkülözhetetlen előfeltétele a fejlesztendő területek feltérképezése, melyek a következők:

1. Testi állapot
2. Lelki állapot
3. Értelmi állapot

Testi állapotuk visszamaradottságát, fejletlenségét sok esetben az alultápláltság, a rendszertelen, egyoldalú vagy hiányos étkezés eredményezi.

Fontosnak tartjuk

- Az alapvető higiéniai szokások megismertetését, belső igénytételeit, fokozatos önellátásra nevelést.
- Az egészséges táplálkozás megismertetését, a kulturált étkezési szokások kialakítását, igénytételeit.

Lelki állapotukat a család mindenkori állapota határozza meg. Egyre több család életét nehezítik az egyre súlyosabb problémák (anyagi gondok, munkanélküliség, alkoholizmus). Tapasztalunk, hogy a gyermekek „problémás viselkedése” valójában az otthoni gondok visszatükröződése.

Feladatunk: személyes példamutatással, szeretetteljes, oldott légkörben a példákat kiemelve megismertetni a gyerekeket a konfliktushelyzetek megoldási modelljeivel, alapvető erkölcsi értékekkel, viselkedési alapszabványokkal.

Értelmi állapot

Ezen a területen is tapasztalhatók bizonyos lemaradások. Kiemelve a beszédfejlődést, amelyben nagy különbségek vannak. Az eltérés az otthoni környezeti tényezők különbségéből ered. Általános tapasztalat, hogy az ingerszegény élettérből jövő gyerekek szegényebb szókinccsel rendelkeznek és kevesebbet is beszélnek.

Feladatunk a személyes, szereteten és figyelmen alapuló kapcsolatban feltérképezni egyénekenként azon területeket, ahol az adott gyermeknél lemaradás tapasztalható.

Erre a területre speciális, differenciált feladatokkal, sok dicsérettel, buzdítással, segítségadással biztosítani a lehetőséget, hogy a gyermek lemaradását bepótolja.

Az óvoda jellemző adatai:

- Az intézmény hivatalos elnevezése:
Gáborjáni Mocorgó Óvoda és Mini Bölcsőde
- Az intézmény címe, elérhetősége:
4122 Gáborján, Arany J. u. 18.
Tel: (54) 418-042
E-mail: gaborjanimocorgoovoda@gmail.com
- Az óvoda fenntartója, címe, elérhetősége:
Gáborján Község Önkormányzat Képviselőtestülete
4122 Gáborján, Fő u. 106.
Tel: (54) 418-211
E-mail: gaborjanihivatal@korosmenti.hu
- A pedagógiai program alkotója, elfogadója:
a Gáborjáni Mocorgó Óvoda és Mini Bölcsőde nevelőtestülete
- Törvényi megfelelést szolgáló egyéb információk:
- nevelés nyelve magyar

I/3. A pedagógiai programunk küldetése-filozófiája

Jövőképünk:

Óvodánk olyan intézménnyé szeretne válni, amelybe:

- minden szülő szívesen hozza gyermekét;
- ahol a gyermekeket befogadóan, értékeiket kutatva, arra építve nevelik a gyermekeket;
- óvodapedagógus-gyermek, gyermek-dajka, gyermek-gyermek kapcsolatát pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemzi;
- minden szülő bátran, bizalommal fordulhat kéréseivel, kérdéseivel az óvoda dolgozóihoz, mert biztos abban, hogy minden segítséget megkap;
- ahol a gyermek az adott életkorban megfelelő diagnosztikában és egyéniségének megfelelően a legoptimálisabb fejlesztésben részesül;
- ahol minden helyzetben a gyermek az elsődleges, de a felnőttek is jól érzik magukat, szívesen tartózkodnak közösségünkben és büszkék óvodájukra.

Küldetésnyilatkozatunk:

Óvodánkban barátságos, szeretetteljes, biztonságot nyújtó óvodai életet szervezünk, amelyben a gyermeki játék kibontakozhat, ahol megbecsülés, tisztelet övezi a gyermeket, hogy általa kiegyensúlyozottá, önállóvá váljék.

Nevelésünk hatásaival folyamatosan segítjük a gyermek egyéni képességeinek harmonikus, sokoldalú kibontakoztatását. Fejlődő egyéniségét óvjuk, védjük.

Játékos tevékenység közben a környezettudatos magatartás, a környezetre figyelő, védő életvitel alapjait rakjuk le.

Munkatársaink viselkedésének mintája alapján a következő emberi értékeket közvetítjük:

- nyitottság;
- őszinteség;
- segítőkészség;
- a másság elfogadása és tiszteletben tartása;
- a szeretet gazdag, változatos megnyilvánulási formái.

II. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP, PEDAGÓGUSKÉP, VEZETŐKÉP

II/1. Gyermekkép

Az Alapprogram az emberi személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy az ember mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.

A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások – beleértve a spontán és tudatos nevelő hatásokat is - együttesen határozzák meg. E tényezők együttes hatásának következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyéneként változó testi és lelki szükségletei vannak. A személyiség szabad kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, önmagához képest fejlődjön, és meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család. Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Az óvodában, miközben az teljesíti a funkcióit (óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő), a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.

Célunk, olyan gyermek nevelése, aki életkori és egyéni sajátosságainak megfelelően megtanul tájékozódni és eligazodni a szűkebb és tágabb természeti és társadalmi környezetben.

Óvodába lépésük pillanatától fogva egyéniségük és egyéneként változó testi és lelki szükségleteikhez mérten, differenciáltan neveljük őket.

Biztosítjuk kiegyensúlyozott fejlődésüket, kibontakozásukat, életkoruknak megfelelő érdekes tevékenykedési formákkal – kiemelten a mozgás és játék varázsával. Gyermekképünk

elmélyülten tevékenykedő, örömmel, önfeledten játszó gyermek, aki érdeklődve, bizalommal fordul társai, a felnőttek és a külvilág felé.

Képes a jó és a rossz megkülönböztetésére, alkalmazkodó és segítőkész, befogadó és elfogadó.

Kiegyensúlyozott, vidám, őszinte és nyílt.

Óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakoztatásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

A családokkal együttműködve a nevelési tevékenységeket kiegészítve és segítve – a gyermekek spontán érését hangsúlyozva, olyan gyermekeket szeretnénk nevelni, akik közül legtöbben az óvodáskor végére készen állnak az iskolai tanulás megkezdésére.

Programunk gyermekközpontú, az egyéni fejlesztésre, a hátrányok kompenzálására, felzárkóztatásra törekszik. Önmegvalósító, dönteni tudó, választásra képes, jól szocializált gyermekek nevelését szeretnénk megvalósítani.

Az óvodáskor szenzitív időszak a különbözőségek elfogadásában. Az inkluzív, a játék elsődlegességét, az élmények feldolgozását támogató környezetben felnövő gyermek maga is befogadóvá, elfogadóvá, együttműködővé, segítőkészé válik. Az óvodáskor végére a gyermek a különbözőségekkel természetes módon együtt él, korának megfelelő mértékben empatikus, szolidáris játszótárs, csoporttárs.

Óvodásaink eltérő szociokulturális környezetből kerülnek óvodába. Fontos feladatunk az egyéni sorsokkal való törődés, a gyermekek mindenek felett álló érdekeinek figyelembe vétele.

„Mindenki egyenlő, de nem mindenki egyforma.”

II/2. Óvodakép

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család.

Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Az óvodában, miközben az teljesíti a funkcióit (óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő), a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.

Az óvodai nevelés célja az, hogy:

- elősegítse az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkenését, az életkori és egyéni sajátosságok valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is);
- a családi életre alapozva, azt kiegészítve gyermekközpontú óvodai élet megteremtése;
- a gyermekeknek derűs, vidám, szeretetteljes, tevékenységre ösztönző, élményeikre épülő, ingergazdag környezet biztosítása;
- a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztése;
- olyan befogadó nevelési rendszer és pedagógiai környezet kialakítása, ahol megvalósul a tényleges együttnevelés, a különböző háttérrel rendelkező gyerekek egy

csoportban való nevelése, ahol az óvoda és a pedagógus alkalmazkodik a gyermekek körében tapasztalható szociális és kulturális háttérbeli és képességbeli szükségletekben megnyilvánuló sokféleségekhez.

Az óvodai nevelésben alapelvek tekintjük, hogy:

- a gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi;
- a nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását;
- az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk;
- szeretetteljes, biztonságot adó, érzelemgazdag óvodát teremtünk, ahol a gyermekközpontúság, a szeretet, megbecsülés és bizalom van jelen;
- biztosítjuk, hogy az óvoda az élmények és tevékenységek színtere legyen, melyben együtt élünk és tevékenykedünk a gyerekekkel.

Az óvodai nevelés az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik: a gyermeki szükségletek kielégítéséről, az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről; a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról; a gyermeki közösségben végezhető sokszínű - az életkornak és fejlettségnek megfelelő - tevékenységekről, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető játékról; e tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltség tartalmáról, emberi értékek közvetítéséről; a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről;

A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, a nemzeti identitás erősítését, a nemzeti hagyományok átörökítését, a nemzetiségi gyermekek nyelvi nevelését, és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.

A gyermekek számára szeretnénk esztétikus, ingergazdag környezetet, élményekkel teli óvodai életet biztosítani.

Családias, barátságos, tevékenységre ösztönző légkört teremtünk, különböző tevékenységekkel, feladatmegoldásokkal, technikákkal.

Az egyéniség kibontakoztatását, a szocializációt, a közösséggé válást különböző helyzetek megteremtésével segítjük elő.

A szülőket folyamatosan bevonjuk az óvodai nevelésbe, az összehangolt, gyermeki érdeket előtérbe helyező, tájékoztatáson alapuló együttnevelést kívánjuk megvalósítani.

Biztosítani szeretnénk óvodásaink fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit.

Közvetetten segítjük az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését. Óvodánk pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete segíti a gyermek környezettudatos magatartásának kialakulását.

Minden gyermeknek joga van arra, hogy egyediségéhez optimálisan illeszkedő pedagógiai rendszerben a számára legkevésbé korlátozó és legkevésbé szegregált környezetben nevelkedjen, ez a gyermekek oldaláról szükséglet, a felnőttek számára kötelesség.

Kapcsolatainkban érthető, nyílt kommunikációra törekszünk, biztosítjuk tartalmi munkánk külső megjelenítését.

II/3. Pedagóguskép

Hisszük, hogy minden gyermek fejleszthető.

Minden gyermeket önálló személyiségként fogadunk, kezelünk.

Fontosnak tartjuk a pozitív óvodapedagógusi modellt, mivel az óvodapedagógus megnyilvánulásai beépülnek a gyermekek személyiségébe.

Az óvodapedagógus mindig legyen minta a gyermekek számára, aki együtt él a gyermekekkel, a gyermekközösség irányítója, látja a következő feladatot, differenciál, segíti a tevékenységeket, az egyéneket és csoportokat.

Pedagógusainkra jellemző a gyermekszeretet, humanizmus, pedagógiai optimizmus, segítőkészség, kreativitás, tudatos tervezés, folyamatos megújulás.

Pedagógiai módszertani felkészültség:

- pedagógiai tevékenysége biztos szaktudományos és módszertani tudást tükröz;
- ismeri az intézményében folyó pedagógiai munka tartalmi meghatározására és szervezésére vonatkozóan alkalmazott, a Kormány és az oktatásért felelős miniszter által kiadott Óvodai nevelés országos alapprogramját és az intézménye pedagógiai programjának főbb tartalmait;
- ismeri és tudatosan alkalmazza a gyermekcsoport sajátosságaihoz igazodó megismerési folyamatokat, nevelési/tanítási módszereket, eszközöket;
- ismeri és tudatosan felhasználja a gyermekek más forrásból szerzett tapasztalatait, ismereteit, tudását;
- ismeri a nevelés/tanulás, képességfejlesztés szempontjából fontos információforrásokat, azok pedagógiai felhasználásának lehetőségeit, megbízhatóságát, etikus alkalmazását;
- fogalomhasználata szakszerű, az adott pedagógiai helyzethez igazodó.

Elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésért:

- tisztában van személyiségének sajátosságaival, és alkalmazkodik a szerepvállalásokhoz;
- pedagógiai munkáját reflektivitás jellemzi;
- a pedagógiai feladatok megoldásában együttműködik pedagógustársaival, munkaközösségeivel, a nevelő/ tanító munkát segítő munkatársaival, a gyermek fejlődését támogató más szakemberekkel;
- fontos számára tudásának folyamatos megújítása, a megszerzett tudását a pedagógiai gyakorlatában eredményesen alkalmazza;
- részt vesz szakmai kooperációkban, problémafelvetéseivel, javaslataival kezdeményező szerepet vállal.

II/4. Vezetőkép

II/4.1. Az intézményi pedagógiai folyamatok – nevelési, tanulási, tanítási, fejlesztési, diagnosztikai - stratégiai vezetése és irányítása

- részt vesz az intézmény pedagógiai programjában megjelenő nevelési alapelvek, célok és feladatok meghatározásában;
- együttműködik munkatársaival, és példát mutat annak érdekében, hogy az intézmény elérje a nevelési/tanulási eredményekre vonatkozó deklarált céljait;

- a gyermekek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatására összpontosító nevelő munkát vár el;
- az intézményi működést befolyásoló azonosított, összegyűjtött, értelmezett mérési adatokat, eredményeket felhasználja a stratégiai dokumentumok elkészítésében, az intézmény jelenlegi és jövőbeli helyzetének megítélésében, különösen a nevelés/tanulás szervezésében és irányításában;
- a kollégákkal megosztja a nevelési/tanulási eredményességről szóló információkat;
- beszámolót kér a gyermek megfigyelésén, és a helyben szokásos méréseken alapuló egyéni fejlődés változásáról és elvárja, hogy a tapasztalatokat felhasználják a gyermek fejlesztése érdekében;
- irányításával az intézményben kialakítják a gyermekek értékelésének közös alapelveit, melyekben hangsúlyosan megjelenik a fejlesztő jelleg;
- irányításával az intézményben a fejlesztő célú visszajelzés beépül a pedagógiai kultúrába;
- a jogszabályi lehetőségeken belül a pedagógiai programot, az Óvodai nevelés országos alapprogramjára (ONAP) alapozva, az intézmény sajátosságaihoz igazítja;
- irányítja az éves nevelési, az éves tanulási/tevékenységi/projekt/tematikus terv, és az éves tervezés egyéb dokumentumainak kidolgozását és összehangolását annak érdekében, hogy azok lehetővé tegyék a pedagógiai program teljesítését valamennyi gyermek számára;
- gondoskodik arról, hogy a nevelési, a tevékenységi tervben, az óvodapedagógusok éves tervezésében megjelenjen a környezeti neveléshez, a fenntartható fejlődéshez kapcsolódó kompetenciák fejlesztése;
- irányítja a differenciáló, az egyéni nevelési/tanulási utak kialakítását célzó nevelés/tanulástámogató eljárásokat, a hatékony gyermeki egyéni fejlesztést;
- gondoskodik róla, hogy a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek (tehetséggondozást, illetve felzárkóztatást igénylők) speciális támogatást kapjanak;
- nyilvántartja a kötelező óvodai nevelésből távolmaradás kockázatának kitett gyermekeket, és aktív irányítói magatartást tanúsít a távolmaradás megelőzése érdekében.

II/4.2. Az intézmény szervezetének és működésének stratégiai vezetése és operatív irányítása

- folyamatosan figyelemmel kíséri az intézmény működését befolyásoló jogi szabályozók változásait;
- az óvodapedagógusokat az őket érintő, a munkájukhoz szükséges jogszabályváltozásokról folyamatosan tájékoztatja;
- az érintettek tájékoztatására többféle kommunikációs eszközt, csatornát (verbális, nyomtatott, elektronikus, közösségi média stb.) működtet;
- a megbeszélések, értekezletek vezetése hatékony, szakszerű kommunikáción alapul;
- hatékony idő- és emberi erőforrás felhasználást valósít meg (egyenletes terhelés, túlterhelés elkerülése, stb.);
- hatáskörének megfelelően megtörténik az intézmény mint létesítmény, és a használt eszközök biztonságos működtetésének megszervezése;
- az intézmény vezetése gondoskodik arról, hogy az intézmény működésében érvényesüljön a fenntartható fejlődés értékrendje;

- az intézményi dokumentumokat a jogszabályoknak megfelelően hozza nyilvánosságra;
- a pozitív kép kialakítása és a folyamatos kapcsolattartás érdekében kommunikációs eszközöket, csatornákat működtet;
- szabályozással biztosítja a folyamatok nyomon követhetőségét, ellenőrizhetőségét;
- elvárja a szabályos, korrekt dokumentációt;
- személyesen irányítja partnereinek azonosítását, részt vesz a partnerek képviselőivel és a partnereket képviselő szervezetekkel (például SZMK) történő kapcsolattartásban;
- az intézmény vezetése hatáskörének megfelelően hatékonyan együttműködik a fenntartóval az emberi, pénzügyi és tárgyi erőforrások biztosítása érdekében.

II/4.3. Az intézményi változások stratégiai vezetése és operatív irányítása

- a jövőkép megfogalmazása során figyelembe veszi az intézmény külső és belső környezetét, a folyamatban lévő és várható változásokat;
- szervezi és irányítja az intézmény jövőképeinek, értékrendjének, pedagógiai és nevelési elveinek megismerését és nevelési/tanulási-tanítási folyamatokba épülését;
- az intézményi jövőkép és a pedagógiai program alapelvei, célrendszere a vezetői pályázatában megfogalmazott jövőképpel fejlesztő összhangban vannak;
- figyelemmel kíséri az aktuális külső és belső változásokat, konstruktívan reagál rájuk, ismeri a változtatások szükségességének okait;
- a változtatást, annak szükségességét és folyamatát, valamint a kockázatokat és azok elkerülési módját megosztja kollégáival, a felmerülő kérdésekre választ ad;
- képes a változtatás folyamatát hatékonyan megtervezni, értékelni és végrehajtani;
- folyamatosan nyomon követi a célok megvalósulását;
- rendszeresen meghatározza az intézmény erősségeit és gyengeségeit (a fejlesztési területeket), ehhez felhasználja a belső és a külső intézményértékelés eredményét;
- irányítja az intézmény hosszú és rövid távú terveinek lebontását és összehangolását, biztosítja azok megvalósítását, értékelését, továbbfejlesztését;
- a stratégiai célok eléréséhez szükséges feladat-meghatározások pontosak, érthetőek, a feladatok végrehajthatók;
- folyamatosan informálja kollégáit és az intézmény partnereit a megjelenő változásokról, lehetőséget biztosít számukra az önálló információszerzésre (konferenciák, előadások, egyéb források);
- a vezetés engedi, és szívesen befogadja, a nevelés/tanulás-tanítás eredményesebbé tételére irányuló kezdeményezéseket, innovációkat, fejlesztéseket.

II/4.4. Az intézményben foglalkoztatottak stratégiai vezetése és operatív irányítása

- a munkatársak felelősségét, jogkörét és hatáskörét egyértelműen meghatározza, felhatalmazást ad;
- a vezetési feladatok egy részét delegálja vezetőtársai munkakörébe, majd a továbbiakban a leadott döntési- és hatásköri jogokat ő maga is betartja, betartatja;
- irányítja és aktív szerepet játszik a belső intézményi ellenőrzési-értékelési rendszer kialakításában (az országos önértékelési rendszer intézményi adaptálásában) és működtetésében;
- részt vállal az óvodapedagógusok tevékenységének látogatásában, megbeszélésében;
- az óvodapedagógusok értékelésében a vezetés a fejlesztő szemléletet érvényesíti, az egyének erősségeire fókuszál;
- ösztönzi a nevelőtestület tagjait önmaguk fejlesztésére illetőleg önfejlesztésre;

- alkalmat ad az óvodapedagógusoknak személyes szakmai céljaik megvalósítására, támogatja munkatársait terveik és feladataik teljesítésében;
- aktívan működteti a munkaközösségeket, az egyéb csoportokat (projektcsoport pl., intézményi önértékelésre), vezetői jelenléte fontosságának tükrében részt vesz a team munkában;
- kezdeményezi, szervezi és ösztönzi az intézményen belüli együttműködéseket;
- a továbbképzési programot, beiskolázási tervet úgy állítja össze, hogy az megfeleljen az intézmény szakmai céljainak, valamint a munkatársak szakmai karriertervének;
- szorgalmazza a belső tudásmegosztás különböző formáit;
- az intézményi folyamatok megvalósítása során megjelenő döntésekbe, döntések előkészítésébe bevonja az intézmény munkatársait és partnereit;
- a döntésekhez szükséges információkat megosztja az érintettekkel;
- mások szempontjait, eltérő nézeteit és érdekeit figyelembe véve hoz döntéseket, old meg problémákat és konfliktusokat;
- személyes kapcsolatot tart az intézmény teljes munkatársi körével, odafigyel problémáikra és választ ad kérdéseikre;
- olyan nevelési/tanulási környezetet alakít ki, ahol az intézmény szervezeti és tanulási kultúráját a nevelési/tanulási folyamatot támogató rend jellemzi (pl. mindenki által ismert és betartott szokások, szabályok);
- támogatja, ösztönzi az innovációt és a kreatív gondolkodást, az újszerű ötleteket.

II/4.5. A vezetői kompetenciák fejlesztése

- vezetői munkájával kapcsolatban számít a kollégák véleményére;
- tudatos saját vezetési stílusának érvényesítésében, ismeri erősségeit és korlátait;
- önértékelése reális, erősségeivel jól él, hibáit elismeri, a tanulási folyamat részeként értékeli;
- az óvodapedagógusi szakma és az intézményvezetés területein keresi és rendelkezik új szakmai információkkal és elsajátítja azokat;
- vezetői hatékonyságát önreflexiója, a külső értékelések, saját és mások tapasztalatai alapján folyamatosan fejleszti;
- hiteles és etikus magatartást tanúsít (kommunikációja és magatartása a pedagógus etika normáinak megfelelnek);
- a vezetői programjában leírtakat folyamatosan figyelembe veszi a célok kitűzésében, a tervezésben, a végrehajtásban;
- ha a körülmények változása indokolja a vezetői pályázat tartalmának felülvizsgálatát, ezt világossá teszi a nevelőtestület és valamennyi érintett számára;

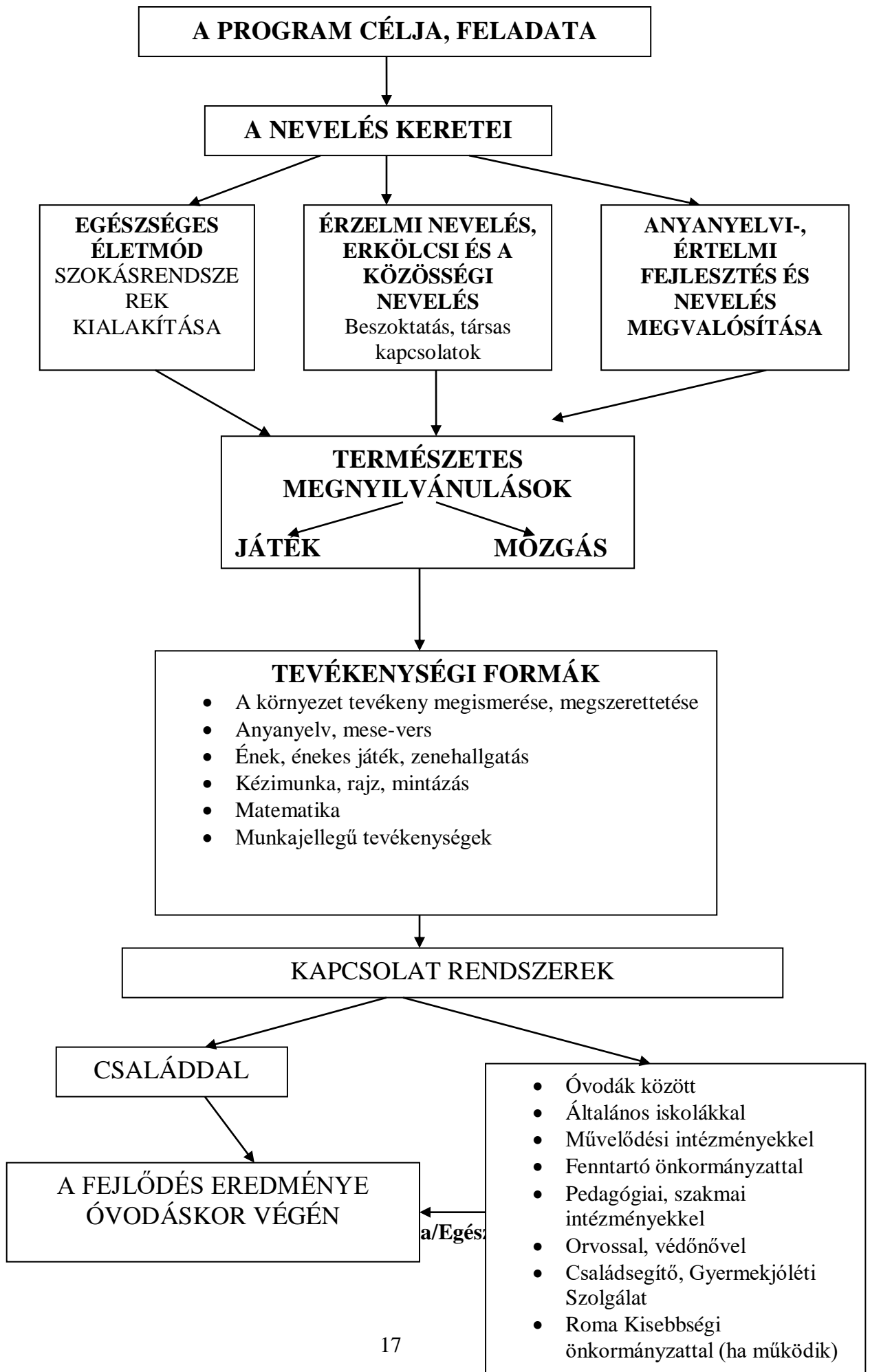
*„A kisgyermekkel mindent elérhetünk
személyes példa és tett által.”
(Brunsztvik Teréz)*

III. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

Az óvodai nevelés általános feladatai

Az óvodai nevelésünk feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése. Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása;
- az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés;
- az anyanyelvi-, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

Cél: Az egészséges életmód szokás és normarendszerének megalapozása. A gyermekek egészséges testi fejlődésének elősegítése.

III/1. Az egészséges életmód alakítása/ Egészségfejlesztési program

Cél: Az egészséges életmód szokás és normarendszerének megalapozása. A gyermekek egészséges testi fejlődésének elősegítése.

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű. Ezen belül az óvodai nevelés feladata:

- a gyermekek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
- a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése;
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;
- az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlenzsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;
- életvezetési készségek fejlesztése, amelyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodóképességhez, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz, a hatékony kommunikációhoz. Az életvezetési készségeken alapuló nevelés hozzásegíti a gyermekeket azon ismeretek, készségek, képességek megszerzéséhez, amelyek szükségesek az egészséges életmód kialakításához;
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása;
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása;
- megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.
- a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztése;
- a dajka az óvodapedagógus útmutatása alapján vegyen részt az egészséges életmód alakításában:
 - mindennapos portalanítás, felmosás, fertőtlenítés, szellőztetés, a higiénés szabályok betartása a gyermekekkel
 - az óvodapedagógus segítése a feladatok megvalósításában
 - az egy csoportban dolgozó óvodapedagógusok a dajkák összehangolt munkája, a szokások pontos menetében az azonos gyakoroltatás érdekében
 - a gyermekek által használt eszközök tisztántartása, javítása, cseréje
 - személyes példamutatás.

Óvodánkban kialakítandó és rögzítendő szokások:

Higiénés szokások:

- a rendszeres tisztálkodási igény kialakítása;
- a gyermek komfortérzetének kielégítése, alakítása;

- a zsebkendőhasználat, fésülködés, mosakodás, fogmosás elsajátítása;
- helyes WC-használat.

Öltözködési szokások:

- az öltözködés helyes szokásainak kialakítása;
- a gyermek a nap folyamán szükségleteinek megfelelően öltözhessen;
- az öltözés – vetkőzés technikájának, sorrendjének elsajátítása;
- a gomb, húzózár használatának, a kötés technikájának megtanulása, gyakorlása;
- réteges öltözködés előtérbe helyezése.

Étkezés, táplálkozás:

- nyugodt, kulturált folyamatos étkezés;
- a „gyümölcsnap” megtartásával nyers gyümölcs, zöldség fogyasztása;
- a kulturált étkezés szokásainak kialakítása;
- az asztalnál a helyes ülés megtanítása;
- annyi ételt kérjenek vagy szedjenek, amennyit el tudnak fogyasztani;
- minden gyereket biztatunk az ismeretlen ízek megkóstolására;
- a kezdeti étvágytalanság, vagy válogatás tolerálása;
- elegendő folyadék biztosítása a nap bármely szakában.

Esztétikai szokások:

- vigyázzanak a ruhájuk tisztaságára, mosdózás után tűrjék be;
- öltözködés során fordítsák ki, hajtsák össze ruhájukat, cipőjüket egymás mellé tegyék;
- étkezések, kezdeményezések során ügyeljenek az asztal rendjére;
- a csoportszobában, ill. az udvaron a leesett vagy elhagyott tárgyakat (pl. papír-zsebkendő, játék) vegyék fel és tegyék a megfelelő helyre;
- vegyenek részt a csoportszoba díszítésében, otthonosabbá tételében.

Pihenés – alvási szokások:

- a szülők által hozott, névvel ellátott pizsama, ágynemű minden gyereknek;
- nyugodt pihenés biztosítása / szellőztetéssel, az ágyak megfelelő távolságra való lerakásával/;
- pihenő előtti mese – zenehallgatás;
- az elalvás zavartalanságának biztosítása /otthonról hozott játék, párna...stb./.

Testedzés, testmozgás:

- az időjárástól függően minél több tevékenység szervezése a szabadlevegőn;
- mindennapos testnevelés időjárástól függően az udvaron vagy a csoportszobában;
- a csoportszobában szervezett mozgásos tevékenységet nyitott ablaknál végzik;
- a különböző sporteszközök helyes használatának megismerése, használata;
- különféle közegek megtapasztalása: napfény, szél, hó, jég, eső, homok, kavics, fű, fa, víz.

Egészségvédelem:

- fontos higiénés szabályok betartása;
- gyakori szellőztetés;
- fertőtlenítés;
- portalanítás;
- környezet tisztántartása;
- szobanövények elhelyezése.

A házi orvos látogatása évi rendszerességgel:

- általános vizsgálat;
- beiskolázás előtti szűrés.

A védőnő látogatása:

- általános szűrés;
- beiskolázási szűrés;
- fejtetvesség vizsgálata.

Balesetvédelem:

- játékeszközök rendeltetésszerű, körültekintő használata
- udvari játékok szabályszerű használata
- játékeszközök rendszeres karbantartása, cseréje
- vigyázzanak maguk és társaik testi egészségére

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- kialakul a testápolás és tisztaság iránti igény;
- felszólítás nélkül önállóan mosakodnak, fogat mosnak, fésülködnek, használják a zsebkendőt;
- vigyáznak a tisztálkodási eszközökre, a mosdó és az öltöző rendjére;
- a környezetükben igyekeznek mindenütt rendet tartani;
- teljes önállósággal, kulturált étkezés szabályait betartva étkeznek. Esztétikusan terítenek, eldöntik, hogy mennyi ételt kérnek;
- a ruhájukat esztétikusan, összehajtva a helyére teszik;
- ügyelnek a saját külsőjükre, melyben megjelenik a szépre, ízlésesre törekvés;
- iskolába lépés előtt a gyermekek képesek a mindennapi szükségleteik életkoruknak megfelelő önálló kielégítésére;
- nagyobb állóképességgel rendelkeznek, bírják a fizikai terhelést.

A környezettudatos magatartás megalapozása:

Az életünk minőségét, valamint egészségünket alapvetően befolyásolja és meghatározza a bennünket körülölelő természeti és társadalmi környezet minősége, állapota. A 21. sz. társadalmi és globális problémái ismertek, az ember lakóhelye, környezete nem előnyére változott. A környezetben visszafordíthatatlan, legtöbb esetben kedvezőtlen változások indultak el – klímaváltozás, élőhelyek eltűnése, fajok kihalása.

Az életminőség javításában, az egészség megőrzésében fontos szerepet játszik a közösségi identitás, kohézió. Közösség és egyén, szoros kötődésben élnek.

Az egyéni értékek, beállítódások, normák módosítása és az ehhez szükséges aktivitások a közösség támogatása nélkül nem képzelhetők el.

A közösség szemléletformáló ereje kihat az egyénre.

A célt megfogalmazva közvetíthetjük az értékeket:

- a létezés csodájának elismerése, az élet szeretete, tisztelete a külső, belső világ összekapcsolása;
- a természet törvényeivel harmonizáló magatartás alkalmazása;
- a modernizáció és a gazdasági-technikai fejlődés során a természet erőforrásainak

- önző kihasználása helyett annak kímélete;
- válják igényükké a természet megóvása.

Mindezek tükrében; a környezettudatos magatartás kialakításának létjogosultsága van az óvoda intézményrendszerében. A gyermekek gondolkodásának, felfogásának megalapozása, rajtuk keresztül a szülők szemléletmódjának alakításában.

Fontos a gondolkodásmód, az életmód, a szokásrendszer helyes alakítása, a természet szeretetére nevelés, az elődeink általi társadalmi értékek megóvására törekvés.

A fenntarthatóság pedagógiájának fontos értékei:

- az élet tisztelete;
- a hagyomány őrzése - átmentése a jövőbe.

Mindezeket a családok hatékony és folyamatos bevonásával, tudjuk a leghatásosabban elérni.

A környezettudatos magatartás kialakításának fő színtere az óvodában, a külső világ tevékeny megismerése, mint tevékenységforma.

Ez olyan nevelési folyamatot jelent, mely valamennyi nevelési területre kiterjed, azokkal kölcsönhatásban van. Komplex tapasztalatszerzés, mely egységben mutatja, érzékelteti azt, ami a valóságban is egységesen érzékelhető.

Tevékenység:

- a környezet megismerése nem korlátozódik csak a környezeti foglalkozásokra és a tervszerű, tudatos kezdeményezésekre, hanem átfogja az egész óvodai életet;
- benne van a spontán játékokban, az önkiszolgáló tevékenységben, az udvari élet pillanataiban, a beszélgetésekben, megfigyelő sétákban, kirándulásokban.

Támaszkodunk a gyermekek családból hozott ismereteire, a családi kirándulások, nyaralások élményeire is. Ha szükséges, a hátrányokat kompenzáljuk.

A természeti és társadalmi környezet témaköreivel valamennyi korcsoport megismerkedik, életkortól függően. A témakörön belül az egyes témák a gyerekek életkorának előrehaladtával lineárisan bővülnek és koncentrikusan mélyülnek.

A fokozatosság elvét követjük a megismertetés során: a közelebbitől a távolabbi felé haladunk. Szemléltetésben, a közvetlen környezetben való megfigyeléstől a képi ábrázoláson való megfigyeltetés felé.

Feladat:

- érvényesíti a differenciálás pedagógiai koncepcióját a nevelés folyamatában;
- sokszínű, érdekes, izgalmas tevékenységrendszert biztosít;
- az érzelmek, kifejezőképességek fejlesztésére nagy hangsúlyt fektet: szeretet, kötődés, élménybefogadás keltése;
- tudatosan törekszik arra, hogy minél több élményt gyűjtsenek a gyermekek saját természeti és társadalmi környezetükből;
- segíti a gyermekeket, hogy megértsék a nem fenntartható és fenntartható fejlődés különbségeit;
- kihasználja saját szakterületén, illetve intézményében a fenntarthatóságra nevelés pedagógiai lehetőségeit;

- lehetővé teszi a gyermekek számára, hogy saját cselekedeteikkel, viselkedésükkel hozzájáruljanak a fenntarthatósághoz, tudatosítva bennük, hogy a jövő rajtuk is múlik;
- segíti a gyermekeket, hogy a múlt és a jelen tükrében kreatívan gondolkodjanak a lehetséges jövőről;
- a dajka támogassa, segítse munkájával az óvodapedagógus által kitűzött feladatok megvalósulását.

Tartalom:

- a dalok, dalosjátékok a hangulat elemeinek megéreztetésével és a népszokások megismertetésével kapcsolódnak a környezeti témakörökhöz;
- a környezeti témakörök jó részében szerepe van a gyermeki munkának;
- az érzékelt valóságot az ábrázolás eszközeivel fejezik ki a gyermekek;
- hangulatkeltő, hangulatszínező lehet a témába vágó, valóságismeretre nevelő mese, vers;
- a testünk témakör feldolgozása kötődik a testnevelés foglalkozásokhoz;
- a tárgyak, jelenségek mennyiségi viszonyain túl a matematikával való kapcsolat leglényegesebb vonása, hogy mindkét terület a gyermek logikus gondolkodását fejleszti;
- pozitív érzelmi viszony alakul ki a lakóhely, a szülőföld iránt;
- a környezettel való ismerkedés közben alakul a gyerekek társas magatartása, alkalmazkodó képessége;
- fejlődik beszédmegértő és nyelvi kifejezőképessége;
- érzékeli környezetében a szépet, a tisztaságot, ezáltal fejlődik esztétikai érzéke, környezet higiénéje;
- környezetéből szerzett ismereteit felhasználja a játékban.

A kisgyermek első tapasztalatait közvetlen környezetéből meríti. Ezért a családi nevelésnek alapozó, a személyiség alakulásában elsődleges szerepe van.

III/2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az óvoda családias, bizalmat közvetítő, szeretetteljes légköre ösztönöz, és hatással van a gyermek érzelmi kötődésének alakulására.

Már a beszoktatásnál törekszünk arra, hogy a gyermeket az óvodába lépéskor kedvező hatások érijék. Éppen ezért tartjuk a nevelőmunka kulcskérdésének, hogy a szülőkkel való kapcsolatfelvétel már a beszoktatáskor és előtte is megtörténjen. Olyan családias légkört teremtünk az óvoda dolgozóival, amelyben a gyermekek érzelmileg kötődnek egymáshoz és a felnőttekhez. Arra törekszünk, hogy ez a légkör ösztönzőleg hasson kapcsolatfelvételükre, cselekvésükre, játékaikra. Igény szerint lehetőséget adunk arra, hogy a szülő és a gyermek együtt ismerkedjen az óvodával. Betekinthetnek az óvoda szokásrendjébe, belső életébe. Ezzel szeretnénk könnyebbé tenni a gyermekek számára az új környezetük elfogadását.

Szociális értékrend, szociális motívumok fejlesztése, célok:

- biztonságot, szeretetet közvetítő környezetben a gyermeket képessé tenni az együttéléshez szükséges erkölcsi normák elsajátítására és betartására;
- a közösségi élet szabályainak elfogadása és alakítása;
- a gyermek egyéni igényeit megértéssel fogadni;
- empátiakészség kialakítása;
- kiegyensúlyozott, harmonikus gyermekek nevelése;

- természetes társas szükségletek kielégítésére nevelés;
- különbözőségek elfogadására, tiszteletére nevelés;
- a gyermek erkölcsi és akaratí tulajdonságainak fejlődése közös élmények által.

Feladat:

- az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartásának érzelmi vezéreltsége. Elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül. Mindezt szükséges, hogy
 - a gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék;
 - az óvoda alkalmazottai és a gyermek, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze;
 - az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező törekvéseinek;
 - az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.
- a szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint például: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának), szokás- és normarendszerének megalapozása;
- a gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modellértékű szerepet tölt be;
- a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel;
- a gyermek természetes társas szükségleteinek kielégítésére teremtünk lehetőséget;
- az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutakozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére;

A gyermekcsoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése, esélyteremtés, fenntarthatóság szempontjainak figyelembevétele, integrációs tevékenység:

- az óvodapedagógus az általa nevelt, vezetett, fejlesztett gyermek- és gyermekcsoportok fejlesztését a közösségfejlesztés folyamatának ismeretére, és a csoportok tagjainak egyéni és csoportos szükségleteire, a játék és más élménygazdag tevékenység, program sajátosságaira alapozza;
- ösztönzi a gyermekek közötti véleménycserét, fejleszti kommunikációs képességüket, harmóniát, biztonságot, elfogadó légkört teremt;
- pedagógiai feladatai során figyelembe veszi és értéként közvetíti a gyermekek, közösségek eltérő kulturális, társadalmi háttérből adódó sajátosságait;
- a gyermekeket egymás elfogadására, tiszteletére, kölcsönös támogatására, előítélet mentességre neveli;

- pedagógiai tevékenységében a nevelt gyermekek életkorából következő fejlődéslélektani jellemzőik ismerete tükröződik;
- megteremti az általa irányított nevelési/tanulási folyamat során az együttműködési képességek fejlődéséhez szükséges feltételeket;
- szakszerűen és eredményesen alkalmazza a konfliktusok megelőzésének és kezelésének módszereit;
- a gyermekek nevelése/tanítása során a közösség iránti szerepvállalást erősítő helyzetet teremt;

Személyiség- és közösségfejlesztés:

- a beszámolóban és az intézményi önértékelésben követhetők az eredmények (például egyéni fejlesztés),
- támogató szervezeti és tanulási kultúra jellemzi az óvodát,
- a gyermekek személyes és szociális képességeik felmérésére alkalmas módszereket, eszközöket, technikákat alkalmaznak az óvodapedagógusok az intézményben,
- az óvodapedagógusok módszertani kultúrája kiterjed a gyermekek személyes és szociális képességeinek fejlesztésére, és ez irányú módszertani tudásukat megosztják egymással,
- a fejlesztés eredményét folyamatosan nyomon követik, s ha szükséges, fejlesztési korrekciókat hajtanak végre,
- a fejlesztés megvalósulása nyomon követhető
 - az intézmény dokumentumaiban,
 - a mindennapi gyakorlatban (óvodai és óvodán kívüli tevékenységek),
- a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek mindegyikénél rendelkeznek az óvodapedagógusok megfelelő információkkal, és alkalmazzák azokat a nevelő, fejlesztő munkájukban,
- az intézmény vezetése és érintett óvodapedagógusa információkkal rendelkezik minden gyermek szociális helyzetéről,
- az intézmény támogatórendszerét működtet:
 - felzárkóztatást célzó egyéni foglalkozást szervez,
 - integrációs nevelési/tanítási- módszereket fejleszt, és ezt be is vezeti,
 - nevelési, képzési, tanítási programokat, modelleket dolgoz ki vagy át, és működteti is ezeket,
 - célzott programokat tár fel,
 - kapcsolatot tart fenn valamely szakmai támogató hálózattal,
- az önálló, cselekvéshez kötött tanulás támogatása érdekében az intézmény pedagógiai programjával összhangban történik a nevelési/tanítási módszerek, eljárások kiválasztása vagy kidolgozása és azok bevezetésének megtervezése,
- a nevelhetőségi, tanulási nehézségekkel küzdő és sajátos nevelési igényű gyermekek megkülönböztetett figyelmet kapnak,
- az óvodapedagógusok a tanuláshoz, cselekvéshez kötött ismeretszerzéshez (pl. játékhoz) szakszerű útmutatást és megfelelő eszközöket biztosítanak, alkalmazva a nevelés-tanítás-tanulás módszertanát,
- az egészséges és környezettudatos életmódra nevelés elmélete és gyakorlata a pedagógiai programban előírtak szerint a munkatervben szerepel, a beszámolókból követhető,
- az óvodán kívüli tevékenységek (megfigyelések, stb.) alkalmával a gyermekek a gyakorlatban tevékenységhez kötötten alkalmazzák a téma elemeit,

- az intézményben a gyermekeknek lehetőségük van arra, hogy nemcsak foglalkozásokon, hanem egyéb óvodai foglalkozáson kívüli keretek között is foglalkozhassanak a fenntartható fejlődés kérdéseivel,
- az óvodapedagógusok rendelkeznek a közösségfejlesztés folyamatának ismeretével, és az alapján valósítják meg a rájuk bízott óvodai csoportok, közösségek fejlesztését,
- a beszámolókból követhetők az alapelvek és a feladatok megvalósításának eredményei, különös tekintettel az intézményi hagyományok ápolására, a támogató szervezeti kultúrára,
- az intézmény gondoskodik és támogatja az óvodapedagógusok, pedagógiai munkát segítők, valamint a gyermekek közötti folyamatos információcserét és együttműködést,
- az intézmény közösségi programokat szervez,
- a szülők a megfelelő kereteken belül részt vesznek a közösségfejlesztésben,
- bevonják a gyermekeket, a szülőket és az intézmény dolgozóit a szervezeti, nevelési és tanulási kultúrát fejlesztő intézkedések meghozatalába,
- a részvétellel, az intézmény működésébe való bevonódással a gyermekek és a szülők elégedettek,

A fejlődés jellemzői óvodás kor végére, közösségi magatartási szokások és szabályok:

- mások jelenlétében szabadon játszanak, megértik és alkalmazzák a szabályokat;
- bekapcsolódnak a tanulási tevékenységbe;
- együttműködőek a csoportos feladatvégzésben;
- segítséget nyújtanak vagy kérnek társaiktól;
- a tevékenységek végzése közben nem zavarják egymást;
- részt vesznek a közös tevékenységben, elfogadják a megkívánt magatartási formákat;
- figyelmesen, türelemmel meghallgatják az óvónők, dajkák és társaik közlését, kérését;
- tisztelettel viselkednek a felnőttekkel és gyermektársaikkal;
- vigyáznak munkájuk eredményeire, örülnek a közösen elért sikereknek, természetes szükségletükké válik a közös tevékenység;
- képesek kívánságaikat, törekvéseiket módosítani, ha erre szükség van;
- ragaszkodnak csoporttársaikhoz és a csoportban dolgozó felnőttekhez;
- tudnak alkalmazkodni a csoportban kialakult szokásrendszerhez;
- a játékszeren megosztóznak a társaikkal;

A megfelelő óvodai légkör egyszerre segíti a közösségi magatartás fejlődését, az éntudat alakulását, a gyermek társas szükségleteinek kielégítését, a másság elfogadását, illetve biztosítja a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség), akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának) szokás- és normarendszerének megalapozását.

A gyermeki magatartás alakulása szempontjából modellértékű az óvodapedagógus és az óvoda más dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja és viselkedése. Nagyon fontos az óvónő elfogadó, segítő és támogató attitűdje.

III/3. Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Óvodai nevelésünk a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára – mint életkori sajátosságra –, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosít a

gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

Munkánk során felmérjük a gyermekek óvodán kívül szerzett ismereteit, tapasztalatait. Meglévő ismereteiket pontosítjuk, elmélyítjük, gazdagítjuk.

Óvodai nevelésünk fontos feladata az értelmi képességek fejlesztése.

Cél:

A gyermek értelmi és anyanyelvi képességei az óvodába kerüléstől az óvodában nevelkedés végéig önmagához képest legoptimálisabban fejlődjenek.

Feladat:

- az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása – beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel – az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van.
- az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.
- az értelmi nevelés további feladatai: egyrészt a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, alkotóképesség) fejlesztése, valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.
- a dajka feladata a helyes kommunikációs minta nyújtása, szabályok közvetítése, a gyermekek meghallgatása, ösztönző környezet biztosítása.

Kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás:

- tevékenysége során az intézményi pedagógiai programhoz igazodóan és a pedagógiai céljainak megfelelően érthetően és hitelesen kommunikál;
- a gyermekek nevelése /tanítása érdekében kezdeményezően együttműködik az óvodapedagógus társaival, a pedagógiai munkát segítő szakemberekkel és a szülőkkel;
- a gyermekekkel történő együttműködés elveit és formáit az alkalmazott pedagógiai program és az intézményi dokumentumok keretei között a gyermekek személyiségfejlődését figyelembe véve alakítja ki és valósítja meg;
- igényli a pedagógiai munkájával kapcsolatos rendszeres visszajelzéseket, nyitott azok befogadására;
- szakmai megbeszéléseken kifejti, képviseli az álláspontját, képes másokat meggyőzni, és ő maga is meggyőzhető.

Az óvodapedagógus az értelmi nevelés és fejlesztés során építsen a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, életkori sajátosságokra, járuljon hozzá a „beszélő magatartás” megalapozásához, kialakításához. A gyermekek számára biztosítson változatos tevékenységeket. Ezeken keresztül szerezhetnek tapasztalatokat a természeti és társadalmi környezetről.

Az ismeretek rendszerezése, mélyítése, a képességek, készségek fejlesztése differenciáltan, egyéni módon, ill. mikrocsoportos formában is történhet.

- Érzékelés és észlelés fejlesztése

- látás finomítása;
- hallás fejlesztése;
- egyensúlyérzék fejlesztése.
- Megfigyelés fejlesztése
 - a gyermeki megfigyelést az érzékelés, észlelés finomításával céltudatosá tesszük.
- Figyelem fejlesztése
- Emlékezet fejlesztése
- Képzelet fejlesztése
- Gondolkodás fejlesztése
 - a gondolkodó tevékenység különböző formái a gyakorlati feladatok megoldása folyamán fokozatosan alakulnak ki: szemléletes cselekvő, képszerű majd fogalmi gondolkodás.
- A gondolkodás és beszéd kapcsolata.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- az értelmi és anyanyelvi nevelés rendszerében a gyermek tapasztalatai, ismeretei bővülnek és fejlődik megismerő képessége. Önmagához képest a leoptimálisabban fejlődik;
- érdeklődik környezete tárgyai, jelenségei és ezek összefüggései iránt;
- képes a már elsajátított ismeretek szándékos felidezésére;
- gondolataikat, élményeiket az anyanyelv szabályainak figyelembevételével mondják el;
- beszédük folyamatos, logikus;
- aktívan használják kibővült szókincsüket;
- képről cselekvéseket, történéseket leolvasnak;
- észrevesznek, felfedeznek ok-okozati cselekvéseket;
- a kommunikációs játékok alkalmával fejlődik érzelmi kifejezőkészségük, beszédmódjuk, szerep szerinti viselkedésük;
- önálló mese-, versmondás, dramatizáló képességük fejlődik a mesehallgatás, bábozás, dramatizálás, vizuális tevékenységek, éneklés, dalos játékok, gyermektánc, kommunikáció elemeinek kiemelésével, a szereplők közti kapcsolat megfigyelésével.

Az értelmi és anyanyelvi képességeket is, mint minden más képességet, a gyermek alapos megismerése után, játékosan, tevékenységbe ágyazottan, reális sikerélmény biztosításával minden lehetőséget kihasználva fejlesztjük.

IV. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

IV/1. Személyi feltételek

Az óvodában a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.

A nevelőtestület tagjainak (3 fő) óvodapedagógusi végzettségük van, 1 fő szociálpedagógusi végzettséggel is bír.

Főiskolai végzettség	Szakterület	Résztevők száma
Pedagógiai Főiskola	Óvodapedagógus	3 fő
Másoddiplomás képzésben	Szociálpedagógus	1 fő

részt vett		
Szakvizsga	Közoktatási vezető és pedagógus szakvizsga	1 fő

A pedagógiai munkát segítők:

Végzettség	Szakterület	Résztevők száma
OKJ dajkaképző	Dajka	2 fő

Egyéb segítő munkatársak: 0 fő

A gyermekekkel évek óta szakképzett pedagógusok foglalkoznak. Az óvodapedagógusok közül többen nagy tapasztalattal rendelkeznek. Különböző továbbképzéseken, tanfolyamokon vettünk részt.

Időpont	Akkreditált továbbképzés	Résztevők száma
2013.	TÁMOP-2.1 2/12-1-2012-0001 „Idegen nyelvi és informatikai kompetenciák fejlesztése”	2 fő
2015.	Pedagógus kompetenciák az óvodapedagógiai munka gyakorlatában – továbbképzés óvodapedagógusok számára	1 fő
2015.	ÁBPE – továbbképzés I. – a költségvetési szervek vezetői és gazdasági vezetői részére	1 fő
2017.	Óvodai esélyteremtő intézményfejlesztési program és eszközrendszer	2 fő
2018.	Számítógép alkalmazási lehetőségei a tanítás-tanulási folyamatban	1 fő
2020.	A "boldogságórák" elméletének és módszertanának elsajátítása	1 fő
2020.	Kedvesház-pedagógia I. - a "más"-ság megismerése, roma kultúra	1 fő
2021.	DiabMentor-szakmai továbbképzés pedagógusoknak a cukorbeteg gyerekek támogatásáért	2fő
2023.	DiabMentor-szakmai továbbképzés pedagógusoknak a cukorbeteg gyerekek támogatásáért című gyakorlati képzés	2fő
2024.	„Elsősegélynyújtási ismeretek- A légutat veszélyeztető állapotok és az anafilaxia”	1fő

A dajkák szakmai kompetenciáinak fejlesztésének biztosítása, a térségben szervezett tréningeken.

Az óvodapedagógusok továbbképzéseinek egyéb színterei:

- belső hospitálás,
- POK által szervezett képzéseken,
- pályázatok által felkínált továbbképzéseken,
- akkreditált képzéseken való részvétel,
- szakvizsga megszerzése.

A továbbképzésen résztvevők a megszerzett ismereteket megbeszéléseken átadják a kollégáknak.

A nevelőtestület jól együttműködik, képességeink, készségeink kiegészítik egymást. Munkánkat a gyermekszeretet hatja át, az óvodában a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll. Nevelési kérdésekben egységes álláspontot képviselünk, jellemző a nyitottság, tolerancia, kreativitás.

A barátságos, megértő, elfogadó, együttérző attitűd a jellemző.

Az óvodai nevelés kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modell, mintát jelent a gyermek számára. Az óvodapedagógus tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.

Minden gyermekcsoport életét felsőfokú végzettségű, többféle érdeklődési körű, egymást jól kiegészítő óvodapedagógus párok irányítják, munkájukat csoportonként 1-1 dajka segíti.

A nevelőtestület tagjaira jellemző az új iránti fogékonyság, igényes nevelőmunka, a környezet alakításának, védelmének szándéka.

A gyermeki magatartás alakulása szempontjából modell értékű az óvodapedagógus és az óvoda más dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja és viselkedése. Fontos a kiegyensúlyozott légkör és szükség van a harmonikus együttműködésre.

Az óvodapedagógus szakképzett munkatársa a dajka, aki a gondozásban, szervezésben és egyéb tevékenységekben mint a gyermek számára. Fontos a személyes kontaktus kialakítása. Nevelőmunkát segítő dajkáink gyermekszerető, nevelési kérdésekben az óvónőt támogató, vele összhangban dolgozó munkatársak.

A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése speciálisan képzett szakember közreműködését igényli.

A nemzetiséghez tartozó gyermekeket is nevelő óvodában dolgozóknak feladatuk, hogy megvalósítsák a nemzetiségi óvodai nevelés célkitűzéseit.

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeit is nevelő óvodában dolgozóknak feladatuk lehetőséget teremteni ahhoz, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

Az óvodapedagógus kollektíva kiemelt, fontos feladatának tekinti:

- hagyományok ápolását, jeles napok, ünnepek szervezését (Mikulás, Advent, Farsang, Húsvét, Anyák napja, Ballagás);
- környezeti nevelés hangsúlyozását, sok séta és kirándulás beiktatásával;
- egészséges életmód szokásainak kialakítását.

IV/2. Tárgyi feltételek

Az óvodának rendelkeznie kell a pedagógiai program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel. Az óvoda épületét, udvarát, kertjét, berendezését oly módon kell kialakítani, hogy az szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, megfeleljen változó testméretének, biztosítsa egészségük megőrzését, fejlődését. A gyermekek óvodai életének színterei legyenek otthonosak, barátságosak, játékra motiválóak, amelyek alakításában a gyermekek adott szükségletük, tevékenységük szerint vesznek részt. Tegye lehetővé mozgás- és

játékigényük kielégítését, és a gyermekeket harmóniát árasztó színekkel, formákkal, anyagokkal vegye körül. A gyermekek által használt tárgyi felszereléseket számukra hozzáférhető módon és a biztonságukra figyelemmel kell elhelyezni. Az óvoda egyidejűleg biztosítson megfelelő munkakörnyezetet az óvodai munkatársaknak, teremtsen lehetőséget a szülők fogadására.

Csoportszobáink, tágasak, világosak és jól szellőztethetőek. A csoportszoba felszereltsége folyamatos fejlesztést igényel, de az alapvető eszközök megtalálhatóak.

Játékkészletünk és fejlesztő eszköztárunk minőségben és mennyiségben is megsokszorozódott, mindennapi nevelőmunkánkat célorientáltan szolgálja. Alapfelszereltség tekintetében örömet jelent számunkra, hogy az eszközfejlesztési pályázatokon elnyert pénzeszközökből, valamint az önkormányzat által juttatott anyagiak révén a bútorzat egy része kicserélődött, pl.: szekrény, öltözőszekrények, asztalok, székek, ágyak.

A tárgyi felszereléseket, amelyeket a gyermekek használnak, számukra hozzáférhető módon és a gyermekek biztonságára ügyelve helyezük el. Nincs tornaszoba, fejlesztő szoba, elkülönítő és orvosi szoba, nincs öltöző, csak folyosó, ott találhatóak az öltözőszekrények. A két csoportnak egy mosdója van, így különösen figyelni kell a csoportok közötti összhangra. Testnevelésre az óvodai csoportszobákat használjuk. Sajnos az udvaron nincs fedett terasz, babakácz, játéktároló.

A nagyméretű tágas, füves udvar lehetőséget biztosít a nagymozgások kielégítésére, alkalmat kínál a két csoport igény szerinti egymástól független tevékenyedéseire is.

Továbbra is pályázati lehetőségek kihasználásával illetve a Fenntartó támogatásával próbáljuk javítani óvodánk tárgyi felszereltségét.

IV/3. A pedagógiai működés feltételei

- Az intézmény rendszeresen felméri a pedagógiai program megvalósításához szükséges infrastruktúra meglétét, jelzi a hiányokat a fenntartó felé,
- az intézmény rendelkezik a belső infrastruktúra fejlesztésére vonatkozó intézkedési tervvel, amely figyelembe veszi az intézmény nevelési/tanítási struktúráját, a nevelőmunka feltételeit és pedagógiai céljait,
- az intézmény a fenntartható fejlődés szempontjait szem előtt tartva, az erőforrások tudatos, takarékos felhasználására törekszik, amellyel jó példát mutat a gyermekek, a szülők és a külső partnerek felé,
- az intézmény rendelkezik rendszeres igényfelmérésen alapuló intézkedési tervvel,
- arra törekszik, hogy az intézkedési tervnek megfelelő fejlesztés megtörténjen, és ehhez rendelkezésre állnak a megfelelő tárgyi eszközök,
- az intézmény az IKT-eszközöket rendszeresen alkalmazza a nevelő/tanító munkájában, az eszközök kihasználtsága, alkalmazásuk nyomon követhető,
- az intézmény rendszeresen felméri a szükségleteket, reális képpel rendelkezik a nevelő/ tanító munka humán erőforrás-szükségletéről,
- a humán erőforrás szükségletben bekövetkező hiányt, a felmerült problémákat idejében jelzi a fenntartó számára,
- a pedagógiai munka megszervezésében, a feladatok elosztásában a szakértelem és az egyenletes terhelés kiemelt hangsúlyt kap,
- az óvodapedagógusok végzettsége, képzettsége megfelel a nevelő/tanító munka feltételeinek, az intézmény deklarált céljainak,

- az intézmény pedagógus-továbbképzési programját az intézményi célok és szükségletek, az egyéni életpálya figyelembe vételével alakították ki,
- a vezetők felkészültek a pedagógiai munka irányításának, ellenőrzésének feladataira,
- az intézmény vezetése személyesen és aktívan részt vesz a szervezeti és tanulási kultúra fejlesztésében,
- az intézmény szervezeti és tanulási kultúráját a közösen meghozott, elfogadott és betartott normák, szabályok jellemzik,
- az intézmény alkalmazotti közösségének munkájára, együttműködésére a magas szintű belső igényesség, hatékonyság jellemző,
- az intézmény munkatársai gyűjtik és megosztják a jó tanulásszervezési és pedagógiai gyakorlatokat az intézményen belül és kívül,
- az intézmény számára fontosak a hagyományai, azok megjelennek az intézmény alapszabályzatában, tetten érhetők a szervezet működésében, és a nevelő-tanító munka részét képezik,
- az intézményben dolgozók és külső partnereik ismerik és ápolják az intézmény múltját, hagyományait, nyitottak új hagyományok teremtésére,
- a munkatársak felelősségének és hatáskörének meghatározása egyértelmű, az eredményekről rendszeresen beszámolnak,
- a feladatmegosztás a szakértelem és az egyenletes terhelés alapján történik,
- a felelősség és hatáskörök megfelelnek az intézmény helyi szabályozásában (SZMSZ) rögzítetteknek, és támogatják az adott feladat megvalósulását,
- folyamatosan megtörténik az egyének és csoportok döntés-előkészítésbe történő bevonása - képességük, szakértelmük és a jogszabályi előírások alapján,
- ennek rendje kialakított és dokumentált,
- az intézmény munkatársai képességük, szakértelmük, érdeklődésük szerint javaslatokkal segítik a fejlesztést,
- az intézmény lehetőségeket teremt az innovációt és a kreatív gondolkodást ösztönző műhelyfoglalkozásokra, fórumokra,
- a legjobb gyakorlatok eredményeinek bemutatására, követésére, alkalmazására nyitott a testület és az intézményvezetés.

Pedagógiai folyamatok:

- az intézmény vezetése irányítja az intézmény stratégiai és operatív dokumentumainak koherens kialakítását,
- az intézmény stratégiai és operatív dokumentumai az intézmény működését befolyásoló mérési (az Eredmények értékelési területnél felsorolt adatok), demográfiai, és más külső mutatók (például szociokulturális felmérések adatai) azonosítása, gyűjtése, feldolgozása és értelmezése alapján készülnek. Ezek segítik az intézmény jelenlegi és jövőbeni helyzetének megítélését,
- a tervek elkészítése a nevelőtestület bevonásával történik, az intézmény munkatársainak felkészítése a feladatra időben megtörténik,
- biztosított a fenntartóval való jogszabály szerinti együttműködés,
- az intézményi önértékelési ciklust lezáró intézkedési terv és a stratégiai és operatív tervezés dokumentumainak összehangolása megtörténik,
- az éves munkaterv összhangban van a stratégiai dokumentumokkal és a munkaközösségek terveivel,
- a környezeti nevelés, fenntartható fejlődés pedagógiai programban megfogalmazott céljai megjelennek az intézmény éves tervezésében is,

- az intézmény stratégiai dokumentumai az adott időszak oktatáspolitikai céljaival összhangban készülnek,
- az operatív tervezés a stratégiai célok hatékony megvalósulását szolgálja, és a dokumentumokban nyomon követhető,
- a stratégiai tervek megvalósítása nevelési évekre bontott, amelyben megjelennek a stratégiai célok aktuális elemei, (Pedagógiai program, a vezetői pályázat, a továbbképzési terv és az ötéves intézkedési terv stb. aktuális céljai, feladatai.)
- az intézmény éves terveinek (éves munkaterv, éves intézkedési tervek, munkaközösségi tervek, a pedagógiai munka, tervezési dokumentumai, stb.) gyakorlati megvalósítása a pedagógusok és a munkaközösségek bevonásával történik,
- az intézmény nevelési /tanítási céljai határozzák meg a módszerek, eljárások kiválasztását, alkalmazását,
- az intézményi pedagógiai folyamatok (például nevelési évre, gyermekcsoportra tervezett egymásra épülő tevékenységek) a személyiség- és közösségfejlesztést, az elvárt nevelési, tanulási eredmények elérését, a szülők, gyermekek és munkatársak elégedettségét és a fenntartói elvárások teljesülését szolgálják,
- az éves tervek és beszámolók egymásra épülnek,
- a nevelési év végi beszámoló megállapításai alapján történik a következő nevelési év tervezése,
- a beszámolók szempontjai illeszkednek az intézményi önértékelési rendszerhez,
- az óvodapedagógus, tervező munkája során figyelembe veszi az intézménye vonatkozásában alkalmazott tartalmi és intézményi belső elvárásokat, valamint az általa nevelt/tanított gyermekek és csoportok fejlesztési céljait,
- a pedagógiai munka megfelel az éves tervezésben foglaltaknak, az esetleges eltérések indokoltak,
- a teljes pedagógiai folyamat követhető a tevékenységi tervben, a csoportnaplókban, valamint a gyermeki produktumokban,
- az intézményi stratégiai alapidokumentumok alapján az intézményben belső ellenőrzést végeznek,
- az ellenőrzési tervben szerepel, hogy ki, mit, milyen céllal, milyen gyakorisággal, milyen eszközökkel ellenőriz,
- az intézmény azonosítja az egyes feladatok eredményességének és hatékonyságának méréséhez, értékeléséhez szükséges mutatókat,
- az ellenőrzések eredményeit felhasználják az intézményi önértékelésben, és a pedagógusok önértékelése során is,
- az értékelés tények és adatok alapján, tervezetten és objektíven történik, alapját az intézményi önértékelési rendszer jelenti,
- az intézményi önértékelési rendszer működését az intézmény vezetése irányítja, az önértékelési folyamatban a nevelőtestület valamennyi tagja részt vesz,
- az intézményben folyó nevelési /tanítási munka alapjaként a gyermekek adottságainak, képességeinek megismerésére vonatkozó megfigyelési /mérési rendszer működik,
- a gyermekek értékelése az intézmény alapidokumentumaiban elfogadott, közös alapelvek és követelmények (értékelési rendszer) alapján történik,
- az intézményben a gyermeki fejlődést folyamatosan követik, a gyermeki fejlődést dokumentálják, elemzik, és az egyes évek értékelési eredményeit összekapcsolják, szükség esetén fejlesztési tervet készítenek,
- az óvodapedagógusok a gyermekek eredményeiről fejlesztő céllal folyamatosan visszacsatolnak szüleinek/gondviselőjének és az életkornak, fejlettségi szintnek megfelelő formában a gyermeknek,

- az intézmény stratégiai és operatív dokumentumainak elkészítése, módosítása során megtörténik az ellenőrzések során feltárt információk felhasználása,
- évente megtörténik az önértékelés keretében a helyben szokásos formában rögzített megfigyelési, mérési eredmények elemzése, a tanulságok levonása, fejlesztések meghatározása. Ezt követően az intézmény a mérési-értékelési eredmények függvényében szükség esetén korrekciót végez,
- az intézmény a nevelési és tanulási eredményességről szóló információk alapján felülvizsgálja a stratégiai és operatív terveit, különös tekintettel a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátására,
- a problémák megoldására alkalmas módszerek, jó gyakorlatok gyűjtése, segítő belső (ötletek, egyéni erősségek) és külső erőforrások (például pályázati lehetőségek) és szakmai támogatások feltérképezése és bevonása természetes gyakorlata az intézménynek.

IV/4. Az óvodai élet megszervezése

A helyi sajátosságokból adódóan mindkét csoport részben osztott: kis-középső, illetve középső-nagycsoportot szervezünk.

A középsős gyerekek közül az idősebbek, illetve a fejlettebbek kerülnek a nagyokhoz, míg a fiatalabbak a kicsikkel maradnak.

A csoportszervezés főbb elvei:

- az életkor illetve az egyéni fejlettség figyelembevétele;
- szülői igények figyelembevétele;
- testvérek egy csoportba kerülhetnek.

Az óvónő szerepe minden korcsoportban más hangsúlyt kap. A kisebbeknél a testi szükségletek kielégítése, az érzelmi kötődés kialakítása a legfontosabb. Meg kell tanítani az együttélés szabályait, az „én” és „mi” együttlétét.

A középső-nagycsoportban az érzelmi biztonság mellett egyre nagyobb hangsúlyt kap a képességek fejlesztése.

Fontosnak tartjuk a HH/HHH gyermekek integrációs nevelését az életkori sajátosságaik és fejlettségi szintjük figyelembe vételével.

Napirend, hetirend

- A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5–35 perces) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósulnak meg. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre, lehetőségekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek. A jó napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi, amely igazodik a gyermekek motiváltságához, aktivitásához és a változó környezethez. A stabil pontokat, a rendszerességet, a közel azonos időpontban visszatérő tevékenységek jelentik. Pl.: étkezések időpontja, a szabad levegőn tartózkodás, játéktevékenység időtartama. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, a játék kitüntetett szerepe. A rugalmasság vonatkozik a tízóraiás módjára (történhet egyszerre, ill.

folyamatosan), valamint a gyermek alapvető biológiai szükségleteinek rugalmas kielégítésére. Elegendő időt hagyni a játékra – főleg a téli hónapokban, ilyenkor a gyermekek több időt töltenek a csoportszobában és kisebb a játéktér – nagyon fontos.

- Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást, nevelést segítő munkatársakkal.
- Az óvodai élet megszervezése során törekedni kell a személyes interakciókra, élıszavas mese és közösségi játékelmény biztosításával.
- Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különbözı kötelezı dokumentumok szolgálják. Az óvodai nevelés csak a jóváhagyott pedagógiai program alapján valósulhat meg és a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhetı meg, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével.
- A gyermekek a tanköteles korukat megelőzı nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előre haladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó – amennyiben az infrastrukturális adottságok lehetővé teszik, külön térben szervezett – iskola-előkészítı fejlesztı pedagógiai tevékenységben vesznek részt.
- A tanköteles korú, de az óvodában nevelkedı gyermekeket az előző pont alkalmazása során tanköteles korukat megelőzı nevelési évben járónak kell tekinteni.
- A gyermek fejlődésének nyomon követése a tanköteles kor betöltését megelőzı nevelési évtıl az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek rögzítésével egészül ki a kötelezı dokumentumban az iskola-előkészítı fejlesztı pedagógiai tevékenység tervezése érdekében.
- A gyermekek fejlődésének vizsgálata céljából a tanköteles kor betöltésekor nevelési évben diagnosztikus mérési rendszer alkalmazható.

A napirenden belül a legtöbb időt a gyermekek legfontosabb tevékenysége, a játék kapja.

A szabadlevegıın való tartózkodás, a gyermekek gondozásával kapcsolatos teendık (étkezés, tisztálkodás, alvás) ugyancsak fontosak.

Reggel – tavasszal és nyáron – a szabad levegıın való tartózkodás természetes része a gyermekek napi életének.

A hűvösebb idő beköszöntével is szükséges a szabadlevegıın való mindennapi tartózkodás, csupán annak időtartamát csökkentjük.

A napirenden belül rugalmasan figyelembe vehetı az egyes tevékenységek időigénye.

A napirend rugalmasan változtatható, módosítható annak megfelelıen, ahogy az évszakok váltakoznak vagy a gyermeki tevékenységek fejlődése ezt indokoltá teszi.

A napirendajánlás tájékoztatást nyújt arról, hogyan épülnek egymásra a különbözı tevékenységek. A napi- és hetirendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki.

Napirend ajánlás

Kb. 7.00 – 10.30

Játék és szabadidıs tevékenységek
Testápolási tevékenységek
Tízórai

	Kezdeményezés, foglalkozás Mindennapos testnevelés Játékos kapcsolódó tevékenységek
Kb. 10.30 – 12.00	Játék a szabadban Szabad vagy szervezett mozgás, Udvari játék Séta, kirándulás Növénygondozás
Kb. 12.00 – 15.30	Előkészület az ebédhez Ebéd Testápolási teendők Mese – pihenés vagy alvás Uzsonna
Kb. 15.30 – 17.00	Játék Szabadon választott tevékenység

Életmód szervezésének szempontjai:

- a nemek fejlődésbeli különbségére tekintettel differenciált tevékenységi stratégiák kidolgozása;
- a tevékenységeket elsősorban a nagyok számára kell szervezni, a kicsik kedvük szerint kapcsolódhatnak be;
- fontosak az ésszerű szabályok, szokások, a megfelelő magatartásformák, melyek biztosítják a közös játék élményét;
- már a kezdeti szakaszban szilárd szokásrendszert alakítunk ki, az átrendeződések, státuszváltozások miatt, a magatartási szokások erősítése a legfontosabb feladat, a kisebbek – nagyobbak zavartalan együttműködése érdekében;
- életkortól függetlenül erősítjük a szociális szerepeket, támaszkodunk azoknak a gyerekeknek a segítségére, akik azonosulnak a szabályokkal;
- az óvónő dönti el, hogy a tanulás tevékenységi formáit milyen keretek között szervezi: kötetlen kezdeményezés, vagy kötött foglalkozás;
- figyelembe vesszük az egyéni fejlettségi szinteket, különbségeket, differenciált bánásmódot alkalmazunk.

Hetirend kialakításának szempontjai:

- a hetirend kialakítása az óvodapedagógus feladata az adott év csoportösszetétele figyelembevételével;
- különösen az óvoda kezdés idején figyeljünk arra, hogy minél kötetlenebb, rugalmasabb és alkalmazkodóbb hetirendet állítsunk össze;
- a folyamatosságot, rendszerességet segítse elő a csoport hetirendje.

A hetirend összeállításának elvei:

A hetirendben életkortól függően naponta helyet kell találni a rendszeres mozgásfejlesztésnek. A keret és az időtartam változó. Szervezhető kezdeményezett, vagy kötött formában. Heti egy alkalommal minden korosztály számára kötelező a testnevelés. A három – négy évesek számára novembertől fokozatosan vezethető be a gyermekek eltérő fejlettségét tolerálva – a

kötelezettség. Más napokon az óvodapedagógus felajánlja a mozgásfejlesztő szabályjátékokat a résztvevők részképességeinek fejlesztésére törekedve.

A tevékenységeket célszerű úgy alakítani, hogy naponta legyen lehetőség művészeti tevékenységekre, amelyek a szabad játék keretein belül szervezhetőek.

A kis-középső csoportban a felajánlott tevékenységek választhatók. A középső-nagy csoportban kötelezően választható tevékenységek jelennek meg.

IV/5. Az óvoda kapcsolatai

Úgy véljük, igazi értéket csak a közvetlen kontaktuson alapuló személyközi kapcsolatok jelentenek.

Az óvoda és a család kapcsolata a pedagógiai tevékenység igen fontos láncszeme.

Az egységes követelménytámasztás, a rendszeres és kölcsönös tájékoztatás a nevelés eredményessége szempontjából nélkülözhetetlen.

Valljuk, hogy a család és az óvoda harmonikus együttműködése nagyban hozzájárul a gyermekek sikeres neveléséhez.

Megfigyelések, tapasztalatok után jól ismerjük a családok életkörülményeit, lakáshelyzetüket, értékrendszerüket, nevelési attitűdjeiket.

A szülők pozitívan értékelik jelenlegi nevelési gyakorlatunkat, ismerik elképzeléseinket, javaslataikkal ők is segítik programunk megvalósítását. Az együttműködés folyamatos, óvodánk nyitott, már több éve kiemelten fontos feladatunk a szülők és az óvoda kapcsolatának tartalmassá tétele.

Az óvoda-család kapcsolata, a családokhoz kötődés jellemzői:

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való szoros együttműködés. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, illetve a család teremt meg. Az óvoda által és a családokkal közösen szervezett események, ünnepek családi hangulat kialakításával – a felnőttel és a gyermekek közös tevékenységével is – kifejezik az örömteli érzelmi állapotot. Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt (bölcsődék és egyéb szociális intézmények), az óvodai élet során (pedagógiai szakszolgálat intézményei, gyermekjóléti szolgálatok, gyermekotthonok, egészségügyi, illetve közművelődési intézmények), és az óvodai élet után (iskolák) meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében. A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükséglethez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező.

A nemzetiséghez tartozó gyermekeket is nevelő óvoda kapcsolatot tart az érintett nemzetiségi önkormányzatokkal, szervezetekkel.

A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külföldi magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és – lehetőségei szerint – szakmai kapcsolatot tart fenn.

Az óvodapedagógus erősíti a szülő kötelességérzetét azzal, hogy hangsúlyozza a család pótolhatatlanságát.

Feltételezi, hogy minden család közvetít értéket valamilyen mértékben.

A szülővel szemben nincsenek előítéletek.

A szülő partner a nevelésben, igényei, szükségletei vannak.

A gyermekek fejlődéséről a személyes beszélgetésekben az óvodapedagógus rendszeresen információkat ad.

Az óvoda dolgozói vállalják és kinyilatkozzák, hogy a gyermekről szerzett információkat a személyiségi jogok figyelembe vételével a titoktartásnak megfelelően kezelik.

Az óvodai tájékoztatás változatlanul tapintatos, tanácsadó és segítő jellegű legyen.

Mindennapi munkánk nyílt bemutatásával és nevelési elveink konkrét gyakorlati megvalósításával akarjuk a szülők szemléletét formálni.

Törekszünk az óvodát támogató közvélemény megteremtésére és ösztönözzük a szülőket a rendezvényeken való részvételre.

Az óvodához való szülői viszony támogató.

A gyermekük nevelésére figyelmet fordító szülők érdeklődést mutatnak az óvoda rendezvényei iránt.

A problémás gyerekek szüleivel a kapcsolat segítő, viszonyuk elfogadó.

A család bevonásának alapszabályai:

Az óvodapedagógus tekintettel van a következőkre:

- az óvodában a nevelés nem bízható a szülőre;
- a szülő egészségi állapota a gyermekek egészségét nem veszélyeztetheti;
- az óvodapedagógus nem hagyhatja magára a szülőket a gyermekekkel;
- a szülő bizalmas információt nem adhat ki illetéktelen személynek, ill. nem nyilváníthat véleményt mások gyermekeiről.

A család bevonásának formái:

- passzív részvételt vállaló szülő: főleg a saját gyermekének megfigyelése. A gyermek óvodai magatartásának, tevékenységének közös elemzése fontos a lemaradások, ill. problémák esetében;
- passzív-segítő szülő: pl. közreműködik a gyermeke beszoktatásában, vállalkozik bizonyos ideig a bemutatkozására és részt vesz gyermeke gondozásában;
- aktív-segítő szülő: alkalmanként közreműködik egyes tevékenységekben (kézimunka, hagyományápolás, sütés, főzés, stb.).

Az óvodapedagógus a hirdetőtáblán jelzi előre azokat a napokat és tevékenységeket, amikor és miben a szülők közreműködésére számít.

Az óvodai életbe bevont szülővel nem lehet az óvoda törvényben előírt személyi feltételeinek hiányát pótolni.

Az óvodapedagógusok felkészülése a családok fogadására

A családból az óvodába történő átmenet megkönnyítésére érdekében oldani kell a szülők és gyermekek félelmeit, szorongásait – melyet az első elválás okoz. A szülőket meg kell ismertetnünk a programmal, az óvodával, a nevelőtestülettel. Elő kell készíteni a beszoktatást. Az óvoda a gyermekek, a családok megismerésével felkészül a gyermekek fogadására, vonzó tevékenységeket szervez.

Az óvodapedagógusok szakmai felkészültsége, az óvodai dolgozók felelősségérzete, a törvények garancia arra, hogy az együttműködésben képesek eldönteni, melyik megoldás a leghatékonyabb.

Összességében: az óvoda lehetőséget teremt a szülők fogadására.

Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, ill. a család teremt meg.

Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciók gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

A szülőkkel való együttműködés az otthon és az óvoda világának találkozásával, szülők és nevelők közötti kölcsönös tisztelet alapján valósítható meg, melyben az óvodapedagógusoknak helyzetüknél és képzettségüknél fogva kiemelt szerepük és felelősségük van.

A kapcsolattartás formái:

- **Családlátogatás:**
Célja, hogy az óvónő megismerje a gyermeket közvetlen környezetében, felmérje helyét a családban, tájékozódjon a család nevelési elveiről, szokásairól. Az óvodai évek alatt: szükség szerint.
- **Napi kapcsolattartás:**
Elengedhetetlenül szükséges, hogy a szülő teljes mértékben tájékozódott legyen a gyermekével történt napi lényeges eseményekről.
- **Szülői értekezlet:**
Az óvodát, a csoportot, a gyermeket, a szülőket érintő legfontosabb témákat, feladatokat, programokat, problémákat beszéljük meg. Az óvónő feladata a szülők véleményének meghallgatása, javaslataik figyelembe vétele.
Fórumszerű, szituációk.
- **Fogadó óra:**
A gyermekkel kapcsolatos egyedi problémák megbeszélése a szülővel időt egyeztetve a nap folyamán.
- **Nyílt nap:**
Lehetőséget teremtünk arra, hogy betekintsenek be az óvodai életbe a szülők.
Ezzel is szeretnénk a család és az óvoda közötti partneri kapcsolatot mélyíteni, egymás szokásainak mélyebb megismerését elősegíteni.
- **Munkadélután:**
Szülők, nagyszülők bevonása az aktuális tevékenységekbe. Például: bábkészítés, játékjavítás, udvari játék festése, süteménykészítés, farsangi jelmezkészítés.

- Kirándulás:
Szülőkkel egyeztetve: helyszín, időpont, költségek.
- Rendezvények, ünnepek:
Hagyományok, ünnepek fejezetben.

Belső kapcsolatok, együttműködés, kommunikáció:

- Az intézményben a különböző szakmai pedagóguscsoportok együttműködése jellemző (munkaközösségek, egy szervezési egységben nevelő pedagógusok közössége, fejlesztő csoportok),
- az óvodapedagógusok szakmai csoportjai maguk alakítják ki működési körüket, önálló munkaterv szerint dolgoznak. A munkatervüket az intézményi célok figyelembe vételével határozzák meg,
- a szakmai közösségek vezetőinek hatás- és jogköre tisztázott,
- csoportok közötti együttműködésre is sor kerül az intézményben, amely tervezett és szervezett formában zajlik,
- az intézmény vezetése támogatja, ösztönzi az intézményen belüli együttműködéseket, és az intézmény céljainak elérése érdekében támaszkodik a munkájukra,
- a munkaközösségek bevonásával történik a pedagógiai folyamatok megvalósításának ellenőrzése, értékelése,
- a gyermekek nevelése/tanítása érdekében a szakmai közösségek tevékenységén túl a pedagógusok kezdeményezően együttműködnek egymással és a pedagógiai munkát segítő szakemberekkel a felmerülő problémák megoldásában,
- az intézményben magas színvonalú a szervezeti kultúra és a szakmai műhelymunka,
- az intézményben rendszeres, szervezett a belső továbbképzés, a jó gyakorlatok ismertetése, támogatása,
- a belső tudásmegosztás működtetésében a munkaközösségek komoly feladatot vállalnak,
- kétirányú információáramlást támogató kommunikációs rendszert (eljárásrendet) alakítottak ki,
- az intézményben rendszeres, szervezett és hatékony az információáramlás és a kommunikáció,
- az intézmény él az információátadás szóbeli, digitális és papíralapú eszközeivel,
- az intézmény munkatársai számára biztosított a munkájukhoz szükséges információkhoz és ismeretekhez való hozzáférés,
- az értekezletek összehívása célszerűségi alapon történik, résztvevői a témában érdekeltek,
- a munka értékelésével és elismerésével kapcsolatos információk szóban vagy írásban folyamatosan eljutnak a munkatársakhoz.

Az intézmény külső kapcsolatai:

- Az intézmény pedagógiai programjával összhangban a vezetés irányításával megtörténik a külső partnerek azonosítása, köztük a kulcsfontosságú partnerek kijelölése,
- a külső partnerek köre ismert az intézmény munkavállalói számára,
- az intézmény az azonosított partnerekkel kapcsolatos tevékenységekről tartalomleírással is rendelkezik,
- az intézmény terveinek elkészítése során egyeztet az érintett külső partnerekkel,

- rendszeresen megtörténik a kiemelt kulcsfontosságú partnerek igényeinek, elégedettségének megismerése,
- rendszeres, kidolgozott és követhető az intézmény panaszkezelése,
- az intézmény vezetése a jogszabályban előírt módon eleget tesz tájékoztatási kötelezettségeinek,
- az intézmény a helyben szokásos módon tájékoztatja külső partnereit (az információátadás szóbeli, digitális vagy papíralapú),
- a partnerek tájékoztatását és véleményezési lehetőségeinek biztosítását folyamatosan felülvizsgálják, visszacsatolják és fejlesztik,
- az intézmény részt vesz a különböző társadalmi, szakmai szervezetek munkájában és a helyi közéletben,
- az óvodapedagógusok és a gyermekek részt vesznek a különböző helyi/regionális rendezvényeken,
- az intézmény kiemelkedő szakmai és közéleti tevékenységét elismerik különböző helyi díjakkal, illetve a díjakra történő jelölésekkel,
- az intézmény a fenntartható fejlődés pedagógiájának megvalósítása érdekében együttműködik más intézményekkel, szervezetekkel is, támogatja az óvodapedagógusok és a gyermekek részvételét olyan projektekben, amelyek erősítik a résztvevőkben a fenntartható fejlődés szemléletmódját.

Egyéb kapcsolataink

Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt, az óvodai élet során és az óvodai élet után meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében. A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükséglethez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező.

Kivel	Együttműködés tartalma	Kapcsolattartó
Általános iskolák	Óvoda-iskola átmenet segítése	óvodapedagógusok
Fenntartó	Eredményes együttműködés	igazgató
Családsegítő, gyermekjóléti szolgálat	Prevenció ill. segítségnyújtás	gyermekvédelmi felelős
Gyermek egészségügyi ellátás	A gyermekek testi fejlettségének vizsgálata. Tisztasági vizsgálat	igazgató
HBM Pedagógiai Szakszolgálat Berettyóújfalui Tagintézménye	Szolgáltatás (logopédia, fejlesztő pedagógia, pszichológia)	igazgató
Kistérségi óvodavezetői munkaközösség – amennyiben működik	Információ, megbeszélések, tájékoztatás, viták	igazgató
Gyógypedagógiai Rehabilitációs Intézet	Kérdéses esetekben szakértői vélemények kiadása, segítségnyújtás munkánkhoz	igazgató
Debreceni Pedagógiai Oktatási Központ	Információk átadása, segítségnyújtás, továbbképzések	igazgató

DE Hajdúböszörményi Pedagógiai Főiskolai Kar	Továbbképzések, hospitálások	igazgató
Szponzorok, támogatók	Felszerelések, eszközök, játékok, udvari játékok vásárlása	igazgató
Gáborjáni Roma Nemzetiségi Önkormányzat – amennyiben működik	Közös programok, rendezvényeken való részvétel, rendszeres óvodába járás támogatása	igazgató
Alapítvány	Rendezvényeken való részvétel	igazgató

Kiemelt feladatunknak tartjuk a jó és tartalmas kapcsolatok ápolását nemcsak a szülőkkel, hanem az óvoda fenntartójával, társadalmi szervekkel, intézményekkel és szakmai szervezetekkel, melyek szakmai munkánkat segítik.

A fenntartó önkormányzattal a kapcsolatunk korrekt, támogató és együttműködő.

A kapcsolattartás formái:

- tájékoztatók, beszámolók, konzultációk, rendezvényeinken való részvétel, spontán találkozások;
- aktuális esetekben személyes találkozás, telefonos egyeztetés;
- adatszolgáltatás;
- képviselőtestület ülésein való részvétel.

V. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

V/1. Játék

A játék a gyermek olyan tevékenységi formája, amelyet magáért a tevékenységért folytat, amelyet örömszerzés kísér.

Játékukban szerzett tapasztalataik a valóságot tükrözik, ott játsszák el sajátos, gyakran átalakított formában beépítve élményeiket, emlékképeiket, érzelmeiket, képzeletüket.

Mozdulataik szóbeli, érzelmi megnyilvánulásai átélt, vagy elképzelt cselekvéseknek felelnek meg.

Személyiségük fejlődése szempontjából jelentős, hogy a játékban, különösen a szerepjátékban jelentkezzenek és fejlődjenek a társas kapcsolatok.

A játék közben adódó nehézségek leküzdése hozzájárul a problémamegoldó gondolkodásuk fejlődéséhez.

A döntésre váró helyzetek, a gyors váltások, helyzetfelismerés, a kivitelezés mikéntje a kreatív gondolkodásuk feltétele.

A játékban olyan helyzetet teremtünk, amelyben a cselekvés és a gondolkodás, a gondolkodás és a beszéd fejlődése különböző irányú és tartalmú megerősítést kap.

A játék keretet ad annak a tapasztalati, ismereti és élményanyagának, amelyet gyermekeink saját környezetükből kiemelhetnek.

Ezzel utat nyitnak a problémamegoldó, a felfedező és belátáson alapuló tanuláshoz.

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék – szabad-képzettársításokat követő szabad játékfolyamat – a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie.

A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékában tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a mozgást, az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenységgé.

Az óvodában előtérbe kell helyezni a szabad játék érvényesülését. A játék kiemelt jelentőségének az óvoda napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenységszervezésben is meg kell mutatkoznia.

A kisgyermek első valódi játszótársa a családban, az óvodában is a felnőtt – a szülő és az óvodapedagógus.

Az óvodapedagógus utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítővé, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad. Az óvodapedagógus jelenléte teszi lehetővé a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását is.

A játékhoz megfelelő helyre, esztétikus és egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokra, eszközökre, játékszerekre van szükség. Az óvoda és az óvodapedagógus feladata, hogy megfelelő csoportlégkört, helyet, időt, eszközöket és élményszerzési lehetőségeket biztosítson a különböző játékformákhoz, a gyakorló játékokhoz, a szimbolikus játékokhoz, a szerepjátékokhoz, konstruáló játékokhoz, a szabályjátékokhoz.

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült, kreatív gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együttjátszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el.

Jót és jól játszani – ez a gyermek dolga az óvodában. Az óvodapedagógus feladata megfigyelni a gyermek játékát, felhasználni azt saját nevelési céljai elérése érdekében és szükség esetén, indirekt módon befolyásolni. A játék kicsiben maga az élet; az, amit a kisgyermek felfog és rekonstruálni képes az őt körülvevő világból. Nagyon fontos az élmények szerepe a játékban. Az élmény legyen akár a gyermek egyéni élménye, melyet a családból, a környezetből hoz az óvodába, vagy legyen az óvodai társakkal átélt élmény, rendkívül fontos.

Játékfajták

A gyermekek játékában keverednek a különböző játékfajták.

Életkortól függetlenül megfigyelhető az a fajta manipulálás, amely a játékeszközök rakosgatásában érhető utol, vagyis a **gyakorlójáték**.

3-4 éves korban a hangok, a szótagok, szavak, esetleg rövid mondatok és dallamok, a halandzsa játékos szabály szerinti ismétlés útján válnak játékká. A játék szempontjából nem a szöveg, hanem annak ritmusa és a sokszor hozzákapcsolódó mozgás a lényeges. Ez jelent a gyerekek számára örömet. 5-6-7 éves korban is van gyakorlójáték. Gyakran előfordul, hogy belefeledkezik a műveletek, mozdulatok ismételtetésébe a gyermek. Amikor azonban az aktivitása csökken, az óvónő ösztönözze szóval, esetleg eszközökkel a korábbi, abbahagyott játék folytatására.

Ezért legyen módja a gyerekeknek megismerni az eszközök, tárgyak különböző tulajdonságait mert a véletlen cselekvéshez örömszerzés társul.

Ez az örömszerzés ad alapot a cselekvés többszöri megismétléséhez.

Az udvaron is biztosítani kell a gyakorlójáték feltételeit.

Erre legalkalmasabb a homok, víz, kavics és olyan kisebb – nagyobb tárgy, melyet a gyermek saját szabályai szerint rakosgat.

Már a legkisebbeknél is megjelenik a szimbolikus **szerepjáték**.

Az óvónő szervezzen és vállaljon szerepeket, hogy a különböző kapcsolatok kialakítása minta legyen a közös cselekvésekhez.

A gyermekek vállaljanak el szerepeket, használjanak szimbólumokat a „mintha” helyzetek megteremtéséhez.

A rendszeres, többször ismétlődő meseélmény igazi táptalaja a dramatizálásnak, bábozásnak.

Az egyszerű mesék megjelenítésében legyen résztvevő az óvónő, adjon modellt egy-egy szereplő megformálásához.

Kezdetben használjanak minél több kelléket a képzeleti képek megjelenítéséhez, illetve a teleélő képesség, önkifejezés fokozása érdekében.

A **konstrukciós játékhoz** kapcsolva jelenjen meg a barkácsolás, elsősorban az óvónő által előkészített kellékek felhasználásával, a gyermekek aktív bevonásával.

A „valamit alkotni” igénye, öröme, kreativitásuk mellett értelmi és társas képességeiket is sokoldalúan fejleszti. Igyekezzen az óvónő elérni, hogy minden gyermek megtalálja a neki legmegfelelőbb építő és konstrukciós elemeket és képes legyen ezekkel elmélyülten játszani.

Szabályjáték:

Minden játék pontos, meghatározott szabályok szerint zajlik. Fontos a szabályok betartása, a szabályoknak megfelelő viselkedés. A szabályjátékok kiválasztásánál az óvónő vegye figyelembe a gyerekek kívánságait, fejlettségét, a csoport létszámát, a helyi adottságokat, a játék előzményeit. Segítse a gyermekeket a játék kiválasztásában, vezetésében, a szabályok betartásában.

A gyerekek játszanak olyan egyszerű szabályokhoz kötött **ügyességi – és szabályjátékokat**, amelyek könnyen betarthatók. Fontos az óvónő együttjátszása.

Az óvónő szervezzen olyan szabályjátékokat, amelyek a gyerekek mozgásigényét is kielégítik. Személyiségfejlesztő hatásuk nem nélkülözhető az óvodai élet alatt, ezért rendszeresen jelen vannak a gyermekek tevékenységi lehetőségei között.

Bábjáték és dramatikus játék:

A báb jelentősége az elrejtőzés lehetőségében fogható meg. Az óvodapedagógus alkalmazza a bábót a gyermekekben felgyülemlett agresszió levezetésére is.

Segíti a gyermekek erkölcsi ítéleteinek kialakulását, a szabályok betartását.

Az óvónő adjon lehetőséget a gyerekeknek, hogy mese, vers elmondása után saját elgondolásaik alapján játsszák el a lerövidített mesét, történeteket. A bábjátékban a gyerekek közvetlenül nyilvánulnak meg, játéktevékenységük a környezethez való viszonyukat, az átélt cselekvés vagy történet általuk fölfogott tartalmát tükrözi. A gyerek a bábót azért is érzi közel magához, mert az nála kisebb, cselekvéseit, sorsát ő irányítja. 3-4 éves korban elsősorban a báb mozgása kelti fel a gyerekek figyelmét. 5-6-7 évesen már érdekli őket a bábok formái és fajtái, a paraván is.

Barkácsolás:

Az óvodapedagógus a barkácsolás során a szerszámok használatával elősegíti a gyermekek kez ügyességének, manipulációjának és mozgáskoordinációjának fejlődését.

A gyermek az anyagok megmunkálása közben megtapasztalja az alapanyagok sokféleségét.

Komplex (összetett) játéktevékenység:

A gyerekek játékában a különböző játékfajták nem mindig különülnek el egymástól, bármelyik életkorban összefonódhatnak, összekapcsolódhatnak a szituációknak megfelelően.

Cél:

- a játék személyiségfejlesztő hatásának kibontakoztatása;
- hozzásegíteni a gyermeket a világ megismeréséhez;
- a gyermekek képességeinek tudatos alakítása;
- saját személyiségének harmonikus kibontakoztatása;
- a társas kapcsolatok kialakulása, kibontakoztatása.

Feladat:

- a játékhoz megfelelő helyre és egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokra, eszközökre, játékszerekre van szükség;
- az óvoda és az óvodapedagógus feladata, hogy megfelelő csoportlégkört, helyet, időt, eszközöket és élményszerzési lehetőségeket biztosítson a különböző játékformákhoz, a gyakorló játékokhoz, a szimbolikus játékokhoz, konstruáló játékokhoz, a szabályjátékokhoz;
- a játék folyamán az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együttjátszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el;
- a játékhoz szükséges eszközök folyamatos biztosítása;
- igény és szükség szerint bekapcsolódás a játékba, együttjátszás a gyermekekkel;
- minél sokrétűbb, tájékozódó tevékenységgé váljék a játék;
- az óvónő segítse az intellektuális, mozgásos, szociális tapasztalatok többszöri átélését a gyermek egyéni vágyainak, ötleteinek kibontakoztatását;
- a szociális kreativitás fejlesztése (kreatív együttműködés, magatartásmódok, nyitottság a másik iránt, ízlésformálás, társas kapcsolatok, konfliktusmegoldások);
- egészséges versenyszellem kialakítása;
- a dajka támogassa, segítse munkájával az óvodapedagógus játékirányító tevékenységét /eszközök előkészítése, javítása, tisztántartása, játszóhely kialakítása/.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- szükségleteinek, igényének, érdeklődésének és életkorának megfelelő játékot választ;
- bekapcsolódik a közös játékokba;
- vannak önálló, kezdeményező megnyilvánulásai;
- kialakulnak pozitív érzelmei társai iránt;
- képes adott tevékenységhez anyagot és eszközt választani;
- képes saját élményeinek játékban való megjelenítésére;
- elfogadja társai javaslatait, ötleteit;
- képes a csoportban való játékra;
- ötleteit, gondolatait próbálja elfogadtatni társaival;
- kitartóan, elmélyülten játszik;
- bátran, összefüggő mondatokban fejezi ki magát;
- udvariassági formákat ismeri és alkalmazza;
- képes konfliktus kezelésére.

V/2. Verselés, mesélés

A mese és vers egyaránt az óvoda életét átszövő nevelési terület, kapcsolata a zenével, ábrázolással, játékkal jól nyomon követhető.

- A mondókák, dúdoló, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez, ezzel megalapozva a könyvekhez való pozitív érzelmi kapcsolatukat, ami elősegíti az olvasóvá válást. A mondókák, dúdoló, versek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak, eközben fejlődik emlékezetük, képzeletük, szókincsük.
- A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese: - képi és konkrét formában – esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat, a meseválasztáskor szükség van tudatosságra, gyermekközpontú, korosztályos válogatásra, a csoport és az egyéni fejlettségi szintek figyelembevételére.
- Az élőszavas mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének kialakítására. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál. A tárgyi világot is megelevenítő, átélkesítő szemléletmódja, és az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe, csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.
- A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, s a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás elengedett intim állapotában eleven, belső képvilágot jelenít meg, a belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája. A mesélés szokásainak, rítusainak kialakítása segíti a gyermeket a ráhangolódásra és a mesék befogadására.
- A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.
- Az óvodában a népi, a klasszikus és kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van;
- A gyermek saját vers és mesealkotása, annak mozgással és ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.
- Az óvodában a 3–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi –, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

Cél:

- a gyermekek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének segítése;
- pozitív személyiségjegyeknek, kulturális anyanyelvüknek, ízlésviláguknak megalapozása, változatos és igényes irodalmi élmények nyújtásával, a népi kultúra felhasználásával.

Feladat:

- a felhasznált irodalmi anyagok igényes összeállítása;
- óvodáskorban megjelenő jellegzetes tartalmak biztosítása (mesélés, verselés, dramatizálás, bábozás és dramatikus játékok);

- a gyermekek nyelvi képességének fejlesztése versekkel, mesékkel, dramatikus játékokkal;
- pozitív személyiségjegyek megalapozása a mese élmények segítségével, a versek zeneiségével, rímeinek csengésével;
- a beszédkészség fejlesztése életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételével;
- a verbális emlékezet fejlesztése;
- szókincsük fejlesztése;
- a téri és időbeni ritmusérzék fejlesztése.

Tartalom:

- beszélgetések a napi tevékenységek során;
- vers és mesemondások;
- irodalmi művek hallgatása;
- mondókák (népi mondókák, kiszámolók, hintázók, labdázók, párválasztók, felelgetők, lovagoltatók, csiklandozók, altatók, ébresztgetők);
- mesék (állat-,tündér-, tréfás mesék, népmesék, műmesék, folytatásos mesék);
- verses mesék;
- versek (népköltészeti alkotások, klasszikus és mai gyermek versek);
- irodalmi művek mimetizálása;
- tevékenységek, cselekvések, megfigyelések, eljátszása mozgással, testtartással;
- érzelmek kifejezése mimikával, tekintettel, gesztikulációval;
- irodalmi művek eljátszása – dramatizálás, bábozás;
- könyvek, folyóiratok nézegetése – helyük a könyvespolcon, könyvtárban;
- színházi élmények nyújtása – gyermekelőadások, bábszínházi előadások megtekintése.

A felhasznált irodalmi anyagok igényes összeállítása az óvónők feladata. A mű választásában érvényesüljön a pedagógiai, pszichológiai, módszertani tudatosság.

A kisebbek versanyagát népi mondókákból, rigmusokból és a legismertebb költőink ritmikus, zenei hatású, játékos verseiből állítsa össze. Olyan meséket válasszon, amelyek cselekménye egyszerű, érthető, ritmikus ismétlődések jellemzik.

Az idősebb gyermekek meséi már lehetnek többfázisos szerkezetű állatmesék, népmesék, dramatikus népszokások.

Kapjanak helyet a magyar klasszikusok és a mai magyar írók modern meséi is.

Népi mondókák, névcsúfolók.

Vidám humoros versek, klasszikusok és a mai magyar költők ritmusélményt nyújtó versei, az állatmeséktől kezdve a cselekményesebb népmeséken át a klasszikus tündérmesék, tréfás mesék is jelenjenek meg.

A kiválasztott versek, mesék erősítsék meg a környezet megszerettetését, a néphagyomány-ápolást, az évszakok szépségének felfedezését.

A mesélés, verselés mindennap megjelenik az óvodában. A hozzákészülés szertartásai naponta ismétlődő mozzanatai napirendünknek.

Az óvónő a gyerekeket zenei szignállal, vagy mesepárnák előkészítésével vagy gyertyafénnyel várhatja.

Szervezeti formái olyan alkalmak is, amelyek a családi élethez hasonlóak. Pl. mesélés egy jó hangulatú program után, alvás előtt, kirándulásokon pihentetőül.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- szívesen mond spontán módon is mondókákat, verseket, meséket;
- ismert irodalmi szöveget kapcsol adott ünnepi alkalomhoz;
- megjegyzi a mese legfontosabb elemeit (szereplők, események) megnevezi azokat;
- szívesen, örömmel hallgat mesét;
- a mondókák, versek értelemszerű vagy ritmikus, zeneiséget kiemelő mondása;
- a meséket önállóan fel tudja dolgozni: mesemondás, alkotás, bábozás, dramatizálás;
- az irodalmi művek szókészlete, a mese fordulatainak kifejezései beépülnek a gyermek aktív szókincsébe.

V/3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömet. A népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek-, néptáncok és népi játékok, a hagyományok megismerését, továbbélését segítik. Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.

A magyar népdalok, mondókák, gyermekdalok világa ma is élő és felhasználható hagyomány. Szinte valamennyi ünnepünkhöz kapcsolódik olyan dalanyag, melyet megismertethetünk a gyermekekkel. A népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (az egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.

A zenei anyag többsége a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz, az emberi élet fordulópontjaihoz, valamint különböző – állami, egyházi, jeles – ünnepekhez fűződik.

A népi játék, gyermekdal, néptánc és a zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus figyelembe veszi a nemzetiségi nevelés esetében a gyermekek nemzetiségi hovatartozását is.

Az ének, a zene, a népi játék, a néptánc, a néphagyomány, az ünnep meghatározó szerepet tölt be a nemzeti nevelésben, az élményalapú érték közvetítés eszközével, korosztályi sajátosságokra építve.

Az éneklés, zenélés, népi játékok, néptánc a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával.

Az ének-zenei és az ehhez kapcsolódó mozgás ugyanúgy az óvodai mindennapok része, mint a napi mesélés vagy séták és kirándulások, tehát ez a feladat sem korlátozható csupán a foglalkozások időtartamára.

Napközben bármikor adódhat lehetőség éneklésre, mondókázásra vagy körjáték játszására nemcsak a csoportszobában, hanem az udvaron is.

Hiszen a nagyobb teret igénylő játékokat nem szoríthatjuk a falak szabta korlátok közé.

A játékdalokhoz, mondókákhoz természetes módon kapcsolódik a zenei képességfejlesztés: zenei ritmusérzék (ütem-, ritmus-, tempóérzék), zenei hallás (tisztá éneklés, dinamikai – és hangszínérzék), zenei emlékező – és reprodukáló képesség, belső hallás, zenei formaérzék.

Cél:

- a közös éneklés, a közös játék örömeinek megéreztetése, ami fejleszti a gyermekek zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát;
- olyan zenei élmények biztosítása, amelyek megalapozhatják zenei anyanyelvüket;
- az éneklés, zenélés a gyermek mindennapi tevékenységének részévé váljon, a felnőtt minta spontán utánzásával.

Feladat:

- a gyerekek zenei élményekhez juttatása – az óvónő énekén, hangszeres zenén, közös éneklésen és a zenei érdeklődés felkeltésén keresztül;
- az éneklés, zenélés megszerettetése;
- zenei képességek, készségek kialakítása, fejlesztése;
- ünnepekhez kapcsolódó szokások, dalok megismertetése, a hagyományok ápolására való törekvés;
- ritmusérzék, zenei hallás, zenei emlékezet fejlesztése;
- közösségi élmények nyújtása énekes játékokon, közös zenéléseken keresztül;
- örömmel, érzelmi gazdagsággal játszanak dalos játékot, kezdeményezzenek önállóan énekes játékot;
- zenei ízlésük formálása, esztétikai fogékonyságuk felkeltése;
- a felhasznált zenei anyagok igényes összeállítása;
- a gyerekek spontán zenéléséhez, mondókázásához, énekléséhez a feltételek megteremtése;
- óvodáskorban tervezhető zenei tevékenységek tartalmának, és minőségének fejlesztése;
- a zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus vegye figyelembe a nemzetiségi nevelés esetében a gyermekek nemzetiségi hovatartozását is.

Tartalom:

- magyar népi énekes – mozgásos játékok, más népek dalai, játékaik: egy – és kétszemélyes játékok, altatók, hintáztatók, simogatók, höcögtető, lovagoló, tapsoltató, sétáltató, táncoltató, labdázók;
- körjátékok és dalaik: fogyó és gyarapodó játékok, párválasztók, sor- és ügyességi játékok;
- magyar népszokások, a hagyomány dalai, játékaik, más népek dalai: táncos játékok, (lakodalmas, alakoskodók, vonulások, táncok, kapuzók), népszokások: a négy nagy ünnepkörhöz kapcsolódva;
- gyermekeknek írt műdalok;
- alkalmi dalok;
- hangszeres zene hallgatása;
- rögtönzött hangszerek készítése.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- tud természetes tempóban járni, tempót tartani;
- visszaénekelem a dallamot;
- megkülönbözteti és reprodukálja a halk-hangos, magas-mély, gyors-lassú fogalom párokat dallamban, ritmusban;
- tud egyszerű táncos mozgásokat végezni helyes testtartással;
- ünnepkörhöz kapcsolódva alkalmi dalokat szívesen énekel;

- felismer többféle zenei és zöreijhangot, hangszereket (ritmushangszereket és a furulya hangját);
- ismer néhány térforma alakítási lehetőséget (kör, csigavonal);
- önállóan próbálkozik dallamrögtönzéssel;
- hangsúly, hangerő, hangszín: ezeket szóban, énekben megfelelően használja.

V/4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek felismerésére.

Ezen tevékenységek az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképességek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek tér-forma és szín képzeteinek gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.

Az óvodapedagógus az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán biztosítson teret, lehetőséget és változatos eszközöket, gondolja végig a feltételeket és teremtsen meg a mindennapi szabad játékban is. Maga a tevékenység – s ennek öröme – a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, kreatív önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására, és az esztétikai élmények befogadására.

Az óvodapedagógus az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán teret, változatos eszközöket biztosít. Maga a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

Ezen tevékenységek az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképességek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek tér-forma és szín képzeteinek gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.

Az óvodapedagógus feladata megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás és kézi munka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.

Az óvodapedagógus előtérbe helyezi a természetes anyagok, termékek felhasználását. Feladata az új megoldások keresése, a kreatív, környezettudatos gondolkodásra, fenntarthatóságra való nevelés.

A gyermek személyiségfejlesztésének fontos eszköze a rajzolás, festés, mintázás, a kézi munka, a népművészeti elemekkel, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is.

A manuális tevékenység (rajzolás, festés, gyurmázás, tépés, ragasztás, hajtogatás, szövés, fonás, barkácsolás) maga is játék.

Amit elkészítünk, általában játékeszközként vagy ajándékként él tovább. Elsősorban a természetes anyagok adta lehetőségeket igyekszünk kihasználni.

Az alkotó tevékenységhez méretben, minőségben megfelelő hely, olyan tér legyen, ahol a mozgó gyermekektől védett az alkotók köre. Az óvodapedagógus a munkaasztalt úgy alakítsa ki, hogy maximálisan hat gyermek egyszerre kényelmesen elférjen.

Az alkotó tevékenységhez olyan légkör szükséges, amelyben a gyermekek szívesen kapcsolódnak be az alkotó munkába, az elrontott, sikertelen lépéseket javíthatják.

Gondot fordítunk arra, hogy a gyerekeket az ábrázolással kapcsolatos munkába bevonjuk.

Ilyenek:

- festék hígítása vízzel;
- festékes ecsetek, tálak kimosása;
- pasztilin gyúrása;
- ceruzák hegyezése;
- sepregetés, feltörlés az ábrázoló asztal környékén;
- a kész munkák elhelyezése az öltözőben vagy a tartókban.

A gyerekek ezeket a munkákat nagy kedvvel és pontosan végzik.

Cél:

- az ábrázolás megszerettetése a vizuális látásmód fejlesztése;
- a gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épüljön;
- a gyermekek örömmel, jókedvűen szabadon vegyenek részt a játékos ábrázoló tevékenységekben;
- a tevékenységek során fejlődjön a gyermekek alkotóképessége, fantáziája, kreativitása, ízlése és esztétikai érzéke.

Feladat:

- a gyermeki alkotó – alakító tevékenység feltételeinek megteremtése;
- az óvodáskorú gyermekeknek tervezhető alkotó, alakító tevékenységek tartalmának, minőségének fejlesztése;
- a tevékenység szervezeti formáinak biztosítása;
- a gyermekek élmény - és fantázia világának képi kifejezése;
- a gyermekek tér – forma – szín képzetének gazdagítása, képi gondolkodásuk fejlesztése;
- esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása;
- megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás és a kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival;
- az óvodapedagógus feladata megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.

Tartalom:

- vizuális nyelv;
- képalakítás a vizuális elemek felhasználásával (vonal, folt, forma, színek);
- a képfelület kitöltése;
- a vizuális elemek egymáshoz való viszonyának megfigyelése, rendezése a képfelületen (soralkotás, hasonlóságok, ritmus.);
- vizuális – taktilis ingerek – ujjfestés.

Kifejezés:

- táj, terek viszonyainak megfigyelése, ábrázolása;
- egyszerű természeti és mesterséges formák megfigyelése, ábrázolása;
- képalakítás saját élmények, emlékezet után;
- technikák megismerése (rajzolás, festés, papírragasztás, mintázás, papírhajtogatás, egyszerű nyomhagyások).

Tárgy- és környezetkultúra:

- tárgyalkotás szabadon;
- térrendezések;
- konstruálás;
- mintázás;
- anyagalakítások (gyurma, agyag, textil, fonal, dobozok, papír, gyöngyfűzés, termések, kavicsok, homok, építőkocka, hó, gipsz).

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- tud kifejezni elemi térvizonyokat;
- használja a képi kifejezés eszközeit;
- hangsúlyozza alkotásaiban a jellemző jegyeket, formákat;
- emberábrázolásában megjelennek a részformák, esetleg egyszerű mozgások;
- megfelelően használja az eszközöket, helyes a ceruza fogása, tisztán tartja az eszközöket;
- tud alkalmazni mintakövetéssel különböző technikai eljárásokat;
- megfigyelés után tud formát mintázni;
- saját elképzelése alapján díszít tárgyakat;
- van véleménye saját és társai „műveiről”, és azt összefüggő mondatokban megfogalmazza.

V/5. Mindennapos mozgás

A gyermek legalapvetőbb szüksége, természetes megnyilvánulási formája a mozgás. A rendszeres, örömmel végzett, közösségekben történő testmozgás hozzájárul a gyermek optimális személyiségfejlődéséhez, továbbá az egészséges életvitel kialakulásához. A tevékenység alapvető szervezeti keretei a következők: a) spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység, b) irányított, mindennapos mozgásfejlesztés, c) szervezett mozgásos tevékenység.

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei. Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltató- és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlati formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása. Az óvodai élet minden napján biztosított aktív szabad játék mellett hangsúlyosan jelennek meg az irányított mozgásos tevékenységek,

amelyek játékos környezetben és játékba ágyazottan fejlesztik az alapvető mozgáskészségeket és a kapcsolódó fogalmi rendszert.

A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás, és egészséges életmódra nevelés hatásait.

A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének – a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás – fejlődésére.

Az egészségfejlesztő testmozgást az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára biztosítani kell. Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széles körű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

A mindennapos irányított testmozgás részét képezhetik a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, (népi) játékok és táncok (kiemelten a néptánc), amelyek jelentős mértékben segítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztését. A mindennapos testmozgás az óvodai tornaszobában, a csoportszobában vagy a játszóudvaron is megszervezhető.

Programunk szerves része a mindennapi frissítő testnevelés.

Ez a mozgás felfrissíti, edzi őket, elősegíti mozgásszintjük és testi képességeik fejlődését. Időtartama a gyerekek fejlettségétől függően kb. nyolc – húsz percig terjedhet.

Középpontjában a mozgásos játékok állnak és kiegészülhetnek a gimnasztikai gyakorlatokkal, szerek használatával.

Szervezhető délelőtt illetve délután.

A testnevelés foglalkozások az óvodapedagógus által szervezett kötelező tevékenységek.

A kötelezőség természetesen nem jelenthet kényszert a gyermek számára. Ha betegség, vagy más például egészségügyi ok miatt a gyermek nem tud, vagy nem akar részt venni a foglalkozáson, megteheti (vagy lehet, hogy csak úgy nem akar...).

Fontos, hogy a gyerekek jó közérzettel, jó hangulatban (érzelmileg motiváltan) vegyenek részt a mozgásos feladatokban.

Az óvodapedagógus tanítson a gyerekeknek sok mozgásos játékot.

A gyerekek mozgását csak akkor korlátozzuk, ha az önmagára vagy társaira veszélyes lehet, vagy zavarja a többiek tevékenységét.

Az egészséges és környezettudatos életmódra nevelés elmélete és gyakorlata a pedagógiai programban előírtak szerint a munkatervben szerepel, a beszámolókból követhető.

A téma megjelenik a tervezésben és a tevékenységekben, nyomon követhető a gyermeki dokumentumokban.

Az óvodán kívüli tevékenységek (megfigyelések, stb.) alkalmával a gyermekek a gyakorlatban tevékenységhez kötötten alkalmazzák a téma elemeit.

Cél:

- a szabad mozgástevékenység, a természetes mozgáskedv és mozgásigény kielégítése;
- a gyermekek természetes, harmonikus mozgásának, testi képességeinek fejlesztése játékos formában;
- a gyermekek tájékozódásának, alkalmazkodó képességének, valamint a személyiségük akarati tényezőinek fejlesztése úgy, hogy megmaradjon a gyermekek szabad mozgáskedve.

Feladat:

- a térbeli, időbeli tájékozódó képesség fejlesztése;
- mozgáskoordináció fejlesztése;
- a szem-, kéz-, láb koordinációjának fejlesztése;
- a nagymozgások, rugalmasság, egyensúly fejlesztése;
- a testrészek megismertetése, testséma ismerete;
- mozgástevékenységek feltételeinek megteremtése;
- az edzettség megalapozása, szabad levegőn való mozgás lehetőségének biztosítása;
- egyéni fejlettségnek megfelelő edzettség elérése;

Tartalom:**1. Játékok:**

- szerep-, utánzó, futójátékok;
- szabályjátékok;
- küzdőjátékok (húzás, tolás, emelés).

2. Rendgyakorlatok

- egyenes testtartás;
- vonal- és köralakítás;
- fordulatok meghatározott irányokba.

3. Gimnasztika, szabadgyakorlatok:

- kartartások;
- nyakizom gyakorlatok;
- kar-, láb-, törzsmozgások;
- testhelyzetek.

4. Koncentrációs mozgásgyakorlatok:

- kéziszer gyakorlatok: bot, babzsák, szalag, karika, labda.

5. Járások, futások:

- természetes járás irányváltozásokkal;
- speciális járások, állatjárások utánzása;
- futás egyenes vonalban és irányváltásokkal;
- lassítás – gyorsítás, akadályok leküzdése;
- játékos versengések futásokkal.

6. Szökdelések, ugrások:

- helyben és haladva (páros lábon, váltott lábbal);
- akadályokon át (le, fel, át).

7. Labdagyakorlatok:

- labdafogások, labdaészlelés, labdagurítás, labdavezetés;
- labda fel- és ledobások (alsó és felsődobás);
- labdahajítások.

8. Támasz-, függés-, és egyensúlygyakorlatok:

- talajon (csúszás, mászás, kúszás, egyensúlyozás);
- padon, zsámolyon, bordásfalon, vízszintes és függőleges irányban;
- egyensúlyozás emelt szeren (pad).

9. Foglalkozások a szabadban:

- téli játékok (hógolyózás, szánkózás);
- atlétikai vonatkozású gyakorlatok;
- akadályok leküzdése (mászás, függeszkedés).

A fejlődés jellemzői óvodás kor végére:

- a mozgásfejlődés útját figyelembe véve elsajátítja a természetes mozgások elemeit;
- betartja és követi az adott szabályokat;
- mozgás közben tud irányt változtatni, jobbra, balra, hátra fordulatot tenni;
- képes sor és kör alkotásra;
- egyensúlyoz egy lábon illetve különböző szereken, emelt magasságban (tíz-harminc centiméter) két lábon;
- tud egy és páros lábon szökdelni;
- átugrik kisebb akadályokat;
- tud labdát dobni, megfogni, gurítani, vele célozni;
- a mozgásokban kitartó;
- kialakul kudarctűrő képessége, mozgáskésleltetésének a képessége;
- ismeri és érti a vezényszavakat, a hallottak szerint cselekszik.

V/6. A külső világ tevékeny megismerése

A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti-emberi-tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.

A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét is.

A gyermek a környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut és azokat a tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alak, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiségszemlélete.

Az óvodapedagógus feladata, hogy tegye lehetővé a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését. Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására. Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában, továbbá a fenntartható fejlődés érdekében helyezzen hangsúlyt a fenntarthatósági szemléletformálásra és a környezettudatos magatartás alakítására.

Cél:

- a gyermek aktivitása és érdeklődése során szerezzen tapasztalatokat a szűkebb és tágabb természeti – emberi – tárgyi környezet formai, mennyiségi, téri viszonyairól;
- a valóság felfedezése során alakuljon ki pozitív érzelmi viszonya a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja meg azok védelmét, az értékek megőrzését;
- a természethez kapcsolódó hagyományok, népszokások megismertetése, felelevenítése.

V/6.1. A környezet megismerése

A gyermek a valóság felfedezése során tapasztalatot szerez a természeti, emberi és tárgyi környezet elemeiről. Ezek segítik a környezetben való eligazodást, tájékozódást, megismeri a szülőföld, az emberek, a hazai táj, népi hagyományok, szokások és tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek védelmét.

Tartalom:

- megismerkednek szűkebb óvodai környezetükkel, a velük foglalkozó felnőttekkel;
- család és tagjai, a család élete, családtagok, foglalkozások a családban, életmód;
- megfigyelik a felnőttek munkáját, átérzik, milyen jelentősége van a munkavégzésnek;
- megismerkednek testükkel, testrészeikkel, megnevezik saját testrészeiket, érzékszerveiket, az érzékszervek funkciói, védelme, ápolása;
- séta alkalmával gyakorolják a gyalogos közlekedést;
- megismerkednek a közlekedési eszközökkel;
- összehasonlítják a szárazföldi, vízi, légi közlekedési illetve szállítóeszközöket a valóságban és / vagy képen;
- megfigyelik az évszakokat, tudják az évszakok nevét, jellemzőit, a napok nevét, napszakokat;
- tapasztalatot szereznek az időjárás és az öltözködés összefüggéseiről;
- tapasztalatot szereznek néhány gyümölcs, zöldség, virág illatáról, ízéről, színéről;
- megfigyelik néhány állat külső jellegzetességeit, hangját;
- főbb csoportjaikba helyezik az élőlényeket (ember, állat, növény);
- megismerkednek alapvető állat- és növénygondozási műveletekkel és tudják azokat alkalmazni;
- részt vesznek elemi természetvédelmi tevékenységekben (téli madárvédelem, az élőlények óvása);
- megkeresik és megnevezik környezetük tárgyainak színeit (fehér, fekete, piros, kék, sárga, zöld, barna illetve az árnyalatokat).

Feladat:

- az óvónő mutasson érdeklődést mind a természeti és tárgyi környezet iránt;
- egész nap folyamán használja ki a tapasztalatszerzési lehetőségeket;
- sokféle tevékenység lehetőségének biztosítása a tapasztalatszerzésre;
- tapasztalatok szereztetése az emberi, természeti és tárgyi környezet elemeiről, megfelelő tájékozottsági szint kialakítása gyermek saját környezetében;
- a megismerési igény megalapozásához szükséges értelmi képességek kialakítása, gondolkodási műveletek és a beszéd fejlesztése;
- minél több idő töltése a szabadban, a megfigyelések lehetőség szerint természetes élőhelyeken, élethelyzetekben történjenek;
- a valóság helyes képéhez pontos és tárgyilagos megfigyelés biztosítása;
- a kirándulások szervezése;
- segítse a szülőket, hogy felismerjék a gyermek környezet iránti érdeklődésének fontosságát;
- különböző problémahelyzet biztosításával segítse elő a problémamegoldó, önálló gondolkodás fejlődését.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- tudja személyi adatait (név, életkor, szülők neve, foglalkozása, testvérek neve);
- közvetlen környezetében biztonságosan tájékozódik;
- képes környezete tárgyait, néhány állatot, növényt különböző szempont szerint összehasonlítani;
- észreveszi a természetben bekövetkező változásokat, összefüggéseket fedez fel;
- felismeri, megnevezi az alapszíneket, árnyalatokat;
- tevékenységek során összefüggő mondatokban elmondja észrevételeit és megfogalmazza kérdéseit.

V/6.2. Matematikai készségek megalapozása

A matematikai tevékenységek (cselekvéses és gondolati) során a gyerekek tapasztalatokat, élményeket gyűjtenek.

A matematikai tapasztalatszerzésben és a gondolkodás fejlődésében nagy szerepe van az önálló problémamegoldásnak.

Óvodáskorban a problémamegoldás természetes módja a játékban, cselekvésben való megoldás.

A környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut a gyermek és azokat a tevékenységeiben is alkalmazza.

Tartalom:

- tárgyak, személyek, összehasonlítása szabadon, vagy megnevezett tulajdonság szerint;
- tárgyak, személyek szétválogatása;
- tárgyak, személyek sorba rendezése szabályosság szerint;
- tárgyak méreteinek összehasonlítása, összemérése, különbségek megfogalmazása (hosszabb – rövidebb, nehezebb – könnyebb, alacsonyabb – magasabb, keskenyebb – szélesebb, több – kevesebb);
- sorbarendezések mennyiségi tulajdonságok szerint (tőszámok, sorszámok);
- sorbarendezések egyéb szempontok szerint;

- halmazok keletkeztetése (hozzátevés, elvétel, egyenlővé tétel, több, kevesebb ugyanannyi);
- soralkotások, sorváltások, balról jobbra, föntről lefelé;
- állítások megfogalmazása (igaz-hamis eldöntése);
- számfogalom megalapozása (mennyiségek összemérése, halmazok összemérése, elemeik párosítása);
- mérések különböző egységekkel (pl.: hosszúság, tömeg, úrtartalom);
- tapasztalatok a geometria köréből;
- irányok, arányok megfigyelése, azonosítása, megkülönböztetése (bal, jobb, alá – fölé, mellé, közé, előtt, mögött);
- a helyviszonyokat kifejező névutók gyakorlása (eleje – közepe – vége, első-utolsó, fenn-lenn fogalmainak gyakorlása);
- a rész – egész viszonyainak megfigyeltetése;
- építései, rajzaik tükrözzenek térbeli alakzatokat.

Feladat:

- a fejlődés optimális feltételeinek biztosítása;
- az óvónő építsen a gyerekek természetes kíváncsiságára, érdeklődésére és az önálló problémamegoldás iránti igényére;
- teremtsen kedvező helyzeteket a tapasztalatszerzésben, az élmények gyűjtésében;
- fejlessze egyéni megismerő erőiket, problémalátásukat, problémamegoldó képességüket, összehangolva a csoport egészének fejlesztésével;
- állítsa problémahelyzetek elé a gyerekeket;
- a környezet jelenségeinek, tárgyainak, tulajdonságainak, mennyiségi viszonyainak, térbeli formáinak rendszerezése;
- összefüggések megláttatása (kisebb – nagyobb, hosszabb – rövidebb, relációk stb.);
- ítélőképesség fejlesztése;
- a gyermek a környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut és azokat a tevékenységeiben alkalmazza, felismeri a mennyiségi, alak, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiségszemlélete;

A fejlődés jellemzői óvodás kor végére:

- összehasonlítja mennyiségeket (több, kevesebb, ugyanannyi, hosszabb, rövidebb, egyforma hosszú, magasabb, alacsonyabb, szélesebb, keskenyebb);
- megnevez tulajdonság szerint tárgyakat, személyeket, képeket szétválogat, sorba rendez;
- összehasonlításait szóban is kifejezi, és mások megállapításainak igazságát megítéli;
- elő tud állítani különféle elemekből különféle elrendezéssel, bontással ugyanannyit, többet, kevesebbet;
- alakzatokat másol síkban és térben;
- síkbeli alakzatokat tulajdonságaik szerint válogatja (pl. kör, négyzet, háromszög);
- ismeri a térbeli alakzatok közül a kockát, téglateetet, gömböt;
- megnevezi a térbeli irányokat, névutókat (jobbra, balra, előtt, mögött, alatt, fölött, mellett, között);
- bátran elmondja észrevételeit, megfogalmazza kérdéseit;
- érti és használja a matematikai kifejezéseket.

V/7. Munka jellegű tevékenységek

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató munka és munka jellegű játékos tevékenység – az önkiszolgálás, a segítség az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése, az elvállalt naposi vagy egyéb munka, a környezet-, a növény- és állatgondozás.

A gyermek munka jellegű tevékenységének sajátosságai:

- örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység;
- a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok, mint a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság alakításának fontos lehetősége;
- a közösségi kapcsolatok a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő pozitív értékelést igényel.

Formái:

- önkiszolgálás;
- segítség az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek (a csoporttársakkal együtt, értük);
- alkalmi megbízások teljesítése;
- naposi munka;
- környezet-, növénygondozás.

A munkajellegű tevékenységek az óvodáskor végéig önként végzett, aktív játékos tevékenységek. A közösségi kapcsolatok, a kötelességteljesítés alakításának eszköze a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

Cél:

- a munkajellegű tevékenységek révén alakuljanak ki olyan készségek, tulajdonságok, szokások, amelyek pozitívan befolyásolják a gyermekek közösséghez való viszonyát, kapcsolatát, kötelességtudatát;
- a munka örömforrás legyen;
- az egyszerű munkavégzés során természetes, észrevétlen módon reagáljanak a gyermekek a külső szükségletekre, segítsenek önmagukon, legyenek képesek a közösség érdekében is a munkavégzésre.

Feladat:

- az óvónő minden gyermeknek biztosítson lehetőséget arra, hogy önállóan, önkéntesen, kedve és képessége szerint elvégezhesse az önmagával kapcsolatos tevékenységet, illetve a társai érdekében végzett munkatevékenységet;
- munka során a megfelelő tapasztalatok erősítése, azok újakkal való bővítése a munkatevékenységhez szükséges gyermekek számára alkalmas munkaeszközöket;
- a munkaeszközök számára biztosítson olyan helyet, ahol a gyermekek bármikor elérhetik és használhatják a szükséges eszközöket. Testi épség megőrzésének biztosítása;

- arra törekedjen, hogy minden munkatevékenység örömet jelentsen a gyermekeknek és teljes önállósággal végezhessek azokat (nyugodt légkör, elegendő idő);
- olyan készségek, tulajdonságok kialakítása, melyek pozitívan befolyásolják a gyermekek közösségi kapcsolatát, kötelességteljesítését;
- a gyerekek önálló döntéseinek, feladatmegosztásuk kialakításának elősegítése;
- a munka eredményének megbecsülésére nevelés;
- az életkori sajátosságoknak megfelelő munkatevékenység bevezetése, megismertetése, elsajátítása;
- a gyermekek munkáját mindig kövesse értékelés, építő jelleggel;
- gyermekek körében is különböző munkafeladatok megszerettetése, produktumának és értékének megbecsülése;
- a dajka segítse a gyerekek munkatevékenységének megvalósulását, biztosítsa a szükséges eszközöket, mutasson példát a gyermekek számára.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- kialakul önállósága, önként is vállal feladatokat;
- a gyermek önmagával kapcsolatban minden teendőt – testápolás, öltözködés, étkezés, környezetük rendben tartása – a lehető legkorábbi időtől kezdve önállóan végez;
- megismeri az eszközök használatával járó veszélyeket is, törekszik az eszközök megóvására és saját testi épségének megőrzésére;
- egyéni fejlettségi szintjének megfelelő feladatokat végez, kialakul önbizalma;
- vannak rendszeresen visszatérő feladatai;
- pontosan teljesíti megbízatásait;
- ismeri a szerszámok, munkaeszközök tárolási helyét, azok használatát;
- igénye van a felfedezett kisebb hibák kijavítására;
- gondozza, óvja a környezetében lévő növényeket, állatokat;
- rendben tartja közvetlen környezetét;
- szívesen vállalnak közösségért végzett munkát;
- a gyermekekben kialakul a munka iránti tisztelet, megbecsülés.

V/8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

A gyermek tanulási képességeinek kibontakoztatása és fejlesztése a teljes óvodai életet átfogó, folyamatos és alapvető feladat. A gyermek adottságai, a családban és tágabb környezetében szerzett tapasztalatai, valamint az óvodai nevelés során biztosított tanulási formák meghatározzák a gyermek későbbi fejlődési lehetőségeit és alakuló motivációját. Az óvodapedagógus a tanulást biztosító feltételek megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett párhuzamos tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése, amely elsősorban játékba integrált tevékenységekben, cselekvésekben valósul meg.

A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, több érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- az utánzásos minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás, szokások alakítása,
- a spontán játékos tapasztalatszerzés;
- a játékos, cselekvéses tanulás;
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés;
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés;
- a gyakorlati problémamegoldás.

Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

A közvetlen környezet folyamatos megismerése, az érzékelés és a többoldalú tapasztalatszerzés központi kérdése a tanulási folyamatnak.

Az óvodás gyermek értelmi képessége: érzékelése, észlelése, emlékezete, figyelme, képzelete, képszerű gondolkodása leginkább a játékon keresztül fejlődik.

Ehhez társulnak olyan szervezett tanulási lehetőségek, mint az óvónő által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, rendszerezés, a gyermek kérdéseire, válaszaira épülő ismeretszerzés.

Az egész nap folyamán szervezett kezdeményezések, beszélgetések, tapasztalatszerző séták keretében, tevékenységekben biztosítjuk a tanulást.

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése, attitűdök erősítése és a képességek fejlesztése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire, biztosítja a felfedezés lehetőségét, erősíti kreativitásukat.

Cél:

- az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése;
- a tevékenységekben megvalósuló tanulás biztosítása;
- minél sokrétűbb tapasztalatszerző és tájékozódó tevékenységgé váljon a tanulás;
- az érzelmi átélések, az élmény és tapasztalatszerzések során, szabadon kibontakozhassanak a gyermekek vágyai, egyéni elképzelései.

Feladat:

- értelmi képességek fejlesztése (érezékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás);
- a gyermek megismerési vágyának, kíváncsiságának, sokoldalú érdeklődésének kielégítése;
- a gyermekek egyéni érdeklődésének megfelelő tevékenységek, eszközök biztosítása;
- a gyermekek önállóságának, figyelmének, kitartásának, pontosságának, feladattudatának fejlesztése;

- olyan tapasztalatok szerzéséhez nyújtson segítséget a gyermekeknek, amelyben saját teljesítő képességét is megismerheti, differenciált segítségnyújtással;
- a megfelelő módon és formában történő differenciálás legyen jellemző, alkalmazza a differenciálás elvét;
- a hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztésének biztosítása;
- problémahelyzetek megoldására nevelés;
- a képszerű és szemléletes gondolkodás kialakulásának segítése;
- a tudás, a tanulás iránti vágy felébresztése;
- a megismerési képességek fejlesztése;
- a beszédészlelés és beszédértés, szóbeli kifejezés fejlesztése;
- életkorhoz és egyéni képességekhez igazodó műveltségtartalmak közvetítése;
- különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlás, az óvodai tanulás a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogassa;
- a dajka támogassa, segítse az óvodapedagógus által kitűzött feladatok megvalósulását.

A gyermekek akkor tudnak önfelédten tevékenykedni, ha sok buzdítást, dicséretet, pozitív megerősítést kapnak.

Ezért törekednünk kell arra, hogy minden gyermek kapjon valamilyen pozitív megerősítést nap mint nap.

A gyerekek konkrét, jó cselekedetét, tettét emelje ki az óvónő, differenciált, árnyalt értékeléssel.

Alkalmazza jutalmazás módszerének sokféle formáját: simítást, pillantást, testközelséget, gesztust, mimikát, szóbeli dicséretet, egyénileg, a csoport és a szülők előtt egyaránt.

A tanulás támogatása:

- figyelembe veszi a gyermekek aktuális fizikai, érzelmi állapotát;
- a gyermekek hibázásait, tévesztéseit a nevelési/tanulási folyamat szerves részének tekinti, és a megértést segítő módon reagál rájuk;
- felkelti és fenntartja a gyermekek érdeklődését;
- feltárja és szakszerűen kezeli a nevelési / tanulási folyamat során tapasztalt megértési nehézségeket;
- fejleszti a gyermekek tanulási képességeit, az önálló felfedezés gyakorlására lehetőséget teremt;
- a nevelés / tanulás támogatása során épít a gyermekek egyéni céljaira és szükségleteire, a gyermekcsoport sajátosságaira;
- nyugodt és biztonságos nevelési, tanulási környezetet teremt;
- ösztönzi a gyermekeket a hagyományos és az infokommunikációs eszközök célszerű, kritikus, etikus használatára a nevelési /tanulási folyamatban;
- az önálló tanúláshoz, tapasztalatszerzéshez - játékhöz és egyéb tevékenységekhez - szakszerű útmutatást, az életkornak és a gyermekek egyéni képességeinek megfelelő tanulási eszközöket biztosít;
- támogatja a gyermekek önálló gondolkodását, ismeri, és a nevelési-tanítási-tanulási folyamat részévé teszi kezdeményezéseiket és ötleteiket.

A pedagógiai folyamat tervezése:

- egységes rendszerbe illesztve tervezi az adott pedagógiai céloknak megfelelő stratégiákat, folyamatot, munkaformát, módszereket, eszközöket;
- pedagógiai fejlesztési terveiben kiemelt szerepet kap a gyermekek tevékenységeinek fejlesztése;

- terveiben szerepet kap a gyermekek motiválása, motivációjuk fejlesztése;
- tervező tevékenysége során a nevelési/tanulási folyamatba illeszti a szabad játékhoz, cselekvéshez kötött ismeretszerzésen és egyéb tevékenységeken kívüli ismeret- és tapasztalatszerzési lehetőségeket;
- megtervezi a gyermekek, a csoportok értékelésének módszereit, eszközeit;
- tervei készítése során figyelembe veszi az Óvodai nevelés országos alapprogramjában és az óvoda pedagógiai programjában megfogalmazott tartalmi és intézményi belső elvárásokat, valamint az általa nevelt, tanított gyermekek és csoportok fejlesztési célját;
- tervező tevékenységében épít a szociális tanulásban rejlő lehetőségekre;
- a gyermekek, optimális fejlődését elősegítő, az egyéni fejlődési sajátosságokhoz igazodó, differenciált nevelési-tanulási-tanítási folyamatot tervez;
- a gyermekek fejlettségére is figyelemmel a kommunikáció, együttműködés szintjén bevonja őket a nevelés-tanulás-tanítás tervezésébe;
- az évszak, mint rendező elv adja a keretet, a természeti és társadalmi témakörök feldolgozásához. Az évszakhoz tervezzük a gyerekek óvodai életét, napirendjét, közös élményeit, tapasztalatszerző megfigyeléseit, eseményeit;
- az aktuális események, tevékenységek, tapasztalatok, élmények, hagyományok, a jeles napok figyelembevétele is kiemelt szempontok a tervezésben;
- a tervezést befolyásolják a helyi viszonyok, település jelleg, természeti táj, állatok, növények;
- az óvónő a csoport és az egyes gyermek fejlettségéhez, a helyi lehetőségekhez alkalmazkodva tervezi meg és építi fel csoportja tervét;
- a tervezés követelménye, hogy az újabb tapasztalatok és ismeretek szorosan kapcsolódjanak a már meglévőkhöz, tartalmuk fokozatosan mélyüljön és bővüljön;
- a különböző tanulási formák oldottak, játékosak, élményszerűek legyenek;
- az egyes fejlesztési tartalmak, tevékenységformák anyagának tartalmi kapcsolódását az óvónő az adott terület sajátosságainak megfelelően használja ki. (mese-vers, ábrázolás, környezet-matematika, ének-zene kapcsolódásai);
- utánzásos minta- és modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás lehetőségének megteremtése (szokások alakítása);
- spontán játékos tapasztalatszerzés biztosítása;
- cselekvéses tanulás megszervezése;
- problémamegoldás gyakorlati alkalmazása.

Az óvónő segítse elő, hogy a gyerekek kedvük szerint énekeljenek, mozoghassanak, rajzolhassanak, mintázhassanak, hallgassanak mesét, verset.

Figyeljék környezetük jelenségeit, eseményeit, beszéljenek az őket foglalkoztató kérdésekről. A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- tud önállóan, konkrét, elemi, ismert jelenségek esetében következtetni, egyszerű ítéletet alkotni;
- kialakul feladattudata;
- önálló az ismert feladatok megoldásában;
- felfedez konkrét összefüggéseket, ok-okozati viszonyokat;
- szándékos figyelmének tartalma eléri a 10 – 15 percet;
- képes gondolatait szavakba, mondatokba foglalni;

- el tudja különíteni a mese és a valóság elemeit.

Komplex témafeldolgozás

A gyermekek életkorának megfelelő műveltség tartalmak egyidejű megjelenésében, valamint a játék és egyéb tevékenységek összefonódásában érvényesül a komplexitás az óvodai életben. Az óvodáskorú gyermek megismerési, tanulási sajátossága, amelynek jellemzője, hogy a világot a maga teljes valóságában kívánja és tudja érzékelni, megismerni. A természetes komplexitás a gyermek világmérete és tevékenységének összetettségére építve ragadja meg az egymással vagy együttesen megjelenő műveltségtartalmakat.

- Művészeti jellegű tevékenységek:
 - mese-vers;
 - ének-zenei;
 - ábrázoló, kézműves tevékenységek.
- Külső világ megismerése:
 - matematika;
 - környezetismeret.
- Mozgás

Jellemzői:

- tények, jelenségek, tartalmak egyezősége;
- tevékenységformák megfelelő megválasztása. A gyermeki cselekedtetés kerül a középpontba;
- a megjelenítési, kifejezési formák összetartozása. Lehetőséget kell biztosítani a változatos, sokszínű tevékenykedtetésre;

Különösen nagy jelentősége van a művészi kifejezési formák sokféleségének, amelyeket nemcsak a vizuális nevelés, a vers, a mese területén lehet és kell alkalmazni, hanem a környezet megismerése, a matematika, a mozgás, a napi rítusok során is.

VI. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

VI/1. Az iskolába lépés feltételei

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához:

- a testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan

fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes;

- a lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik;
- különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél:

- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés;
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele;
- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában;
- életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek;
- végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét;
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit, ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak;
- kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi, lelki és szociális fejlődésének elősegítése.

Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőtten és gyermektársaival.

A szociálisan érett gyermek:

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését;
- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb – szükség szerint kreatív – elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet;

- a hároméves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi és szociális fejlődésének elősegítése.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettség.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

VII. HAGYOMÁNYOK, ÜNNEPEK

- a gyermek életének jeles napjai a születés – és névnapja. Az ünneplés csoportonként, hasonló forgatókönyv szerint zajlik. Az ajándékot a gyerekek illetve a felnőttek készítik az ünnepelt számára;
- az óvodában ünnepelhető jeles napok (egy-egy évszak jellegzetes játékait hordozzák magukban).

Hosszan készülődünk rá családi hangulatban: minden jeles napot egy hosszabb előkészület vezet be, amelyhez az óvónő a gyerekek kíváncsiságát kielégítve folyamatosan biztosít változatos tevékenységeket.

A hagyományok ápolása közben történő együttjátszás, együttműködés, tervezgetés örömtelivé, izgalmassá teszi a várakozás időszakát.

Fontos, hogy maga az ünnep vidám hangulatú, felszabadult együttlét legyen.

Őszi kirándulás

Az őszi természet szépségeinek megfigyelése, őszi termékek, kincsek gyűjtése szülőkkel közösen. A gyűjtött termékek felhasználása Termésbábkészítő délelőttön.

Mikulás ünnepség

Csoportonként szülők, nagyszülők részvételével. Versekkel, dalokkal, jelenettel köszöntjük a Mikulást.

Advent (november 30. utáni első vasárnaptól a negyedik vasárnapig).

A készülődés egész decemberben folyamatos fenyő-, mézeskalács-, aranydió-, és gyertyaillatú.

Az adventi időszakot az ünnepi hangulat megteremtése, az egymás iránti szeretet érzésének felkeltése jellemzi.

A gyerekek megismerkednek az advent jelképeivel, a karácsonyi népszokásokkal, egyszerű fenyődíszeket, ajándékokat készítenek.

Dalt, verset, mondókát tanulnak a Karácsonyt várva.

Szülőkkel közösen készítünk karácsonyhoz kapcsolódó ajándék- és dísz tárgyakat /kopogtató, asztali dísz, fenyődísz, mécses tartó stb./

Fenyőünnep A gyerekekkel közösen karácsonyfát díszítünk, közösen verselünk, énekelünk.

Farsang (vízkeresztől – hamvazó szerdáig)

Télbúcsúztató népszokás, mókás, bolondozós tevékenység. Az egész óvodát érinti egy naphoz kapcsolódva, amit hosszabb felkészülés előz meg, szülőket, nagyszülőket is várjuk az eseményre.

Tanuljanak farsangi dalt, verset, bálba hívogató mondókat.

Segítsenek jelmezük, maszkjuk elkészítésében.

Vegyenek részt a táncban, az ügyességi játékokban, a csoportszoba feldíszítésében, átrendezésében.

Kiszebáb égetés.

Hazafias ünnep: Március 15.

Mese a magyar huszárról, csatáról. Vonulósdi, katonásdi játékok, zászló, kokárda készítése, nótázás lehet az ünneplés.

Zászlós felvonulást követően a nagyobbak verssel, dallal emlékeznek meg.

Csoportonként, programba illesztett módon történik.

A megemlékezésre várjuk a szülőket, hozzátartozókat.

Nyílt nap

A középsős-nagycsoportos gyerekek szüleit, tanítókat várjuk erre az alkalomra.

Húsvét/Húsvétváró

Népszokás felelevenítése, beszélgetés róla.

Nagytakarítás, sütés, ajándékkészítés, tojásfestés, locsolóvers tanulása a fiúknak.

Rejtegetés az udvaron „tojáskereső túra”.

A szülőkkel közösen a húsvéti hagyományok felelevenítése.

Gyermeknap

Közös játék, kirándulás szülőkkel, testvérrel együtt.

Mozgásos versenyjátékokat, ügyességi játékokat, kézműves tevékenységeket szervezünk.

Közben csemegézünk.

Tartalma évente csoportonként változhat.

Anyák napja

Csoportonként köszöntjük az édesanyákat, nagymamákat, dallal, verssel, tánccal.

A gyerekek ajándékkal kedveskednek.

Ballagás

A ballagó nagycsoportosok ekkor búcsúznak el az óvodától, ízelítőt adnak az évközben megismert versekből, dalokból, táncokból. A csoport legkedvesebb meséje kerül bemutatásra, a gyerekek által eldramatizálva. Ez az esemény az óvoda életében hagyományosan jeles nap, melyen a szülőkön kívül a falu lakói közül sokan részt vesznek.

VIII. GYERMEKVÉDELEM

A gyermekvédelmi munka hangsúlyosabb megjelenését indokolja, hogy egyre nagyobb létszámban járnak óvodánkba olyan gyerekek, akik szociálisan hátrányos helyzetűek.

A gyerekek lelkiállapotát legerőteljesebben a család mindenkori állapota határozza meg. Egyre több családnak az életét nehezítik az egyre súlyosabb problémák (anyagi gondok, munkanélküliség, alkoholizmus).

Tapasztalatunk, hogy a gyermekek „problémás viselkedése” valójában az otthoni gondok visszatükröződése.

Jelenleg a gyerekeket leginkább veszélyeztető okok:

Nevelési hiányosságok, elhanyagolás, hiányos és rendszertelen táplálkozás, nem megfelelő ruházat és otthoni fűtés, rossz lakáskörülmények, melyek következménye a gyakori betegség. A szeretet, a megértés hiánya, a védettséget nem biztosító konfliktusokkal terhes családi élet.

Veszélyeztetett az a gyermek, aki családjában vagy környezetében olyan ártalomnak van kitéve, amit testi, szellemi, erkölcsi fejlődését károsan befolyásolja.

Felderítjük a gyerekeket veszélyeztető tényezőket, pedagógiai eszközökkel törekszünk a veszélyhelyzet megelőzésére, ellensúlyozására, illetve az állami szerveknél intézkedéseket kezdeményezünk.

Alapelv:

- a gyermek testi, lelki egészségének, családban történő nevelésének elősegítése, biztosítása;
- a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzése;
- a kialakult veszélyeztetettség megszüntetése.

Jelzőrendszer kiépítése

Ha a szülő gyermeke nevelésével kapcsolatos feladatait nem teljesíti, illetve fizikai vagy lelki bántalmazásnak teszi ki és erről az óvodapedagógus tudomást szerez, jelez az óvoda gyermek- és ifjúságvédelmi felelősének, aki a Gyermekjóléti Szolgálat felé jelzéssel él. Szükség esetén a gyermekről jellemzést adunk a Gyermekjóléti Szolgálatnak. Kölcsonösen segítjük egymást, probléma esetén személyesen és problémajelző adatlapon történik feléjük a jelzés. Havonta egy alkalommal megbeszéli az óvoda gyermekvédelmi felelőse az esetlegesen felmerülő problémákat a szakemberekkel, amelyről feljegyzés is készül. Jelzőrendszeri megbeszéléseken megbeszéljük az aktualitásokat, törvényi változásokat, problémákat.

Cél: A gyermek problémáit minél korábban felismerni, és minél hatékonyabban kezelni, megelőzve súlyosabbá válásukat. Lényeges, hogy a felderített eset után a jelzés időben kerüljön a megfelelő intézményhez.

Feladat:

- a problémás gyerekeket folyamatosan figyelemmel kísérni;
- a gyermekekkel kapcsolatos minden változást megkonzultálni a gyermekvédelmi felelőssel;

- a gyerekek képességeinek, érdeklődési körének, jellemének, családi körülményeinek megismerése;
- a szülőkkel együttműködve a kiváltó ok megszüntetése, ellensúlyozása;
- szükség esetén szakorvos, pszichológus, gyógypedagógus segítsége;
- a csoportban olyan légkört teremtése, amelyben biztosított a gyerekek kiegyensúlyozott érzelmi fejlődése;
- minden óvodáskorú gyermekre kiterjedő preventív tevékenység megszervezése, s speciális segítséget igénylő gyermekek és családok komplex gondozása;
- olyan nevelési rendszer kidolgozása, amely enyhíti a szociokulturális ártalmakat, megelőzve a magatartási és tanulási zavar kialakulását;
- személyes példamutatással, szeretetteljes, oldott légkörben a pozitív példákat kiemelve a gyerekek megismertetése a konfliktus helyzetek megoldási modelljeivel, alapvető erkölcsi értékekkel, viselkedési alapszabványokkal.

A prevenció csak úgy eredményes, ha időben történik.

A problémák ismeretében jogi és egyéb gondok megoldásában is próbálunk segíteni (pl. munkanélküli segély, kérelemmel hova forduljanak egyedülálló esetekben).

Évenként a következő felméréseket végezzük az óvodás gyermekek családi helyzetének megismerése érdekében:

- az óvodások száma;
- ebből veszélyeztetettek száma;
- hátrányos helyzetű gyerekek száma;
- három vagy többgyerekes családban élők száma;
- csonka családban nevelkedők száma. (elvált, vagy egyedülálló szülő, esetleg árva gyermek);
- rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesül;
- nemzetiséghez tartozó gyermek;
- beszédhibás gyermek.

Az első és legfontosabb feladatának tartjuk a gyermek megismerését.

- fejlődési napló vezetése;
- anamnézis;
- családlátogatás, szükség esetén évközben ismételt látogatás családgondozás céljából;
- hátrányos és veszélyeztetett gyermekek felmérése;
- a védőnőtől információ kérése a gyermekről, a családról és az eddigi nevelési rendszerről;
- tudatos tervezett játékmegfigyelések szempontok alapján;
- esettanulmányok készítése.

Kompetencia szintek a gyermekvédelem területén:

1. szint, az óvodapedagógusok szintje

- biztosítja a gyermeki jogok érvényesülését;
- hátrányos és veszélyeztetett helyzetet felismeri;
- szükség esetén megfelelő szakemberhez, intézményhez irányítja, megszervezi a gyermek felzárkóztatását;
- biztosítja a gyermek differenciált és egyéni fejlesztését;
- figyelemmel kíséri a gyermek rendszeres óvodába járását;

- a feltáró munka után a felzárkóztatást, tehetséggondozást megtervezi, megvalósítja (a gyermekek fejlődési lapjain feljegyzést készít);
- a szülőkkel megfelelő, együttműködő kapcsolatot alakít ki;
- biztosítja a gyermeket megillető jogok érvényesülését, szükség esetén védő-, óvó intézkedésre javaslatot tesz;
- közreműködik az óvodán belüli szociális szolgáltatások megszervezésében.

2. szint, gyermekvédelmi felelős szintje

- nevelési év elején megtervezi az adott év gyermekvédelmi feladatait;
- az óvodapedagógusok segítségével felméri a hátrányos és veszélyeztetett gyermekeket;
- nyilvántartást vezet a HH/HHH gyermekekről;
- kapcsolatot tart a családsegítő és gyermekjóléti szolgálattal;
- koordinálja a probléma kezelését, feljegyzi a családokkal kapcsolatos intézkedéseket;
- szükség szerint családlátogatásokat végez az óvodapedagógusokkal;
- a fogadóórák alkalmával a szülők rendelkezésére áll a felmerülő problémák és kérések megbeszélésére;
- részt vesz a gyermekjóléti szolgálat által kezdeményezett esetmegbeszélésen.

3. szint, szintje

- irányítja és ellenőrzi az óvodában folyó gyermekvédelmi munkát;
- biztosítja a gyermekek mindenekfelett álló érdekének érvényesítését és az érvényesítést ellenőrzi;
- kapcsolatot tart az illetékes gyermekvédelmi és családsegítő szervezetekkel;
- gondoskodik a gyermekvédelmi felelős továbbképzéséről és beszámoltatja az elhangzottakról;
- írásban tájékoztatja a szülőket a gyermekvédelmi felelős és a családsegítő személyéről és elérhetőségéről;
- segítségére van a szülőknek problémáik megelőzésében és megoldásában.

Kapcsolódó intézmények, személyek:

- védőnő:
 - a. egészségügyi, higiénias feladatok, tisztaságvizsgálat;
 - b. pszichomotoros, mentális, szociális fejlődés vizsgálata;
 - c. család szerkezete, szülő-gyermek kapcsolat;
 - d. az óvodába járó gyermekek gondozása, szűrése.
- Hajdú-Bihar Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Berettyóújfalui Tagintézményének pszichológusa, logopédusa, fejlesztő pedagógusa
- Házi orvos:

Szülői értekezletre is meghívjuk.

Téma:

 - a. gyermekkori betegségek és kezelésük;
 - b. a gyermek biológiai szükséglete a táplálkozás, alvás, a helytelen életmód következményei;
 - c. alapszűrések:

- a gyermekek testi fejlődése (súly, magasság, mellkőrfogat);
- érzékszervek működése (látás, hallás);
- mozgásszervek szűrése (gerincelváltozások, lúdtalp).
- Más szakorvosokkal esetenként.
- Gyermekjóléti Szolgálat:
 - a. kölcsönös segítség, problémák megbeszélése, megoldása;
 - b. esetmegbeszélések, problémamegbeszélések, jelzőrendszeres megbeszélések.
- Családsegítő Szolgálat: A családsegítések során a szociális és mentálhigiénés problémák, ill. egyéb krízishelyzetek miatt segítségre szoruló családok, gyermekek számára az ilyen helyzetek megszüntetése, a krízisok és problémák megelőzése a legfontosabb közös feladatunk.
- Fenntartó: Amennyiben a fent említett intézményekkel együttműködve sem tudjuk orvosolni az adott problémát, a helyi jegyző segítségét kérjük.

Várható eredmény:

- kevesebb gyermek kezdi meg az általános iskolát kudarcokkal kísérve;
- nagyobb esélyt biztosítunk arra, hogy a gyerekek képességük lehetséges szintjén teljesítsenek.

IX. AZ ÓVODA MÉRÉSI, ÉRTÉKELÉSI RENDJE

IX/1. A pedagógiai folyamatok és a gyermekek személyiségfejlődésének folyamatos értékelése, elemzése:

- Az óvodai pedagógiai program és a csoport éves nevelési tervének tartalmait, a gyermekek egyéni pedagógiai - pszichológiai szükségleteihez is igazodva eredményesen és adaptív módon alkalmazza.
- Változatos pedagógiai értékelési módszereket alkalmaz, a nevelési-tanulási-tanítási folyamatban célzottan alkalmazza, a fejlesztő és összegző értékelési formákat.
- Az adott nevelési helyzetnek megfelelő ellenőrzési, értékelési módszereket használ.
- Pedagógiai céljainak megfelelő ellenőrzési, értékelési eszközöket választ vagy készít.
- A gyermekeknek személyre szabott értékelést ad.
- Az intézményi pedagógiai programmal összhangban alkalmazott pedagógiai ellenőrzési és értékelési rendszert és módszereket, azok szempontjait az általa megkezdett nevelési /tanulási folyamat elején megismerteti a gyermekekkel, a szülőkkel.
- A gyermeki tevékenység rendszeres ellenőrzésének eredményeit szakszerűen elemzi, értékelésüket rendszeresen felhasználja fejlesztési céljainak feladatainak kijelölésében.
- Az értékelési módszerek alkalmazása során figyelembe veszi azok várható hatását a gyermekek személyiségének fejlődésére.
- A gyermekek számára adott visszajelzései rendszeresek, egyértelműek, tárgyilagosak.
- Elősegíti a gyermekek önértékelési képességének kialakulását, fejlődését.

A gyermekek mérései:

Mérés	Módszer	Gyakoriság	Mintavétel	Eredmények rögzítése	A mérés eredményének nyilvánosságra hozása	Mérést végzi
Anamnézis	Kérdőív	Óvodába lépéskor	Óvodában a lépő gyermek	oviKréta felületén Gyermek személyi anyagában	Titkos	A gyermek óvodapedagógusa
Gyermek fejlődésének nyomon követése	Megfigyelés, beszélgetés, teszt, gyermekrajz elemzés	Évente kétszer	3-7 év	oviKréta felületén	A gyermek szüleinek tájékoztatása (egyéni beszélgetés, fogadóóra)	A csoportok óvodapedagógusai
Logopédiai vizsgálat	Szűrés	Szeptember	5 éves kortól	Egyéni fejlődési naplóban	Tájékoztatás: szülőt, óvodapedagógust	Szakszolgálat logopédusa
Pszichológiai vizsgálat	Megfigyelés	Szükség szerint		Egyéni fejlődési naplóban	Szülő óvodapedagógus tájékoztatása	Szakszolgálat pszichológusa

A gyermek személyi anyagában (dossziájában) a következő iratokat gyűjtjük:

A mérés, értékelés megnevezése	Feltáró módszerek	Feldolgozó módszerek	A feldolgozás időpontja	A vizsgálatot végző személy
Anamnézis	Kérdőív	Elemzés	Első szülői értekezlet	Csoportos óvodapedagógus
Óvodapedagógusi jellemzések a gyermekről	Megfigyelés	Elemzés	Szükség szerint	Csoportos óvodapedagógus
Szülő tájékoztatása az oviKrétában vezetett Fejlődés nyomon követése eredményeiről	Elemzés	Összegzés	Évente 2x	Csoportos óvodapedagógus
A gyermek fejlesztési tervének megismertetése a szülővel	Elemzés	Összegzés	3 havonta	Csoportos óvodapedagógus
Egyéb szakértői vélemények	Megfigyelés, elemzés	Összegzés	Alkalmanként	Szakember

Az intézményben folyó nevelési-oktatási munka alapjaként a gyermekek adottságainak, képességeinek megismerésére vonatkozó mérési rendszer működik.

A gyermekek értékelése az intézmény szabályzó dokumentumaiban megfogalmazott/elfogadott, közös alapelvek és követelmények (értékelési rendszer) alapján folyik.

Az intézményben a gyermeki teljesítményeket folyamatosan követik, a gyermeki teljesítményeket dokumentálják, elemzik, és az egyes évek értékelési eredményeit összekapcsolják, szükség esetén fejlesztési tervet készítenek.

A pedagógiai programnak és az egyéni fejlesztési terveknek megfelelően történik az egyénre szabott értékelés, amely az értékelő naplóban (feljegyzésekben) nyomon követhető.

A gyermekek eredményeiről fejlesztő céllal folyamatosan visszacsatolnak szüleinek/gondviselőjének és az életkornak, fejlettségi szintnek megfelelő formában gyermeknek.

Az intézményben a gyermekek teljesítményének értékelése a törvényi előírások, a pedagógiai programban megfogalmazottak alapján egyedi és fejlesztésközpontú.

Az intézmény vezetése – a pedagógiai programban meghatározottak szerint – számon kéri a gyermeki fejlődési ütemét, teljesítmények pontos ismeretét, feldolgozását és nyomon követését is.

A fejlesztésben érintett gyermekek esetében a fejlesztést a szakértői vélemény előírásainak megfelelően végzik.

Egyéni fejlődési naplóban – Területek:

- egészségi állapot;
- mozgás;
- dominancia;
- finommotorika;
- játék, munka, választható, kötelezően választható, kötelező tevékenység jellemzői;
- érzelmi, akarati élet, szocializáció;
- értelmi fejlettség;
- beszédfejlettség;
- iskolára való alkalmasság mutatói.

Eredmények:

Az intézményben folyó nevelő-oktató munka során folyamatosan szükséges annak vizsgálata, hogy a pedagógiai programban megfogalmazott célok elérése reális-e az elért eredmények alapján. Az intézmény eredményeinek elemzése, az értékelés eredményének visszacsatolása ezért arról ad információt, hogy milyen irányú fejlesztésre, illetőleg változtatásra van szükség a pedagógiai folyamatokban, a szervezet működésében.

Jellemzők:

- Az intézményben folyó nevelő-oktató munka eredményességét jelző mutatókat folyamatosan gyűjti, értelmezi, elemzi az intézmény.
- Az intézményben a gyermeki teljesítményeket folyamatosan figyelemmel kísérik, dokumentálják, és az egyes területek értékelési eredményeit összekapcsolják.
- Az intézmény nevelési-oktatói tevékenységével kapcsolatos partneri elégedettség - különös tekintettel a gyermekek lassú átmenetét az iskolai oktatásba továbbhaladására és az erre való felkészítésre, a gyermekek képességeinek kibontakoztatására, a gyermekek értékelésére, az egyéni tanulási és fejlesztési lehetőségekre, a tehetséggondozásra, a hátrányos helyzetű gyermekek támogatására és a nevelés-oktatás általános színvonalára felhasználásra kerül a fejlesztési tervek elkészítése során.

A területhez kapcsolódó önértékelési elvárások:

- Az intézmény pedagógiai programjának egyik prioritása a tanulás-tanítás eredményessége,
- az intézmény partnereinek bevonásával történik meg az intézményi működés szempontjából kulcsfontosságú sikertényezők azonosítása,
- nyilvántartják és elemzik az intézményi eredményeket:
 - helyben szokásos megfigyelésen, vagy más alapon megszervezett mérések eredményei,
 - esetleges sport, más versenyeredmények: országos szint, vármegyei szint, települési szint
 - elismerések,
 - 6 éves kor után óvodában maradó mutatók,
 - elégedettségmérés eredményei (szülő, óvodapedagógus, pedagógiai munkát segítő),
 - neveltségi mutatók,
- az intézmény kiemelt nevelési céljaihoz kapcsolódó eredmények alakulása az elvártaknak megfelelő,

- az intézmény nevelési/tanítási célrendszeréhez kapcsolódóan a kiemelt eredmények dokumentálhatóak, és dokumentáltak pl. a beszámolóokban. Az eredmények eléréséhez az alkalmazotti közösség nagy többsége hozzájárul,
- az intézmény rendelkezik valamilyen külső elismeréssel,
- az intézmény vezetése gondoskodik a nevelési, tanulási eredményességről szóló információk belső nyilvánosságáról,
- az eredmények elemzése és a szükséges szakmai tanulságok levonása és visszacsatolása nevelőtestületi feladat,
- a belső és külső mérési eredmények felhasználásra kerülnek az intézményi önértékelés eljárásában,
- a gyermekek követésének kialakult rendje, eljárása van,
- gyermekek további eredményeit felhasználja a pedagógiai munka fejlesztésére.

IX/2. Szakmai munka ellenőrzése

A fenntartó irányítói tevékenységének része a köznevelési intézmény pedagógiai-szakmai tevékenységének ellenőrzése. A fenntartó hatáskörrel rendelkezik az intézmény hatékonyságának és pedagógiai-szakmai eredményességének megítélésében (Nkt. 83. § (2) bekezdés h) pont).

A fenntartó feladata, hogy értékelje a pedagógiai programban megjelölt feladatok végrehajtását és ezen keresztül a nevelési-oktatási intézmény pedagógiai-szakmai tevékenységének eredményességét. (Nkt. 83. § (2) bekezdés h) pont).

Az óvodai pedagógiai-szakmai munka fenntartói értékelése a fenntartó minden területen teljes körű értékelési jogkörrel bír.

A fenntartó által kiválasztott intézményértékelési területek pl.:

- Tanügyigazgatás – igazgatási tevékenység ellenőrzése és értékelése.
- Feltételek – tárgyi, személyi feltételek, amelyek lehetővé teszik a jogszabályoknak és a partneri elvárásoknak megfelelő működést.
- Szakmai tevékenység; nevelés – fejlesztés – személyiségfejlesztés, szocializáció, érték- és normaközvetítés.
- Szociális és egyéb szolgáltatás – az óvoda szociális és egyéb szolgáltató tevékenysége.
- Szervezet és vezetés – az óvoda, mint munkaszervezet struktúrája, működése, értékelése.
- Kapcsolatok, elfogadottság – az óvoda kapcsolata partnereivel, az érintettek elégedettsége, elégedetlensége.
- Adott nevelési év kiemelt ellenőrzési területe.

X. INTEGRÁCIÓ A SAJÁTOSÁGOK MEGŐRZÉSÉVEL, A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

Az óvoda pedagógiai programja olyan nevelési feladatokat, tevékenységeket határoz meg, amelyek biztosítják a gyermek személyiségének fejlődését, közösségi életre történő felkészítését, a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek, úgymint hátrányos helyzetű,

halmozottan hátrányos helyzetű, tanulási problémákkal küzdő, magatartászavarok miatt problémás, SNI-s és kivételes képességű gyermekek, tehetségígéretesek. Inkluzív pedagógiát alkalmazunk – integrálunk a sajátosságok megőrzésével, a különbségekhez való alkalmazkodással, a gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedésekkel.

A tanuló személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesülése, a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló többi gyermekkel, tanulóval együtt történő sikeres neveléséhez, oktatásához szükséges megfelelő módszertani felkészültség:

- a nevelési/tanulási folyamatban a gyermekek értelmi, érzelmi, szociális és testi sajátosságaira egyaránt kiemelt figyelmet fordít;
- megalapozza, segíti, ösztönzi a gyermekeket a későbbi tudatos értékválasztásra és saját értékrendjük kialakítására;
- tudatosan alkalmazza a gyermekek sokoldalú megismerését szolgáló pedagógiai-pszichológiai módszereket;
- tudatosan teremt olyan pedagógiai helyzeteket, amelyek segítik a gyermekek, komplex személyiségfejlődését;
- tiszteletben tartja a gyermekek, személyiségét, tudatosan keresi a bennük rejlő értékeket felelősen és elfogadóan viszonyul a gyermekekhez;
- az adott életkori sajátosságok figyelembevételével megismerteti a gyermekekkel az egyetemes emberi és nemzeti értékeket és azok tiszteletére neveli őket;
- az együttnevelés keretei között is módot talál a gyermekek esetében az egyéni fejlődés lehetőségeinek megteremtésére;
- felismeri a gyermekek személyiségfejlődési, - az esetlegesen jelentkező - tanulási nehézségeit, és képes számukra hatékony segítséget nyújtani, vagy szükség esetén más szakembertől segítséget kérni;
- felismeri a gyermekekben a tehetség ígéretét, és tudatosan segíti annak kibontakoztatását.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése

A kiemelt figyelmet igénylő gyermek típusai:

- Különleges bánásmódot igénylő gyermekek
 - sajátos nevelési igényű gyermek
 - BTMN-s gyermek
 - kiemelten tehetséges gyermek
- HH és HHH-s gyermekek

Különleges bánásmódot igénylő gyermek – sajátos nevelési igényű gyermek nevelésének célja, feladatai, óvodai nevelésének megszervezése

Intézményünk Alapító Okirata alapján, óvodai ellátásban részesül a többi gyermekkel, tanulóval együtt nevelhető, oktatható sajátos nevelési igényű gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján, mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral, súlyos tanulási, figyelem, vagy magatartásszabályozási zavarral küzd.

A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének célja, hogy azoknak a gyermekeknek, akik a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján sajátos nevelési igényűek, de gyermekközösségbe integrálhatók, biztosítsuk az életkoruknak megfelelő közösségben a boldog gyermekkort, ahol kialakulhat baráti, társas kapcsolata. Nevelésüket és fejlesztésüket jelen programunk alapján végezzük, fegyelembe véve a szakértői véleményében megfogalmazottakat, valamint a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelveit.

A sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítását tartjuk szem előtt, viszont kiemelten fontos, hogy az elvárások igazodjanak a gyermek egyéni adottságaihoz, fejlődési üteméhez, személyiségéhez.

Célunk, hogy a sajátos nevelési igényű gyermek kapjon meg minden segítséget a képességeinek megfelelő fejlődéséhez, viszont a fejlesztés során mindig csak annyi segítséget kapjon, ami a további önálló cselekvéséhez szükséges.

A fejlesztés szervezeti kereteit, az alkalmazott speciális módszer és eszközrendszer megválasztását minden esetben a sajátos nevelési igényű gyermek állapotából fakadó egyéni szükségletek határozzák meg.

A sajátos nevelési igényű gyermekekkel kapcsolatos feladataink: A sajátos nevelési igényű gyermek befogadása, elfogadtatása a gyermekközösséggel. Képességeinek fejlesztéséhez megfelelő szakember segítségének igénybe vétele (pl. gyógypedagógus, logopédus, pszichológus). A kisgyermek személyiségének harmonikus fejlesztése. A gyermek fejlődésének nyomon követése. Együttműködés a gyermek fejlesztését segítő szakemberrel. A fogyatékoság jellegéhez és súlyosságához igazított óvodai nevelés biztosítása.

A szakértői véleményben megállapított fogyatékoság típusának megfelelő fejlesztés biztosítása érdekében, az óvodánkba kerülő sajátos nevelési igényű gyermekek szakszerű ellátását speciális szakképzettséggel rendelkező szakember, utazó gyógypedagógus útján biztosítjuk. Munkájához lehetőségeink szerint biztosítjuk a helyszínrre vonatkozó feltételeket.

Az adott gyermekekkel közvetlenül foglalkozó óvodapedagógusoknak a szakemberrel folyamatosan együtt kell működnie a gyermek megfelelő fejlődése, fejlesztése érdekében.

Az együttműködés során fontosnak tartjuk annak tisztázását, hogy a szakértői véleményben felsorolt fejlesztési javaslatok közül melyek azok, amelyek a kiemelt fejlesztést végző szakemberek kompetenciájába tartoznak, és melyek azok, amelyeket az óvodapedagógusok a gyermekcsoportban vállalni tudnak, ezáltal az óvodapedagógusok feladata.

A gyermek optimális fejlesztésének biztosítása érdekében az egyéni fejlesztési terv összeállítása a fejlesztést végző szakember, és az óvónők közös feladata.

Különleges bánásmódot igénylő gyermek – beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek óvodai nevelésének célja, feladatai, óvodai nevelésének megszervezése

A beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézséggel küzdő gyermekek óvodai nevelésének célja, hogy felismerjük és segítsük azokat a gyermekeket, akinek a fejlődése valamely, vagy több területen jelentősen elmarad az életkora alapján jellemző szinttől. Jellemző, hogy az

óvodai életük, egyes képességek, ill. a társas kapcsolataik terén nehézségeik adódnak. Mindezt szab harmonikus személyiségfejlődésüknek, a kognitív tevékenységek, ill. az ismeretszerzés iránti nyitottság alakulásának, társas kapcsolataik harmonikus alakításának.

Feladatunk, a beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézséggel küzdő gyermekek elfogadása, személyiségük tiszteletben tartása, beilleszkedésük elősegítése. Harmonikus, nyugodt és érzelm gazdag óvodai környezet biztosítása, melyben képességeik készségeik önmagukhoz mérten is fejlődnek.

Kiemelt feladatunk a figyelmeztető jelek észrevétele, okok feltárása. A gyermek aktuális fejlettségi állapotáról a szülők reális, korrekt tájékoztatása. A pedagógiai szakszolgálat segítségadási lehetőségéről való tájékoztatás, annak kezdeményezése a szülők felé. Folyamatos kapcsolattartás a szülőkkel, segítségnyújtás, tanácsadás.

Szükség esetén a pedagógiai szakszolgálat segítségének kérése, szakértői vélemény iránti kérelem írása.

A szakértői véleményben megállapított elmaradások, nehézségek, javaslatok alapján a gyermekhez és fejlődéséhez igazított egyéni fejlesztés megvalósítása, a gyermek fejlődésének nyomon követése.

A nevelési tanácsadás keretében biztosított szakemberek bevonása (óvoda pszichológus, fejlesztő pedagógus) azokkal folyamatos kapcsolattartás, együttműködés. Testi, lelki, szociális érettség kialakítása az iskolai tanulási zavarok megelőzése érdekében.

Az adott gyermekekkel közvetlenül foglalkozó óvodapedagógusoknak a fejlesztő pedagógussal folyamatosan együtt kell működnie a gyermek megfelelő fejlődése, fejlesztése érdekében.

Az együttműködés során fontosnak tartjuk annak tisztázását, hogy a szakértői véleményben felsorolt fejlesztési javaslatok közül melyek azok, amelyek a kiemelt fejlesztést végző szakemberek kompetenciájába tartoznak, és melyek azok, amelyeket a pedagógus kollégák a gyermekcsoportban vállalni tudnak, ezáltal az óvodapedagógus feladata.

Az egyes részképességek fejlesztésének hatékony eszközei lehetnek a mindennapokba, a szabadidőbe beilleszthető tevékenységek, játékok, ugyanakkor ennek rugalmas megvalósítása érdekében mindkét óvodapedagógus együttműködése szükséges. Fontos, hogy megtaláljuk azt az időszakot és keretet, amelyben mind az adott gyermek, mind a gyermekcsoport figyelemmel kísérhető, támogatható.

A kompetencia érzet és a sikerélmény alakítása minden fejlesztő tevékenység, játék eredményének a kulcsa. Bár nem egyértelmű okai a magatartási, beilleszkedési nehézségeknek a képességek terén átélt kudarcok, de másodlagos tünetként jelentős tényezői, kiváltói lehetnek a problémának. Rendszeres, visszatérő jelentkezésük esetén a szülőkkel való egyeztetést követően pszichológus bevonása szükséges.

Különleges bánásmódot igénylő gyermek – a kiemelten tehetséges gyermek óvodai nevelésének célja, feladatai óvodai nevelésének megszervezése

Nagyon fontos gondolatnak tartjuk, hogy a tehetséggondozás terén, hogy meg kell találni a megfelelő egyensúlyt az élményekkel való elárasztás és a gyermek érzékeinek védelme között.

Feladatunk az érzelem dús, meleg, elfogadó, feltétel nélküli szeretetet biztosító környezet biztosítása, hiszen csak olyan légkörben tudja a gyermek az alkotó képzetét kibontakoztatni, ahol elfogadjuk őt pozitív és negatív tulajdonságaival együtt. Mivel a tehetséges gyermek is elsősorban gyermek, kerüljük a túlterhelést, elsősorban a szabad választási lehetőségekre támaszkodva.

További feladatunk biztosítani az élmények, tevékenységek széles skáláját, hogy megfelelő érzelmi és motivációs háttérrel nyújtsunk, valamint hogy ne szűküljön be a gyermeki tevékenység a sikeresnek tűnő területre.

Az óvodás korú gyermekek esetében a személyiség megismerésének alapvető eszköze a megfigyelés, annak mindkét típusa, a mindennapi tevékenységek során történő spontán, és az egy adott szempont alapján történő célzott, szervezett megfigyelés. Célunk a megfigyelés alapján a gyermekek optimális fejlesztése, önmagukhoz mérten tehetségük kibontakoztatása.

Feladatunk támogató és szakszerű környezet teremtése, amelyben a tehetségigéretnek minél korábban felfedezhető, és kiemelkedő képességeik továbbfejlesztése biztosított. Felismerés esetén a szülők tájékoztatása, és az óvodán kívüli alternatív lehetőségek ismertetése számukra.

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek óvodai nevelésének célja, feladatai óvodai nevelésének megszervezése

A hátrányos helyzetű gyermekek óvodai nevelésének célja, a hátrányos helyzetből adódó esélyegyenlőtlenség enyhítése, felzárkóztatás. A nehéz élethelyzetben levő családok, gyermeke segítése, védelme.

Feladataink, együttműködés a védőnőkkel, szociális gondozókkal a körzetben élő, hátrányos helyzetű gyermekek óvodába kerülése, rendszeres óvodába járása érdekében. Családlátogatás, szülői értekezlet szervezése, szükség esetén egyéni tájékoztatás az óvodakezdéssel kapcsolatban. Segítőkéz, megértő, személyes kapcsolat kialakítása. Szükség esetén életmódbeli javaslatok, toleráns, fokozatos közvetítése.

A családok támogatása, tájékoztatása a kedvezmények lehetőségeiről. Érzelmekben gazdag óvodai környezet biztosítása, a szeretetteljes, gyengéd egyéni bánásmód, a napirend, a szokások kialakítása, felzárkóztatás.

Nyugodt légkör, barátságos környezeti feltételek, vonzó játék, és tevékenység lehetőségek biztosításával a szociális és kulturális hátrányos mérséklése, lehetőség szerint kompenzálása.

A család esetleges diszharmonikus nevelésének következményeiből adódó pszichés zavarok és negatív viselkedésformák kiváltó okai felismerése, biztonságérzet alakítása. Pozitív minta nyújtásával, a helyes napirend, egészséges életmód, magatartási szabályok elsajátítása, a

helyes énkép kialakítása, a gyermekek személyiségének egészséges kibontakoztatása, önbizalom, önbecsület erősítése.

A hátrányos helyzetű gyermekek segítése, szükség esetén megfelelő szakember bevonásával. A szakszolgálat szakembereinek segítése az esetlegesen elmaradt családi támogatás kompenzálására.

Kiemelt feladatunk, a gyermekek nyelvi hátrányának mérséklése, kompenzálása, rendszeres képeskönyv nézegetés, beszélgetés, a könyvek megszerettetése, szókincsbővítés.

A gyermekek otthonról hozott élményeinek figyelemmel kísérése, rendszeres lehetőség biztosítása azok megosztására. Fokozott figyelem, egyéni fejlesztés, differenciálás a tanköteles korú gyermekekre.

A hátrányos helyzetű gyermekekről az intézmény gyermekvédelmi felelőse minden év elején felmérést készít és feljegyzést vezet, rendszeresen egyeztet az óvodapedagógusokkal, szükség esetén segítséget biztosít, konzultál az igazgatóval.

X/1. Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek fejlődésének elősegítése

Az óvodánk fontos feladata, hogy minden gyermek számára megfelelő fejlődési lehetőséget biztosítson.

Feladatok:

- egyéni fejlesztési tervek készítése, megvalósítása, megismertetése a szülőkkel
- szülők részére közös programok szervezése (Mikulás ünnepség, Adventi készülődés, Húsvétváró, Gyermeknap, stb...)
- Gyermekjóléti- és Családsegítő Szolgálattal, védőnővel való együttműködés
- Hajdú-Bihar Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Berettyóújfalui Tagintézményével való szoros együttműködés
- a gyermekek utánkövetése, óvoda-iskola átmenet működtetése, kapcsolattartás az iskolai pedagógusokkal

Célunk: olyan befogadó nevelési rendszer és pedagógiai környezet kialakítása, ahol megvalósul a tényleges együttnevelés, a különböző háttérrel rendelkező gyermekek egy csoportban való nevelése, ahol az óvoda, az iskola és a pedagógus alkalmazkodik a gyermekek körében tapasztalható szociális, kulturális héttérbeli és képességbeli szükségletekben megnyilvánuló sokféleségekhez.

Kiemelt figyelmet fordítunk az óvoda-iskola közti kapcsolat erősítésére, az átmenet megkönnyítésére és a pedagógusi működés formáira.

Erősítjük a kapcsolatot a szülői házzal, a Gyermekjóléti Szolgálattal, a Nemzetiségi Önkormányzattal (amennyiben működik), a védőnővel és az orvossal, rendszeresen tartjuk a kapcsolatot. Olyan programokat szervezünk, ahol ők is részt vesznek, ezáltal jobban belelátanak az óvodai tevékenységekbe, munkánk szépségébe és fontosságába.

A kommunikáció, a kifejezőkészség, a beszéd révén tetten érhető a gyermek szocializálódása, belső élmény- és képzeletvilága, az értelmi fejlődése és iskolakészültsége is.

Kiemelt figyelmet fordítunk:

- szülőkkel való kapcsolattartás, együttműködés

- óvoda-iskola átmenet támogatása
- beszédfejlesztés, a szókincs bővítés
- egészséges életmódra nevelés: mozgás, higiénés magatartásra nevelés, egészséges táplálkozásra nevelés
- társadalmi érzékenység tudatos fejlesztése
- gyermekvédelemmel, az egészségügyi ellátással, szociális segítségnyújtással kapcsolatos munka
- együttműködések kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel.

Szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységek:

Az óvodapedagógus:

- elősegíteni a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek óvodába kerülését és folyamatos itt tartózkodást
- a gyermek hátrányának megfelelő pedagógiai ellátás biztosítása
- egészségügyi szűrővizsgálatok biztosítása
- segíti a mindennapi élethez szükséges készségek elsajátítását
- a tolerancia, segítőkészség kialakítása a gyermekekben, a másság elfogadása, elfogadtatása
- a szülővel együttműködve a tehetséges gyermekek fejlődését elősegíti, tanácsot ad, külső segítséget ajánl
- a családok körében is szorgalmazza az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel szokásainak fontosságát
- az eltérő egyéni igények kielégítése

Tevékenységeink a szociális hátrányok enyhítésére:

- fejlesztő tevékenységek a lemaradó gyermekeknek
- igény szerint ügyelet biztosítása pl. szülői értekezletek
- kulturális rendezvények csoportos látogatása, pl. bábelőadás, zenés műsor
- egészséges életmód alakítása
- tehetségígéretes gyermekek felfedezése

Szülőknek felajánlott tevékenységek:

- szülői értekezletek, problémák esetén megbeszélések /fogadóóra/;
- folyamatos, rendszeres tájékoztatás a család működését segítő szolgáltatásokról és a gyermek fejlettségi szintjéről
- szülőkkel közös programok szervezése.

A szociális hátrányok kompenzálása

A szociális hátrányok kompenzálása nem jelenti azt, hogy az óvoda átveszi, átveheti a család, a szociális ellátórendszer vagy épp az önkormányzat szerepét. E helyett mélyebb együttműködésre törekszik a többi szereplővel, a szülőkkel, a gyermekjóléti szolgálattal, a fenntartóval, az iskolával, a civil szervezetekkel és más intézményekkel. Az óvoda csak a nevelési, szocializációs folyamatot közvetlenül akadályozó tényezők felszámolása terén bír hatékony eszközökkel.

A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Az óvodában megvalósuló esélyegyenlőségi intézkedések közvetlen céljai

Az óvodai nevelés közvetlen célja az esélyegyenlőség biztosítása terén a szegényebb családok gyermekeinél jelentkező kognitív hátrányok mérséklése. A pedagógiai és az egyéb lépések tehát nem szociális, hanem nevelési/pedagógiai irányultságúak. Minden lépés a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek megfelelő - a beiskolázhatóságot biztosító - fejlődését szolgálja

Az egyenlő bánásmód követelménye és az esélyegyenlőség előmozdítása nevelési alapelveinkben és értékeinkben rejlik, miszerint minden gyermeknek vele született joga van az emberi méltósághoz. Intézményünk óvodapedagógusainak alapvető feladata, hogy az ellátott gyermekek hozzájussanak mindahhoz, amely a gyermeki személyiség szabadon történő kibontakoztatásához szükséges.

Az egyenlő bánásmód követelményét érvényesíteni kell

- a teljesítmények értékelése során
- az óvodai ellátáshoz kapcsolódó szolgáltatások biztosítása és igénybevétele során
- gyermeki jogok gyakorlása során
- az óvodai ellátással összefüggő juttatásokhoz való hozzáférés során (a jogszabály alapján járó juttatások)
- az óvoda feladata az is, hogy a tehetségígéretes és képességeihez viszonyítva rosszul teljesítő gyermek részére segítséget nyújtson
- érvényesíteni kell az óvodai nevelésben való részvétellel összefüggő jogviszony megszüntetése során
- a gyermek csoportban való elhelyezése során
- szülői igény esetén vallási vagy más világnézeti meggyőződésen alapuló nevelésben részesüljön
- gyermekek egyéni fejlesztésében
- a kapcsolattartásban (partnerekkel-szülőkkel, segítőkkel, szakmai és társadalmi környezettel)
- megfelelő számú szülői igény esetén nemzetiségi nevelésben részesüljön

Átmenet segítése

A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek iskolai sikerességének záloga a megfelelő minőségű és időtartamú intézményes nevelésük. Az iskoláskor kezdetéig a gyermekek fejlődésének üteme messze meghaladja a későbbi életszakaszok fejlődésének sebességét.

Cél: az óvodapedagógusok és az iskolai nevelők szakmai együttműködésének továbbfejlesztése.

Feladat:

- az első osztályos tanítók látogatásai az óvodába;
- az óvodapedagógusok látogatásai az első osztályban;

- nevelési értekezleten – pszichológiai előadás: a kisgyermekkorai személyiségfejlődés törvényszerűségei, különös tekintettel az óvodából iskolába történő átmenetre;
- óvodás gyerekeink és az iskolás gyerekek közös ünneplései, lehetőség szerint.
- közös szülői értekezlet az iskolai pedagógusokkal
- ovi-suli program működtetése

Óvodai és iskolai nevelőmunka hatékonyságát erősíti a bizalom és az elfogadás légkörének megteremtése.

Az óvodapedagógia megújulásával előtérbe került a gyerekek képességfejlesztésében a tevékenykedtetés, az önkifejezés lehetőségeinek biztosítása, amelyet játékosan vonzó tartalommal az óvodapedagógus szervez, az életkori sajátosságok, szükségletek figyelembe vételével.

Az intézményes nevelés második lépcsője a kisiskoláskor, amely napjainkban kiemelt figyelmet kap az óvodából – iskolába történő átmenetet tekintve.

Fontossá vált az érzelmi biztonság kialakítása, a jó légkör megteremtése kisiskoláskorban a sikeres tanulás érdekében.

A kisgyermek és a kisiskolás korban kiemelt a pedagógus szerepe, mivel ebben az életkorban a legszorosabb az érzelmi kötődés, a gyermek „felnőttközelsége”.

Az óvodában és az iskola alsó tagozatában a pedagógus teljes személyiségével nevel. Különösen fontos a pedagógiai képességek terén az empátia, a következetesség, határozottság, optimizmus.

Olyan nevelői attitűdre van szükség, amely ösztönöz az együttműködésre, s megadja a lehetőséget ahhoz, hogy a gyermekek örömmel fedezzék fel a világot, legyen sok sikerélményük, legyen egészséges önbizalmuk.

A pedagógus – gyermek kapcsolatában:

- a természetesség;
- a humánus;
- az együttműködés;
- az egyéni képességeket figyelembe vevő pedagógusi magatartás a követendő.

A szabad iskolaválasztással, a tanácsadás gyakorlati megvalósításával kívánjuk támogatni az óvoda és iskola átmenet időszakát.

A gyerekek fejlődésének utánkövetése az általános iskola első évében.

Óvodapedagógus – iskolai tanítók kapcsolattartása.

Óvodánk előítéletmentes, befogadó, multikulturális szemléletű.

XI. SPECIÁLIS SZOLGÁLTATÁSAINK

Óvodai Országos Alapprogramnak megfelelően a gyermekek életkori sajátosságait, és fejlődésüket szolgáló speciális szolgáltatásokat kínálunk a gyermekek számára.

Hitoktatás:

A nevelési év folyamán a feltételek biztosításával (személyi, tárgyi,) lehetőséget adunk a kisgyermek életkori sajátosságait figyelembe véve egyszerű bibliai ismeretek nyújtására. A hitoktatást a község református lelkipásztora végzi.

Logopédiai foglalkozás:

A Hajdú-Bihar Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Berettyóújfalui Tagintézménye által biztosított logopédus látja el.

Fejlesztőpedagógus:

A Hajdú-Bihar Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Berettyóújfalui Tagintézménye által biztosított fejlesztőpedagógus látja el a gyermekek fejlesztését.

Pszichológus:

A Hajdú-Bihar Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Berettyóújfalui Tagintézménye által biztosított pszichológus látja el.

Gyógypedagógus:

Utazó gyógypedagógus látja el az SNI-s gyermekek fejlesztését.

Ovi foci (Bozsik):

Intézményen belül, illetve kívül működő futball óvodás korú gyermekeknek. Óvodapedagógus által vezetett foglalkozás.

Boldog Óvoda Program:

Óvodánk a 2020/2021-es nevelési évben csatlakozott a „Boldog Óvoda” programhoz. Pozitív énkép kialakítása, a feladatok, játékok segítségével a szeretet, magabiztosság, egymásra való odafigyelés erősítése a program célja. A szeretetteljes, vidám légkör hozzájárul a gyermekek pozitív pszichés fejlődéséhez, ezáltal kihat egészségükre, szomatikus fejlődésükre egyaránt.

XII. INTÉZMÉNYI INTÉZKEDÉS RENDKÍVÜLI SZÜNETRE

Ha az intézmény fenntartója – valamely okból - rendkívüli szünetet rendel el, és az óvodapedagógusok óvodai csoportban nem folytathatnak nevelői tevékenységet rendkívüli helyzet lép életbe.

Amennyiben az intézményen belül nem lehetséges a munkavégzés, az óvodapedagógusoknak - kihasználva az infokommunikációs eszközöket – intézményen kívül (otthonukban) kell mindennapi munkájukat elvégezni.

Ennek lehetőségei:**Szülőkkel való kapcsolattartás:**

- Heti terv alapján, valamennyi területre (külső világ tevékeny megismerésére nevelés, matematika, ének, zene, énekes játék, gyermektánc, verselés, mesélés, mozgás, rajzolás, festés, mintázás, kézimunka) kiterjedően online feladatok, tevékenységek, támogató segédanyagok eljuttatása a szülőknek, szükség szerint internetes elérhetőség megadásával.
- Gyermekek személyiségét, érdeklődését és egyéni képességeit figyelembe véve játékos tevékenységformák, élményszerzési lehetőségek ajánlása, melyeket a szülők gyermekükkel együtt megvalósíthatnak. Fontos a differenciált feladatadás (életkor, fejlettségi szint szerint), az SNI-s, BTMN-s gyermekek segítése, fejlesztése.
- Ötletek az egészséges életmódra nevelés, munkajellegű tevékenység otthoni megvalósítására.
- Folyamatos online kommunikáció, tapasztalatcsere, segítségnyújtás, nevelési tanácsok adása szülőknek igény esetén.

Feladatadás legyen egyértelmű. A kommunikáció legyen kétoldalú, az óvodapedagógus kérjen visszajelzést az elvégzett feladatokról (pl. alkotás feltöltése, versmondás, szülői tapasztalatok megosztása stb.).

Egyéni kompetenciák erősítése:

- Kutatómunka szakanyagokban / interneten, szakkönyvben, szakfolyóiratban.
Pl. fejlesztendő területek javítása, Önértékelés során meghatározott fejlesztési területek javítása, Önefejlesztési terv megvalósításához szakanyag áttekintése, szakmai érdeklődésnek megfelelő ismeretbővítés, módszertani tudás javítása, bővítése, innovációk megismerése stb.
A kutatómunka során megismert szakirodalomról ajánlás, a megszerzett ismeretekről rövid leírás megosztása az intézmény online felületén történik.
- Online továbbképzésen való részvétel. Pl. távoktatásban való tanulás, távoktatás formájában történő eszmecsere, konferencia, ismeretbővítés, digitális tananyag elsajátítása stb.
Az elvégzett továbbképzésről tanúsítvány bemutatása, tapasztalatok, ismeretek megosztása az intézmény online felületén.
- Infokommunikációs eszközök kezelésének gyakorlása, ismeretek bővítése/online tapasztalatcsere (segítségkérés, segítségnyújtás).
Egymástól való tanulás, segédanyagok megosztása az intézmény online felületén.

Szakmai anyag/segédeszköz kidolgozása:

- Projekt terv, témahét kidolgozása.
- Anyaggyűjtés (forrásmegjelölés)/éves anyaggyűjtés, feladatlapok, fejlesztő feladatok, játékörtelemek, mozgásos játékok gyűjtése szakkönyvből, vagy online felületről.
- Gyermek személyi anyagának elkészítése, fejlesztési tervek megírása, visszacsatolás.
- Eszközkészítés / báb, meseillusztráció, játékok, dekoráció, társasjáték, fejlesztő játék.

Módszertani tudás- és jó gyakorlat megosztása, tapasztalatcsere:

- Az óvodapedagógusok által kidolgozott szakmai anyagok megosztása.
- Szakmai anyagok ajánlása, megosztása (továbbképzés, szakirodalom, online forrás stb.)
- Ötletgyűjtemény készítése (projektekhez, játékhöz, tevékenységhez, egyéni fejlesztéshez) / saját gyűjtés, online gyűjtemény.

Amíg az igazgató korrekt módon megkapja a leadandó anyagokat, és nem tapasztal visszaélést az otthoni munkával kapcsolatban, vagy más utasítás nincs, mint polgármesteri, önkormányzati rendelet, kormányrendelet, addig végezhető ebben a formában home office.

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

<p style="text-align: center;">Egyetértését nyilvánította:</p> <p style="text-align: center;">A Gáborjáni Mocorgó Óvoda és Mini Bölcsőde Szülői Munkaközössége</p> <p style="text-align: center;">2025. 08.</p>	<p style="text-align: center;">.....</p>
<p style="text-align: center;">Elfogadta:</p> <p style="text-align: center;">az óvoda nevelőtestülete</p> <p style="text-align: center;">2025. 08.</p>	<p style="text-align: center;">.....</p>
<p style="text-align: center;">Jóváhagyta:</p> <p style="text-align: center;">Mező Gyula polgármester Fenntartó</p> <p style="text-align: center;">2025.</p>	<p style="text-align: center;">.....</p>

ÉRVÉNYESSÉGI ZÁRADÉK

<p style="text-align: center;">Intézmény OM azonosítója:</p> <p style="text-align: center;">201965</p>	<p style="text-align: center;">.....</p> <p style="text-align: center;">Szilágyi Hajnalka megbízott igazgató</p>
<p>Legitimációs eljárás</p>	
<p style="text-align: center;">Nevelőtestület nevében:</p> <p style="text-align: center;">.....</p>	<p style="text-align: center;">Szülői szervezet nevében:</p> <p style="text-align: center;">.....</p>
<p>A dokumentum jellege: Nyilvános</p>	
<p>Felülvizsgálat ideje: 2025. 08.25.</p>	<p>Érvényesség ideje: visszavonásig</p>